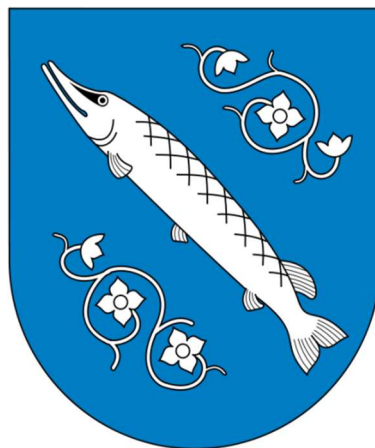

**RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA
ZA LATA 2022-2023**

ul. Styki 8/3
45-753 Opole
tel./fax: 77 474-24-57
kom. 605-26-24-27
e-mail: albeko@poczta.fm

Wykonawcą

Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika
za lata 2022-2023 był zespół firmy ALBEKO z siedzibą w Opolu
pod kierunkiem mgr inż. Beaty Podgórskiej

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	5
2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W RYBNIKU ZA LATA 2022-2023	5
3. CELE DŁUGOTERMINOWE	5
4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	7
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.	7
4.2. KLIMAT AKUSTYCZNY.	23
4.3. ODDZIAŁYWANIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.	41
4.4. ZASOBY I JAKOŚĆ WÓD. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.	42
4.4.1. Wody powierzchniowe.	42
4.4.2. Wody podziemne.	49
4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.	50
4.5. ZASOBY GEOLOGICZNE.	60
4.6. GLEBY	64
4.7. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW.	66
4.8. ZASOBY PRZYRODNICZE	69
4.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.	79
5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2022-2023 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW	80
6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI	103
6.1 ANALIZA WSKAŹNIKÓW MONITORINGU POŚ	109
7. OCENA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA	109
8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIENIA.	112
9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI	113
10. ŹRÓDŁA DANYCH	115

SPIS TABEL

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Miasta Rybnika w latach 2010-2023.	8
Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Rybniku w latach 2010-2023.	10
Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2022.	14
Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2023.	14
Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2022-2023 w postaci graficznej. ..	16
Tabela 6. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.	23
Tabela 7. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w Rybniku.	24
Tabela 8. Badania natężenia ruchu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	25
Tabela 9. Badania poziomu hałasu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	26
Tabela 10. Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika. ..	27
Tabela 11. Badania poziomu hałasu kolejowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	29
Tabela 12. Lista zakładów przemysłowych i wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (według Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022).	30
Tabela 13. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.	31
Tabela 14. Zestawienie powierzchni przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu ujętych w POŚph Rybnik 2022.	35
Tabela 15. Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu, obliczona na podstawie danych z SMH Rybnik 2022 – wskaźniki N_{HA} , N_{HSD} , N_{IHD} – miasto Rybnik	37
Tabela 16. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnika w 2022 roku.	46
Tabela 17. Wyniki oceny eutrofizacji wód wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnika w latach 2020-2023.	47

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 18. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.	47
Tabela 19. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika.	49
Tabela 20. Sieć wodociągowa w Rybniku w latach 2022-2023 roku (według GUS).....	51
Tabela 21. Sieć kanalizacyjna w mieście Rybnik w latach 2022-2023.	51
Tabela 22. Ładunki zanieczyszczeń w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2022-2023.	51
Tabela 23. Ładunki zanieczyszczeń w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2022-2023.	52
Tabela 24. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Miasta Rybnika znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.	62
Tabela 25. Struktura użytkowania gruntów w Rybniku w latach 2022-2023.	64
Tabela 26. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2022-2023.....	68
Tabela 27. Osiągnięte poziomy recyklingu w Mieście Rybnik.	68
Tabela 28. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Miasta Rybnika	69
Tabela 29. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Rybnika.	74
Tabela 30. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2022 i 2023 roku.	79
Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – powietrze atmosferyczne.	80
Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – klimat akustyczny.	85
Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – promieniowanie elektromagnetyczne.....	86
Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa.....	86
Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.	90
Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona zasobów przyrodniczych.	91
Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona i zrównoważony rozwój lasów.	91
Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona zieleni.	92
Tabela 39. Realizacja zadań w latach 2022-2023 nadzwyczajne zagrożenia środowiska.	94
Tabela 40. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – zagadnienia horyzontalne.	95
Tabela 41. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.	96
Tabela 42. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.	98
Tabela 43. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Rybnika w 2022 i 2023 roku.	104
Tabela 44. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.	110

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2023.	9
Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2023.	9
Rysunek 3. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM10 w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu.....	12
Rysunek 4. Liczba dni z przekroczeniami wartości średniodobowej dla pyłu zawieszonego PM10 w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu	12
Rysunek 5. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu.....	13
Rysunek 6. Średnioroczne stężenia 8h SO ₂ w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu.....	13
Rysunek 7. Lokalizacja obszarów, na których w ramach SMH Rybnik 2022 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.	36
Rysunek 8. Wartości wskaźnika N _{HA} , w odniesieniu do hałasu drogowego na terenie miasta Rybnik.	37
Rysunek 9. Wartości wskaźnika N _{HA} , w odniesieniu do hałasu kolejowego na terenie miasta Rybnik.	38
Rysunek 10. Rozkład 10% obszarów o najwyższych wartościach N _{HA} drogowego w odniesieniu do hałasu drogowego.	39
Rysunek 11. Rozkład 10% obszarów o najwyższych wartościach N _{HA} kolejowego w odniesieniu do hałasu kolejowego.	40
Rysunek 12. Obszary chronione na terenie Miasta Rybnika	73

1. WSTĘP

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.) Prezydent Miasta Rybnika co 2 lata przedstawia Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika za lata 2022-2023 obejmuje swoim zakresem „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028”.

Ustawa „Prawo ochrony środowiska” nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji Programu ochrony środowiska. W samym Programie założono, że analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

W obowiązującym Programie Ochrony Środowiska założono, że system monitoringu dla miasta powinien zawierać n/w działania, które pozwolą na bieżące monitorowanie jego realizacji:

1. systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji poszczególnych zadań Programu; wynikiem tych działań będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen,
2. uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych; otrzymany materiał będzie służył przygotowaniu raportów,
3. przygotowanie raportów z realizacji zadań ujętych w Programie,
4. analiza porównawcza osiągniętych wyników z założeniami Programu; określenie stopnia wykonania zapisów przyjętego Programu oraz identyfikacja ewentualnych rozbieżności,
5. analiza przyczyn odchyłeń oraz określenie działań korygujących polegających na modyfikacji dotychczasowych oraz ewentualne wprowadzenie nowych instrumentów wsparcia,
6. przeprowadzenie zaplanowanych działań korygujących.

2. ZAKRES DANYCH PODSTAWOWYCH, DOKUMENTY WEJŚCIOWE DO RAPORTU O STANIE ŚRODOWISKA W RYBNIKU ZA LATA 2022-2023

Dane podstawowe do sporządzenia Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika za lata 2022-2023 stanowią głównie:

- Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028,
- sprawozdania opisowe z realizacji budżetu Miasta Rybnika za rok 2022 i 2023,
- raporty i oceny stanu środowiska w województwie śląskim wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska (GIOŚ-RWMS) w Katowicach za 2022 i 2023 r.,
- rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska,
- informacje pozyskane z Urzędu Miasta Rybnika,
- informacje statystyczne GUS,
- opracowania własne.

3. POLITYKA EKOLOGICZNA.

W związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy – Prawo ochrony środowiska nastąpiła zmiana sposobu realizacji krajowej polityki ochrony środowiska. Obecnie jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Według Wytycznych Ministra Środowiska¹ do przygotowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w celu zapewnienia adekwatności

¹ Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Warszawa 2015

i komplementarności poszczególnych POŚ, należy zadbać o ich spójność z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, w szczególności z:

- Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030,
- "Polityką ekologiczną państwa 2030", która jest najważniejszą strategią w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument stanowi podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Rolą "Polityki ekologicznej państwa" jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Cel główny "Polityki..." - *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców* został przeniesiony wprost ze Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju. Cele szczegółowe określono w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający połączenie kwestii związanych z ochroną środowiska z potrzebami gospodarczymi i społecznymi. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe dotyczą zdrowia, gospodarki i klimatu. Realizacja celów środowiskowych ma być wspierana przez cele horyzontalne dotyczące edukacji ekologicznej oraz efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Cele szczegółowe będą² realizowane przez kierunki interwencji takie jak:
 - zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
 - likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
 - ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
 - przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej,
 - zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
 - wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
 - gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
 - zarządzanie zasobami geologicznymi przez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
 - wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (polegają określaniu granicznych wielkości emisji dla większych zakładów przemysłowych),
 - przeciwdziałanie zmianom klimatu,
 - adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych,
 - edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji,
 - usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Ze szczególną intensywnością realizowane będą działania mające na celu poprawę jakości powietrza przez ograniczenie niskiej emisji, która jest główną przyczyną powstawania smogu. W kontekście coraz częstszego występowania na terenie Polski fali upałów i nocy tropikalnych oraz susz na znaczeniu zyskują działania związane z adaptacją do zmian klimatu. Ich celem jest przeciwdziałanie miejskim wyspom ciepła, rozbudowa terenów zieleni oraz powszechniejsze retencjonowanie wody na terenach miast i wsi. *Polityka ekologiczna państwa 2030* przewiduje, że działania adaptacyjne będą polegały m.in. na opracowaniu i wdrożeniu dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparciu opracowania i wdrażania miejskich planów adaptacji do zmian klimatu, budowie niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz na rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury. Działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby. Działania adaptacyjne będą prowadzone także na obszarach wiejskich. Będą one miały na celu w szczególności zwiększenie odporności krajobrazu rolniczego na zmiany klimatu i ochrony produkcji rolnej. Chronione i rozwijane będą

² *Polityka Ekologiczna Państwa 2030 została przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019r.*

zadrzewienia śródpolne i przydrożne (szczególnie o charakterze unikalnym przyrodniczo lub kulturowo) oraz prowadzone będą nowe przydrożne nasadzenia z przewagą krzewów rodzimych o bujnym ulistnieniu, zwłaszcza w regionach najbardziej narażonych na suszę i pustynnienie, o niskim procencie lesistości. Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030. Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię "Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

4. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

Jakość poszczególnych obszarów interwencji powinna być nieustannie monitorowana, co ma na celu rejestrację oraz analizę krótko- i długoterminowych zmian zachodzących w systemach ekologicznych pod wpływem zmian klimatu, zanieczyszczeń i innych przejawów ingerencji człowieka. Analiza zebranych danych o jakości środowiska pozwala również na określenie zadań zmierzających do poprawy stanu ekologicznego wszystkich obszarów interwencji.

Coroczny monitoring środowiska na terenie Miasta Rybnika prowadzony jest przez GIOŚ-RWMŚ w Katowicach. Wszelkie zmiany jakości środowiska jakie zaszły w okresie 2022-2023 zostały opisane i podsumowane w oparciu o publikacje GIOŚ-RWMŚ w Katowicach.

4.1. Powietrze atmosferyczne.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.), do 30 kwietnia każdego roku, GIOŚ-RWMŚ dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z określonymi wymaganiami w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są dotrzymane dopuszczalne poziomy) lub utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Oceny i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ-RWMŚ w Katowicach w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawę klasyfikacji stref zgodnie z art. 89 ww. ustawy stanowiły dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu oraz poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji z dozwolonymi przypadkami przekroczeń, poziomy docelowe oraz poziomy celów długoterminowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021, poz. 845) oraz ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.).

Oceny za rok 2022 i 2023 dokonano zgodnie z podziałem kraju, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz aglomeracji.

Klasyfikacji stref za rok 2022 i 2023 dokonano w następujących klasach:

- **klasa A** - poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnej/docelowej; nie jest wymagane prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości powietrza;
- **klasa C** - poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną/docelową lub wartość dopuszczalną powiększoną o margines tolerancji; należy określić obszary przekroczeń oraz dążyć do osiągnięcia wartości kryterialnych, niezbędne jest opracowanie programu ochrony powietrza;

W tabeli poniżej podano wartości emisji z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Miasta Rybnika w latach 2010-2023:

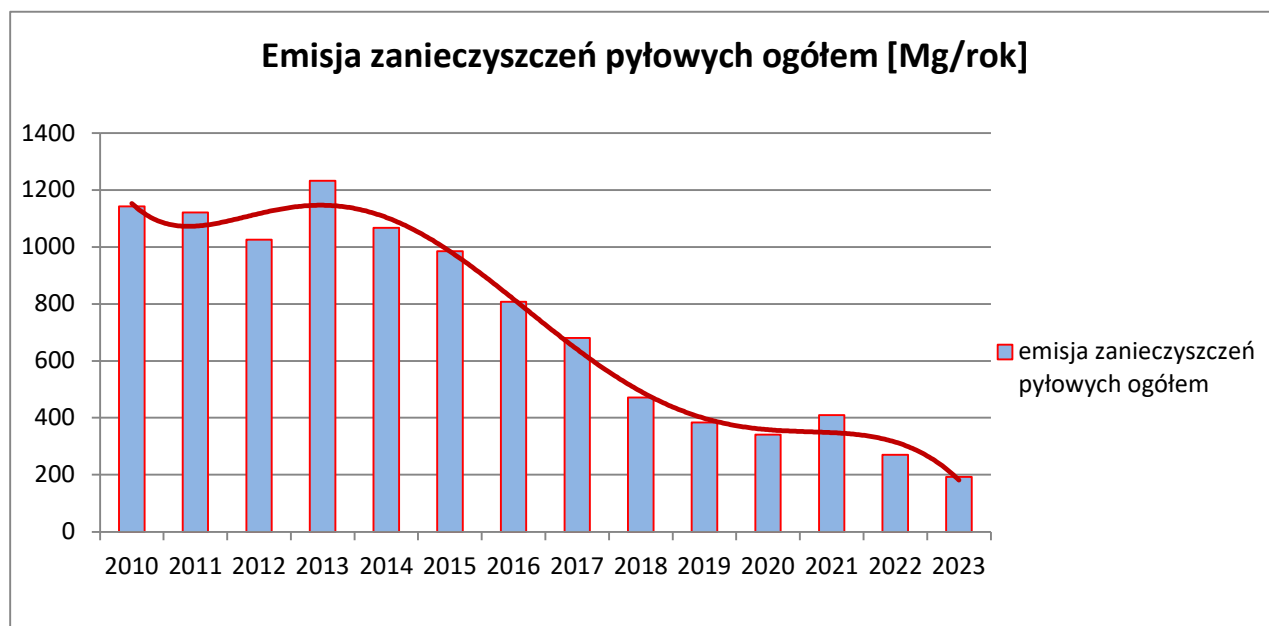
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 1. Emisja zanieczyszczeń do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie Miasta Rybnika w latach 2010-2023.

Emisja zanieczyszczeń	Ilość zanieczyszczenia w Mg/rok													
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pyłowych:														
ogółem	1 143	1 121	1 026	1 232	1 067	985	807	680	471	384	341	410	270	192
ogółem na 1 km ² powierzchni	7,72	7,57	6,93	8,32	7,21	6,66	5,45	4,59	3,18	2,59	2,30	2,76	1,82	1,29
niezorganizowana	0	0	0	0	0	38	38	38	38	39	39	39	28	28
ze spalania paliw	1 076	1 061	959	1 120	899	826	678	578	361	267	233	269	184	109
węglowo-grafitowe, sadza	0	0	0	0	0	0	0	0	6	9	6	0	0	0
gazowych:														
ogółem	8 600 751	8 575 507	8 280 582	8 753 752	7 582 763	6 884 148	7 372 232	6 692 945	5 445 707	4 526 310	2 986 696	5 237 831	3 752 215	2 853 819
ogółem (bez dwutlenku węgla)	59 137	56 826	72 953	66 649	61 712	56 219	45 447	37 318	40 957	29 808	37 277	34 019	34 778	36 898
niezorganizowana	0	0	7 958	0	0	0	0	0	0	8 205	13 502	11 640	10 220	16 662
dwutlenek siarki	25 173	24 879	25 003	24 957	21 344	17 663	12 275	4 486	3 618	2 666	2 147	3 208	2 473	1 610
tlenki azotu	16 830	16 365	15 997	14 901	12 250	10 400	9 874	9 280	4 700	3 844	2 643	4 320	2 527	1 610
tlenek węgla	6 687	5 033	5 659	7 170	4 362	3 360	3 190	2 529	2 258	2 274	1 365	3 162	2 435	1 221
dwutlenek węgla	8 541 614	8 518 681	8 207 629	8 687 103	7 521 051	6 827 929	7 326 785	6 655 627	5 404 750	4 496 502	2 949 419	5 203 812	3 717 437	2 816 921
metan	9 907	10 549	25 393	18 708	23 017	23 976	19 047	20 420	30 188	20 861	31 012	23 110	27 211	32 047
podtlenek azotu	0	0	155	151	138	123	170	194	101	83	53	96	68	50

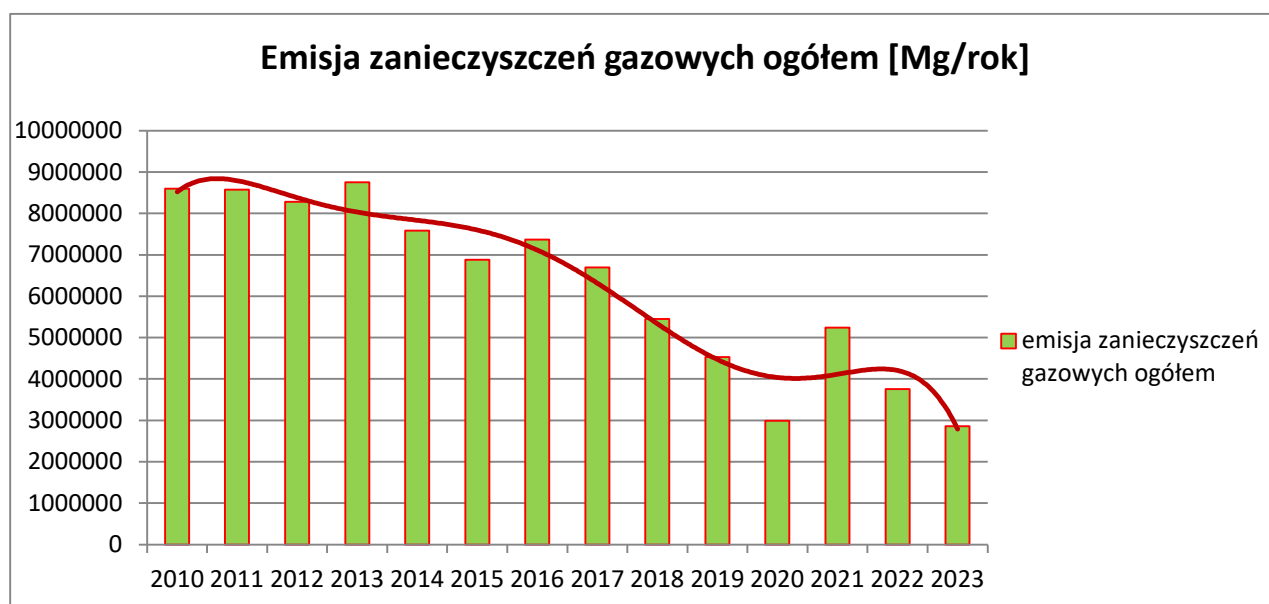
Źródło: www.stat.gov.pl

Rysunek 1. Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 2. Emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu miasta Rybnika w latach 2010-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na przestrzeni lat 2010-2023 emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych z terenu Miasta Rybnika ulegała systematycznemu zmniejszeniu (wyjątek – wzrost emisji w 2013 i 2021 roku), emisja zanieczyszczeń gazowych natomiast charakteryzowała się okresową zmiennością (asymptotycznie ulegała zmniejszeniu – wyjątek – wzrost emisji w latach 2021-2022).

Jakość powietrza atmosferycznego

GIOS-RWMS w Katowicach prowadzi na terenie miasta Rybnika bezpośredni monitoring powietrza poprzez stację pomiarową, przy ul. Borki, rejestrującą stężenia zanieczyszczeń. Wyniki pomiarów przeprowadzanych w latach 2010-2023 przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 2. Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Rybniku w latach 2010-2023.

Stacja pomiarowa	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Poziom dopuszczalny
<i>Pył zawieszony PM10 – wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	71	59	55	54	53	47	47	51	51	44	33	35	30	25	40 µg/m³
<i>Pył zawieszony PM10 – liczba dni z przekroczeniami wartości dopuszczalnej</i>															
Rybnik, ul. Borki	134	113	91	126	125	103	100	89	110	89	48	72	49	23	35 dni
<i>Benzo(a)piren – wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	17	17	15	12	12	11	13	16	13	13	9	10	6	4	poziom docelowy 1 ng/m³
<i>Dwutlenek azotu - wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	21	20	24	22	22	22	21	23	22	20	19	21	21	20	40 µg/m³
<i>Dwutlenek siarki – 4 maks. stężenia 24-godzinne</i>															
Rybnik, ul. Borki	161	137	154	85	73	92	74	124	48	49	30	43	39	33	125 µg/m³
<i>Ozon - stężenia 8-godzinne</i>															
Rybnik, ul. Borki	14 (2008-2010)	16 (2009-2011)	18 (2010-2012)	19 (2011-2013)	20 (2012-2014)	27 (2013-2015)	25 (2014-2016)	16 (2009-2011)	19	11	11,7	16	25	16	dop. częstość przekraczania 25 dni
<i>Benzen - wartość średnia roczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	-	2,4	2,8	2,5	3,1	3,8	4,6	3,2	2,7	2,0	1	2	2	1	5 µg/m³
<i>Ołów - wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	0,05	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,048	0,017	0,01	0,02	0,01	0,01	0,02	0,01	0,5 µg/m³
<i>Arsen - wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	5,4	2,6	1,9	1,6	2,9	3	4,4	2,2	1,8	1,3	1,0	0,9	1,1	0,8	poziom docelowy 6 ng/m³
<i>Kadm – wartość średnioroczna</i>															
Rybnik, ul. Borki	1,1	1,5	1,0	0,9	0,9	0,5	1,4	0,5	0,4	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	poziom docelowy 5 ng/m³

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

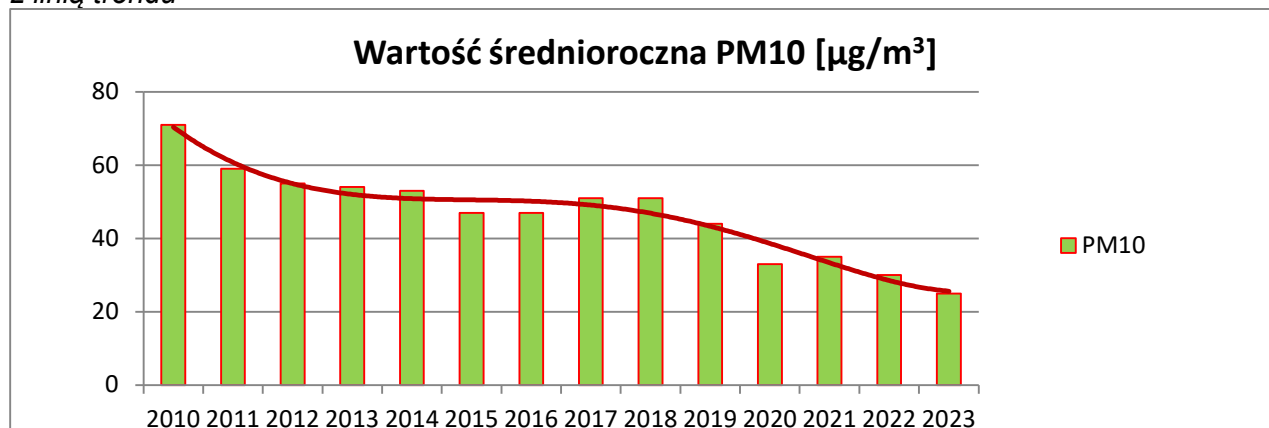
Tlenek węgla – stężenia 8-godzinne															
Rybnik, ul. Borki	7,6	8,8	8,6	3,6	3,9	6,1	5,3	7,4	3,89	4,0	5	3	2	2	10 mg/m ³

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki, GIOŚ-RWMS Katowice.

Wartości średnioroczne stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ w 2023 roku wyniosły 25 µg/m³, przy wartości dopuszczalnej 40 µg/m³. W porównaniu do 2022 roku stężenia średnioroczne w Rybniku zmniejszyły na stanowisku o 16,7 %. W porównaniu do 2010 roku stężenia średnie roczne w Rybniku zmniejszyły się na stanowisku o 64,8 %.

Na stacji pomiarowej w Rybniku nie są mierzone stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5}.

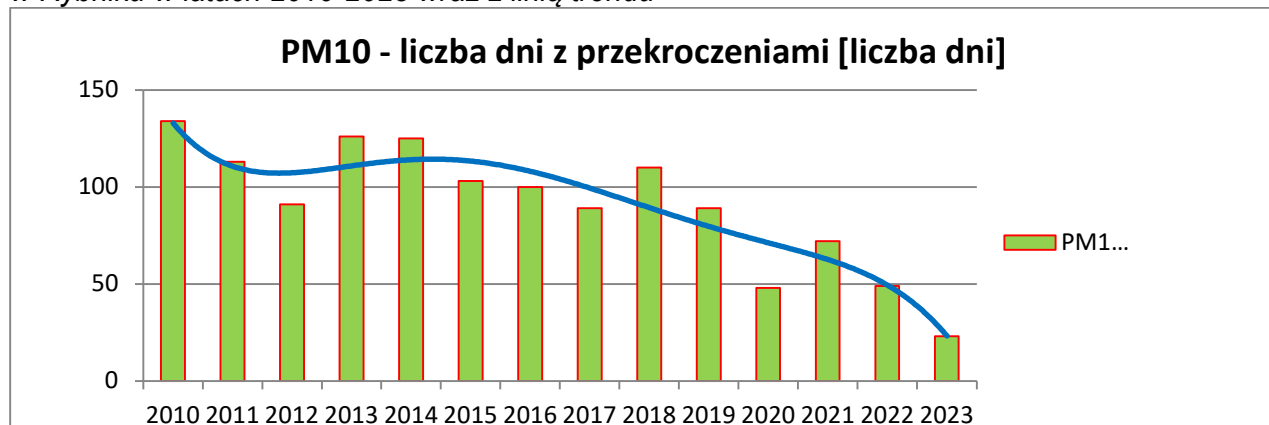
Rysunek 3. Średnioroczne stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń 24 - godzinnych pyłu zawieszonego PM₁₀ była po raz pierwszy od lat niższa niż dopuszczalna częstość i wynosiła w Rybniku 23 dni (wartość dopuszczalna: 35 dni). W porównaniu do 2022 roku, częstość przekroczeń w 2023 roku zmniejszyła się w Rybniku o 26 dni, natomiast w porównaniu do 2010 roku zmniejszyły się o 11 dni.

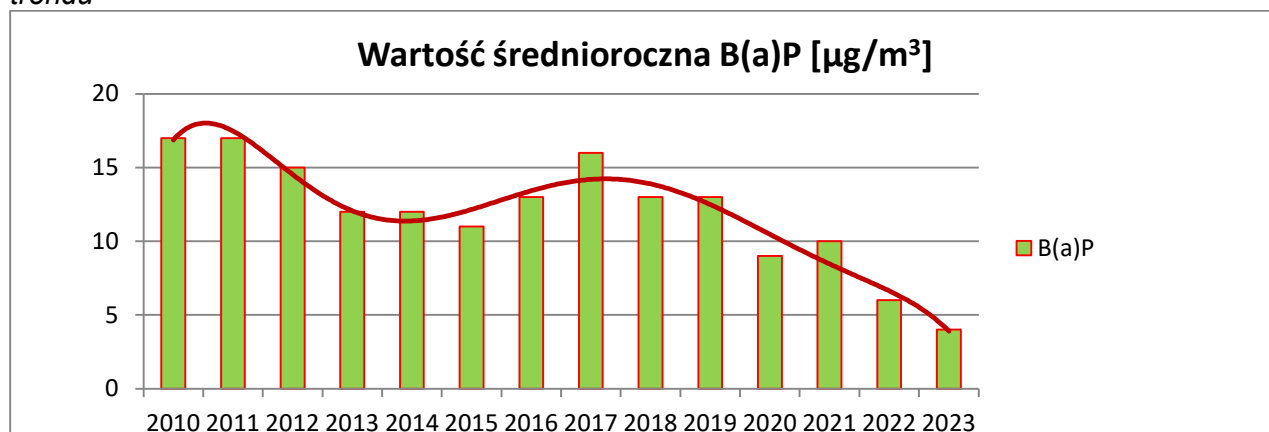
Rysunek 4. Liczba dni z przekroczeniami wartości średniodobowej dla pyłu zawieszonego PM₁₀ w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ na stanowisku w Rybniku przekroczyły poziom docelowy wynoszący 1 ng/m³. Wartość stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w 2023 roku wyniosła 4 ng/m³ i w porównaniu do 2022 roku zmniejszyła się o 33,3 %. W porównaniu do roku 2010 wartość stężenia B(a)P obniżyła się o 76 %.

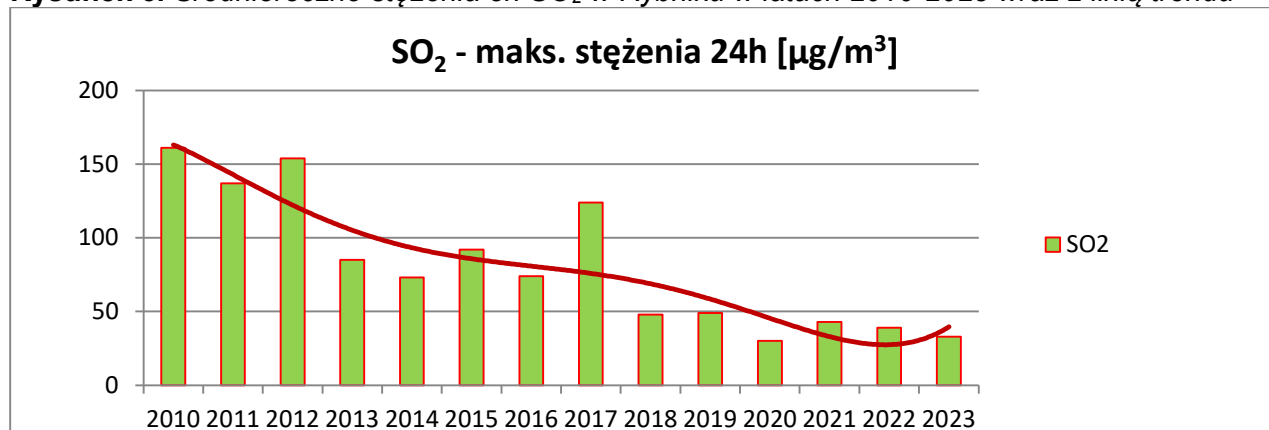
Rysunek 5. Średnioroczne stężenia benzo(a)pirenu w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Ilość dni z przekroczeniami poziomu docelowego ozonu 8-godzinnego, w 2023 roku wynosiła w Rybniku 16 dni i była niższa od dopuszczalnej częstości przekraczania wynoszącej 25 dni. Stężenia dwutlenku siarki w 2023 roku wykazały według kryterium ochrony zdrowia: brak przekroczeń dopuszczalnej częstości przekraczania poziomów dopuszczalnych, najwyższe stężenie 24 godzinne wyniosło w Rybniku 33 µg/m³ (26 % poziomu dopuszczalnego wynoszącego 125 µg/m³).

Rysunek 6. Średnioroczne stężenia 8h SO₂ w Rybniku w latach 2010-2023 wraz z linią trendu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ-RWMŚ.

Średnie roczne stężenia ołowiu nie przekroczyły w Rybniku poziomu dopuszczalnego (0,5 µg/m³). Średnie roczne stężenia arsenu, kadmu i niklu nie przekroczyły w 2023 roku wartości dopuszczalnych.

Maksymalne stężenia 8 godzinne tlenku węgla nie przekroczyły poziomu dopuszczalnego (10 mg/m³).

Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, w okresie letnim bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity, Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.) ocena jakości powietrza dokonywana jest w strefach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref: aglomeracja górnośląska, aglomeracja rybnicko – jastrzębska (w skład której wchodzi m. Rybnik), Miasto Bielsko – Biała, miasto Częstochowa i strefa śląska.

Klasyfikacja stref za 2022 rok:

Tabela 3. Wyniki rocznej oceny jakości powietrza za rok 2022.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
aglomeracja rybnicko-jastrzębska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2022, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa aglomeracja rybnicko-jastrzębska uzyskała klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2022”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar miasta Rybnik (w ramach aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej) został zakwalifikowany: według kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM₁₀ i B(a)P,
- do **klasy C1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM_{2,5}.

Klasyfikacja stref za 2023 rok:

Tabela 4. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza za rok 2023.

Strefa	Ochrona zdrowia											
	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃ ¹⁾	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5} ²⁾
aglomeracja rybnicko-jastrzębska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C	A1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2023, GIOŚ-RWMS Katowice.

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

2) Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa aglomeracja rybnicko-jastrzębska uzyskała klasę A

Na podstawie „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2023”, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, obszar miasta Rybnik (w ramach aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej) został zakwalifikowany: według kryterium ochrony zdrowia:

- do **klasy A** ze względu na brak przekroczeń odpowiednio poziomów dopuszczalnych PM₁₀, SO₂, NO₂, CO, Pb, C₆H₆, As, Cd, Ni, O₃ co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie,
- do **klasy A1** ze względu na przekroczenia poziomu celu długoterminowego PM_{2,5}.
- do **klasy C** z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych B(a)P.

Czujniki pomiarowe systemu AIRLY:

Do 2016 r. pomiar jakości powietrza na terenie Rybnika dokonywał się tylko w stacji WIOŚ przy ul. Borki. Od września 2017 roku jest to możliwe w każdej dzielnicy miasta. Na obiektach należących do mienia miasta tj., np. placówkach oświatowych oraz budynkach ochotniczych straży pożarnych, zamontowano 27 sensorów powietrza (czujników laserowych), które na bieżąco informują o stężeniu w powietrzu PM 10 i PM 2.5.

Sensory zamontowano w następujących miejscach:

1. ZSP 3, B. Kuglera 8a, Rybnik, Ochojec,
2. OSP, Zwonowicka 5, Rybnik, Stodoły,
3. SP 28, A Szewczyka 6, Rybnik, Kamień,
4. ZSP 4, Komisji Edukacji Narodowej 29, Rybnik, Golejów,

5. OSP, W. Poloczka 76c, Rybnik. Grabownia,
6. ZSP 15, Gzelska 7, Rybnik, Chwałęcice,
7. P 7, Św. Maksymiliana 26, Rybnik. Rybnicka Kuźnia,
8. ZSP 1, Gliwicka 105, Rybnik, Wielopole,
9. ZSP 7, Borki 37D, Rybnik, Orzepowice,
10. ZSP 12, M. Buhla 3, Rybnik, Zebrzydowice,
11. ZS 3, Orzepowicka 15a, Rybnik, Maroko-Nowiny,
12. ZSP 5, dr. M. Różańskiego 14a, Rybnik, Rybnik-Północ,
13. SP 19, Włociańska 39E, Kłokocin
14. ZST, T. Kościuszki 5, Rybnik, Śródmieście,
15. SP 23, Sportowa 52, Niewiadom
16. SP 18, Lompy 6, Boguszowice Osiedle
17. SP 34, W. Reymonta 69, Rybnik, Smolna,
18. SP 3, Wolna 17, Rybnik, Paruszowiec-Piaski,
19. SP 4, K. Miarki 74, Rybnik, Ligota-Ligocka Kuźnia,
20. P 22, Gotartowicka 24, Rybnik, Gotartowice,
21. ZSP 6, S. Małachowskiego 44, Rybnik, Boguszowice Stare,
22. ZSB, Świerkłańska 42, Rybnik, Meksyk,
23. ZSP 9, Wodzisławska 123, Zamysłów,
24. LO 4, J. 1 Maja 91a, Rybnik, Chwałowice,
25. SP 21, Niedobczycka 191, Rybnik, Niedobczyce,
26. ZSP 14, L. Staffa 42a, Rybnik, Popielów,
27. SP 24, Kręta 20, Rybnik, Radziejów.

Sieć sensorów zainstalowanych w różnych częściach miasta, pozwala na poglądowy monitoring jakości powietrza w czasie rzeczywistym za pomocą mapy online dostępnej również na stronie internetowej miasta lub aplikacji na telefon. Sensory pozwalają zmierzyć poziom pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀, temperaturę i wilgotność powietrza oraz ciśnienie atmosferyczne. Uwzględniony jest także europejski wskaźnik godzinowej jakości powietrza CAQI. Informuje on jak czyste lub zanieczyszczone jest powietrze. Składa się z wartości od 0 do 100, im wyższa wartość tym większa możliwość negatywnych wpływów na zdrowie oraz samopoczucie człowieka.

Sieć regularnie umieszczonych sensorów pozwala na zlokalizowanie miejsc najbardziej dotkniętych problemem niskiej jakości powietrza. A zatem można dowiedzieć się gdzie jest najbardziej zanieczyszczone powietrze i zidentyfikować przyczynę.

Czujniki zapisują też informacje z ostatnich 24 godzin, a także prognozują zanieczyszczenie powietrza na następną dobę. Od 30 listopada 2021 r. usługę pozwalającą na ocenę jakości powietrza na terenie Miasta Rybnika, obejmującą przetwarzanie, przechowywanie oraz wizualizację danych pomiarowych pobieranych z własnych sensorów laserowych wykonuje w tych samych lokalizacjach Global Innovative Solutions Katarzyna Burda-Świerż z siedzibą w Katowicach. Prezentowane wyniki mają charakter wyłącznie poglądowy i nie stanowią elementu Państwowego Monitoringu Środowiska. Dane z Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska dostępne są na stronie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach.

Podsumowanie monitoringu jakości powietrza za lata 2022-2023:

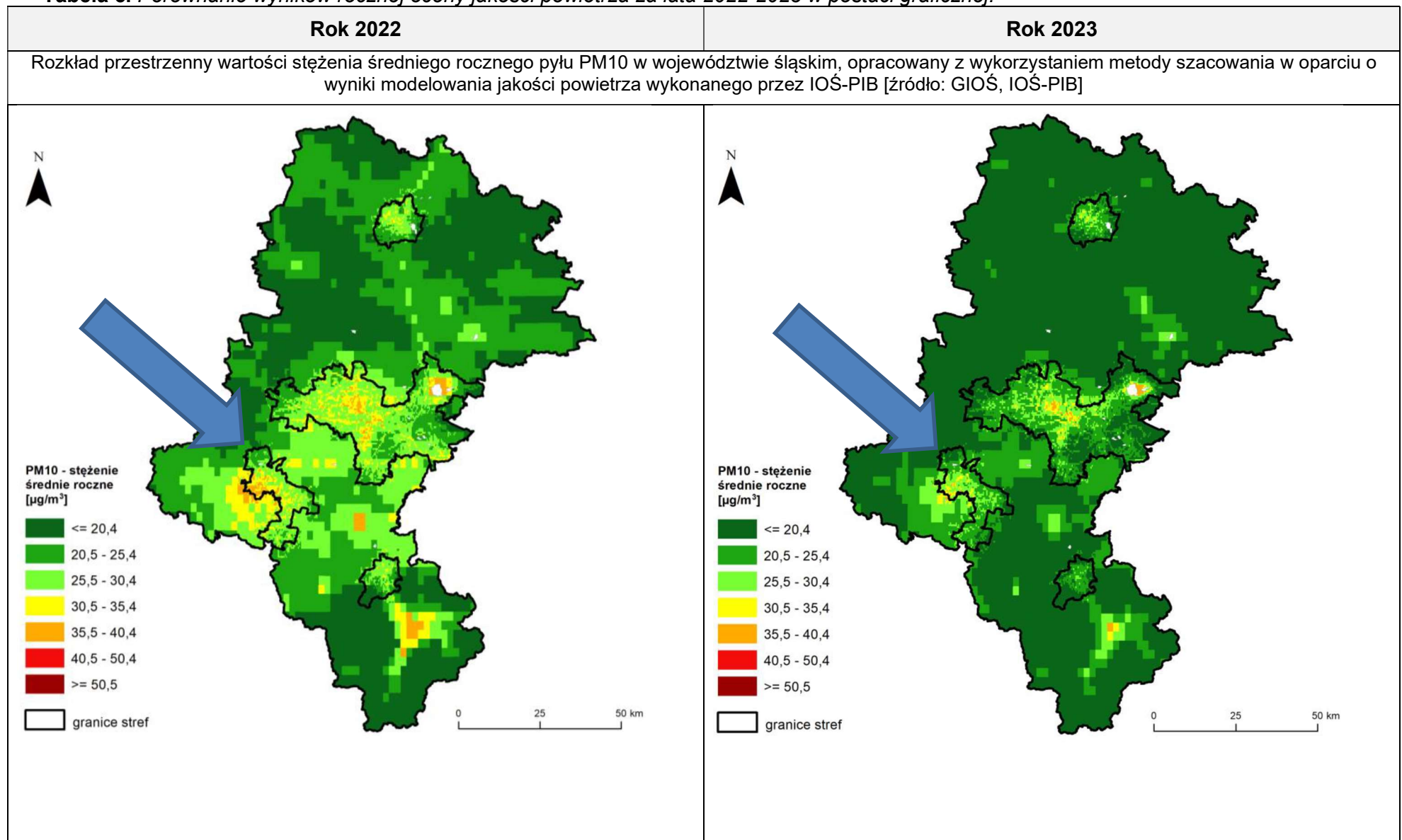
Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Miasta Rybnika są:

1. źródła komunalno – bytowe: kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza, są głównym powodem tzw. niskiej emisji. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe,
2. źródła transportowe (liniowe) – emisja zanieczyszczeń następuje na niskiej wysokości, tworząc niską emisję,
3. źródła przemysłowe – pochodzące z procesów produkcyjnych oraz kotłowni przemysłowych,
4. pylenie wtórne z odsłoniętej powierzchni terenu,
5. zanieczyszczenia napływające spoza terenu miasta, zgodnie z dominującym kierunkiem wiatru.

Porównanie jakościowe wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2022-2023 w postaci graficznej przedstawiają rysunki w tabeli poniżej:

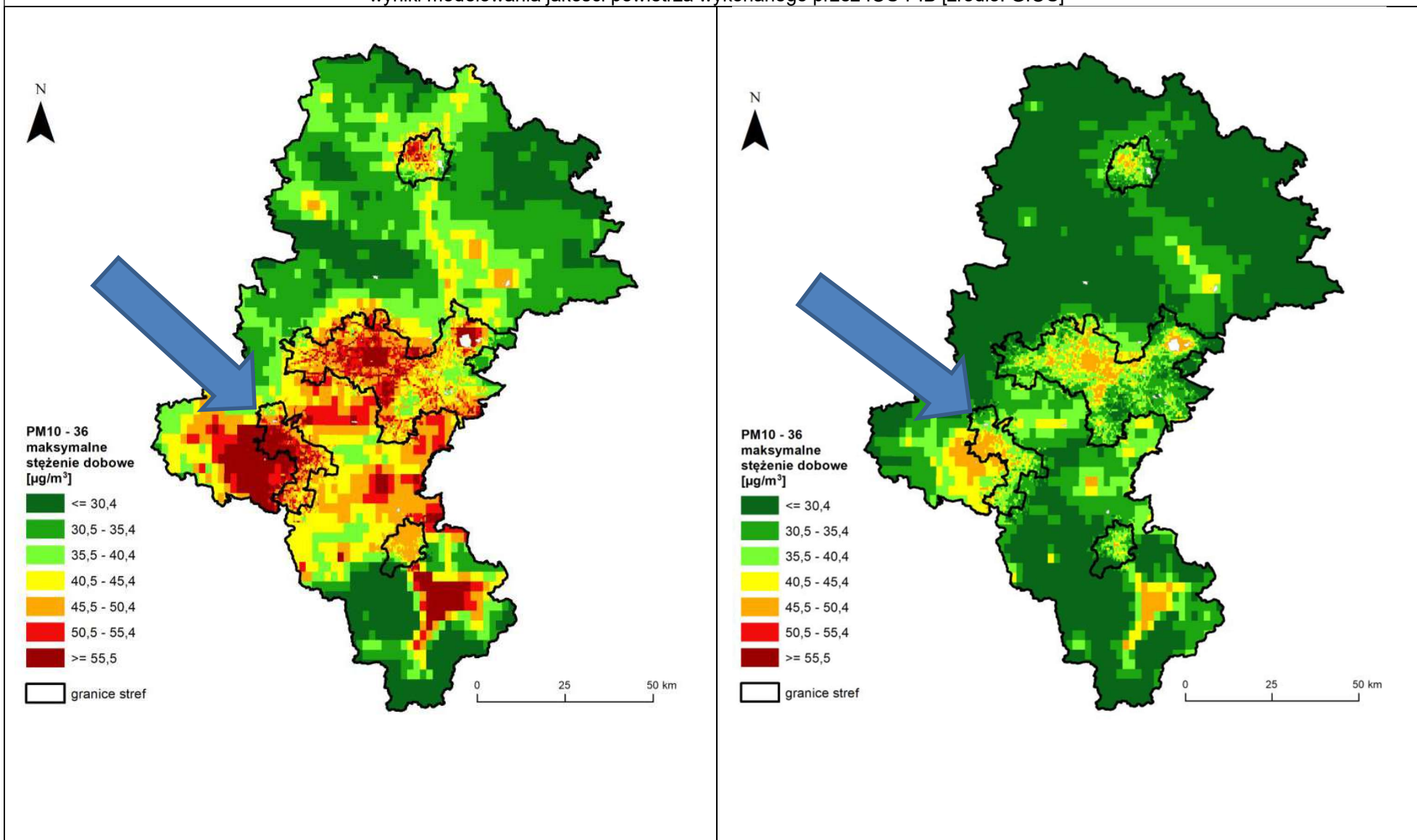
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 5. Porównanie wyników rocznej oceny jakości powietrza za lata 2022-2023 w postaci graficznej.

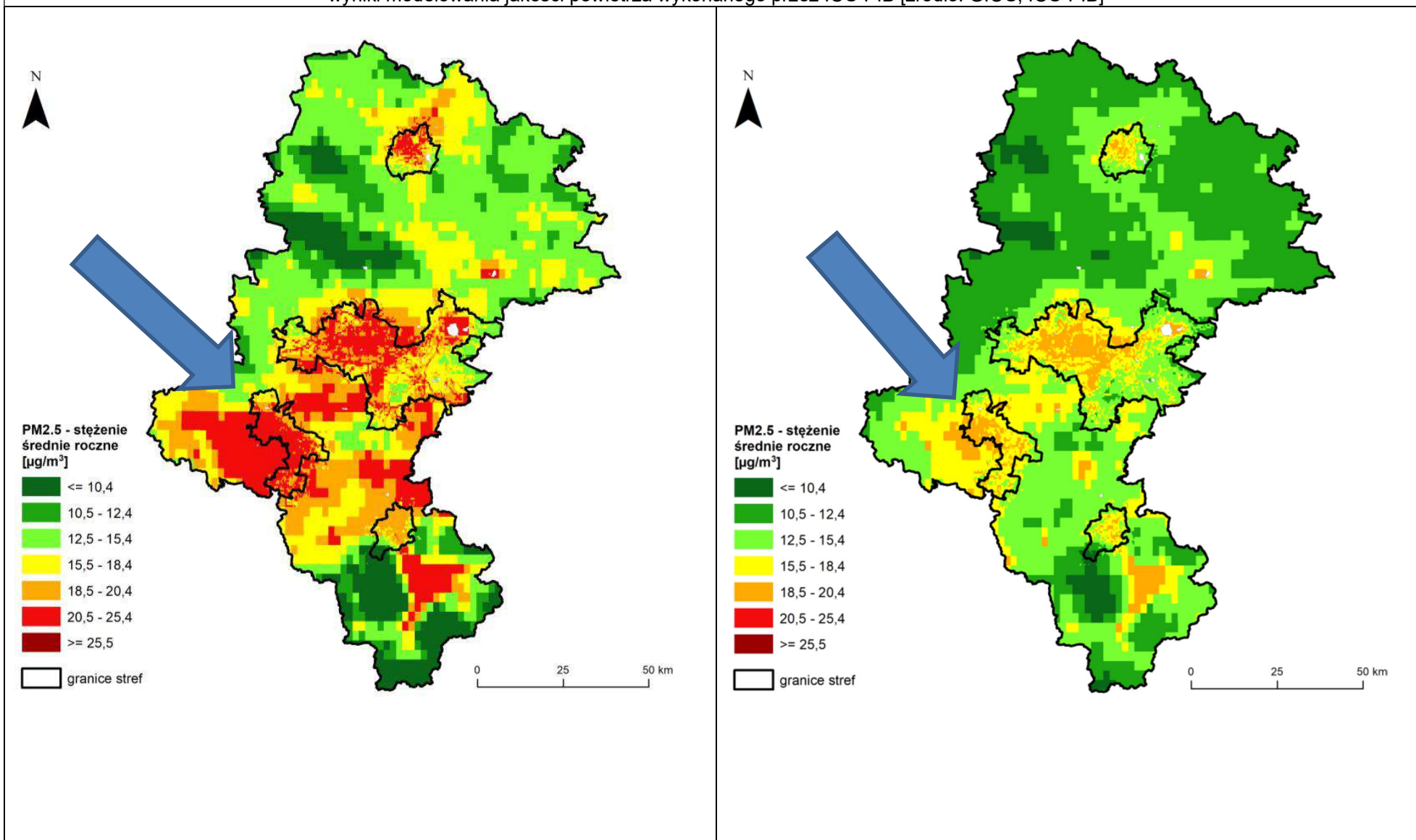
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozkład przestrzenny 36 maksymalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania, w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ]

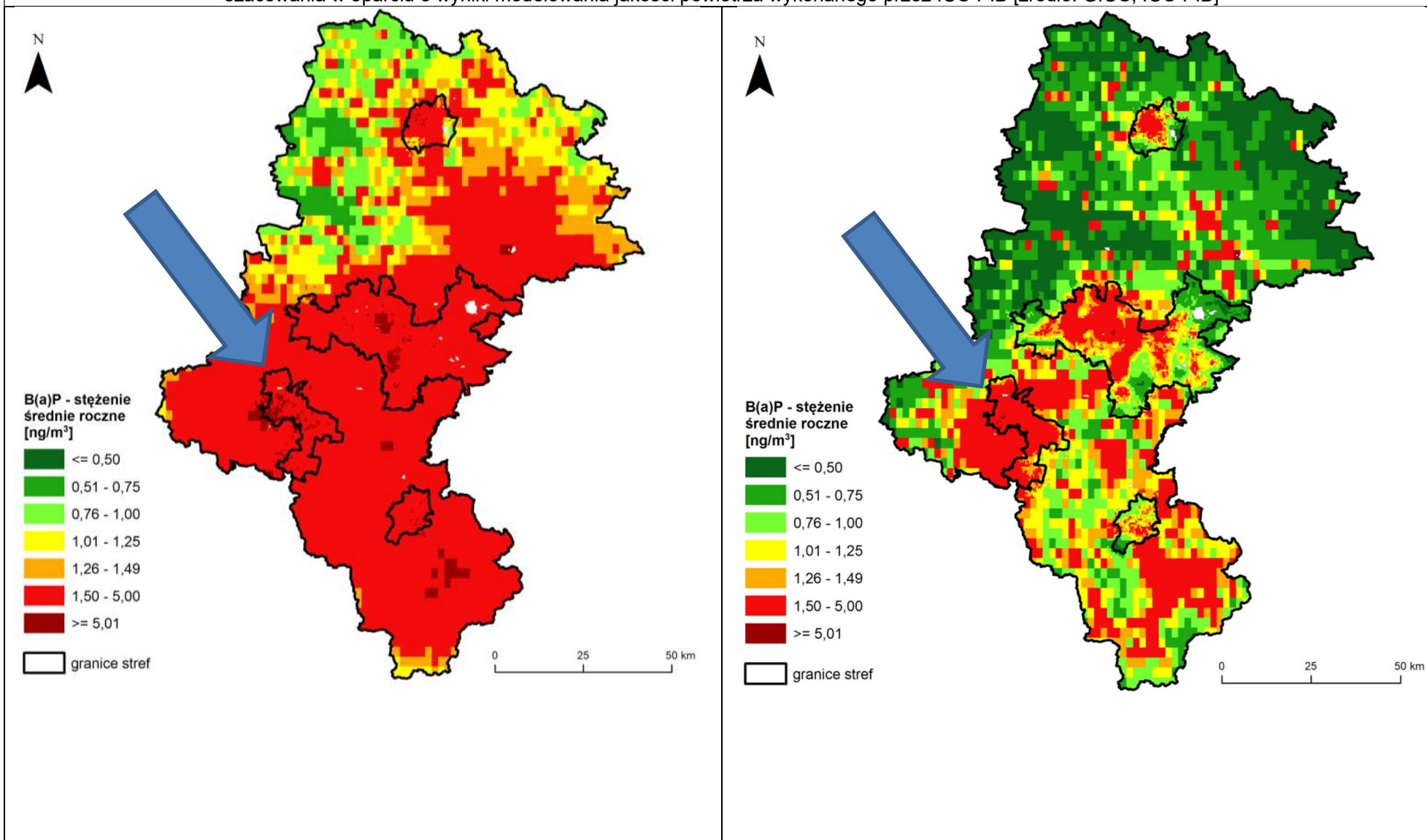
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego pyłu PM_{2,5} w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

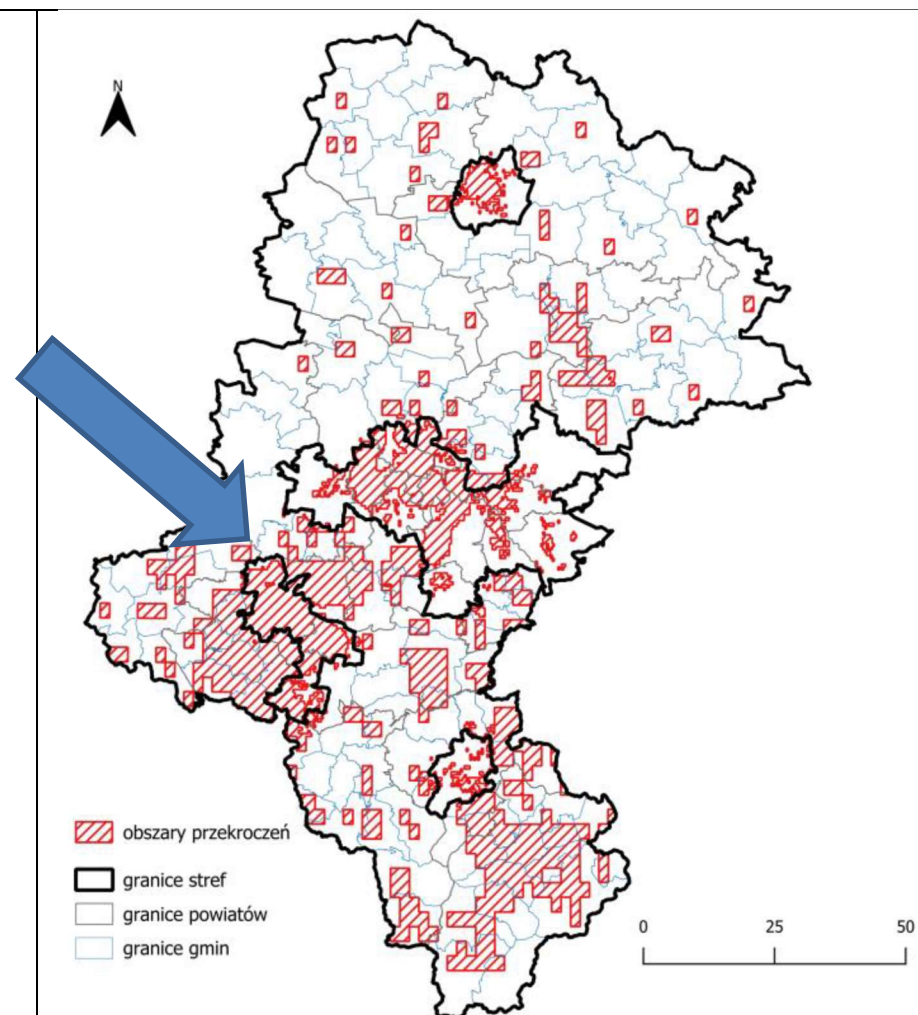
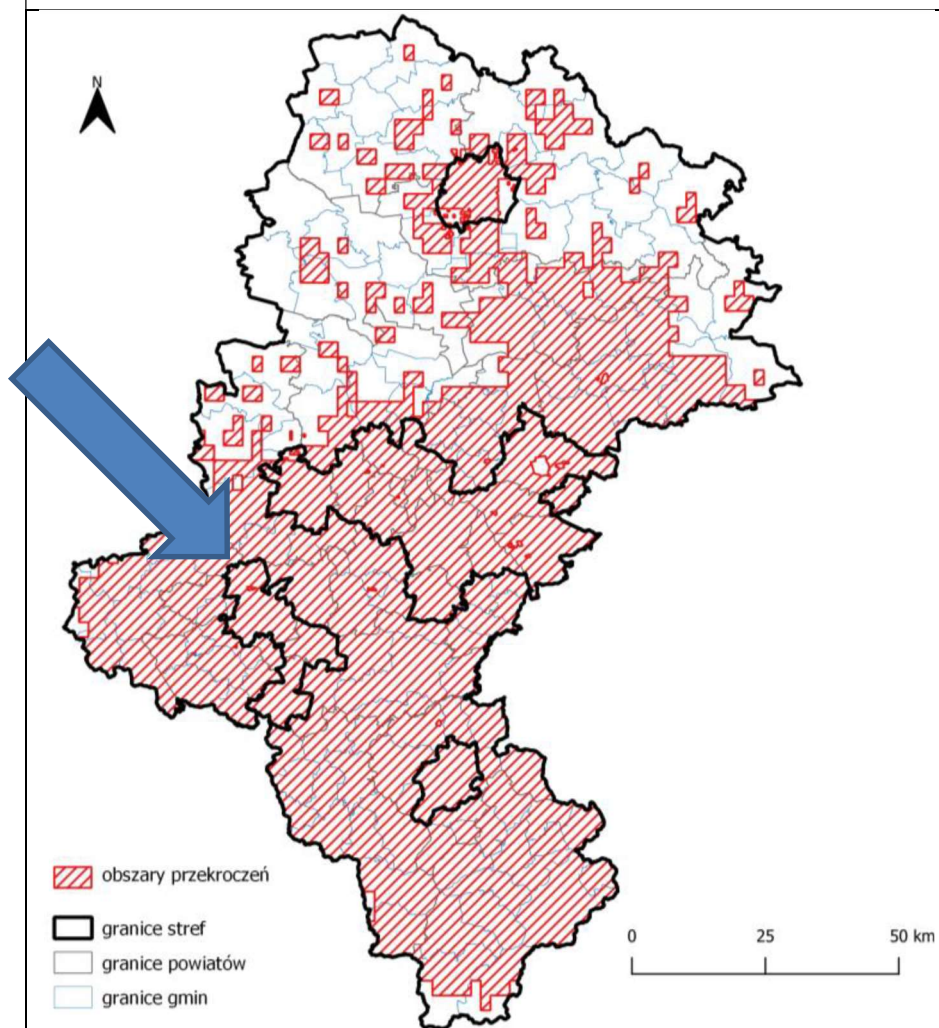
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozkład przestrzenny wartości stężenia średniego rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w województwie śląskim, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

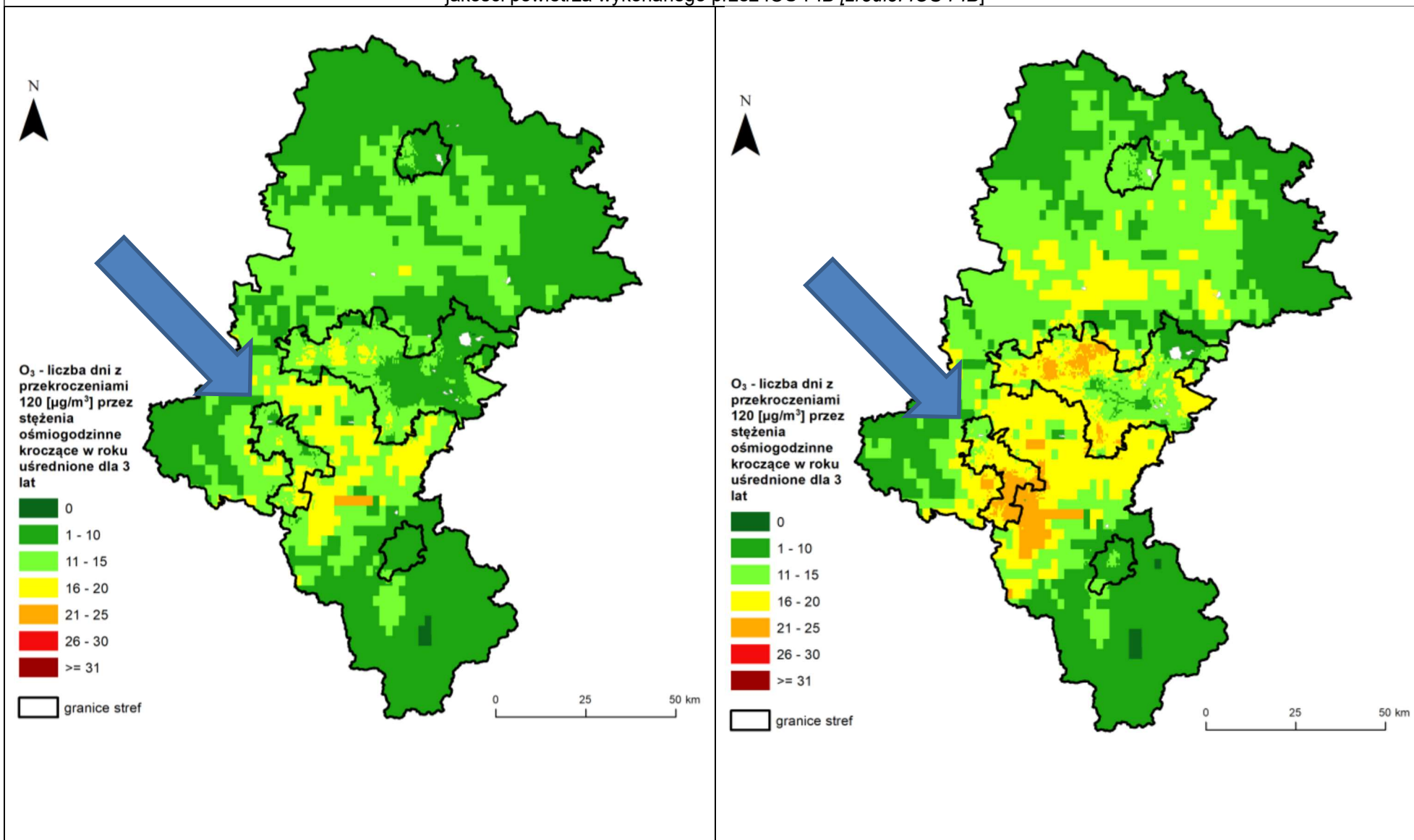
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Zasięg obszarów przekroczeń poziomu docelowego benzo(a)pirenu określonego ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim [źródło: GIOŚ]

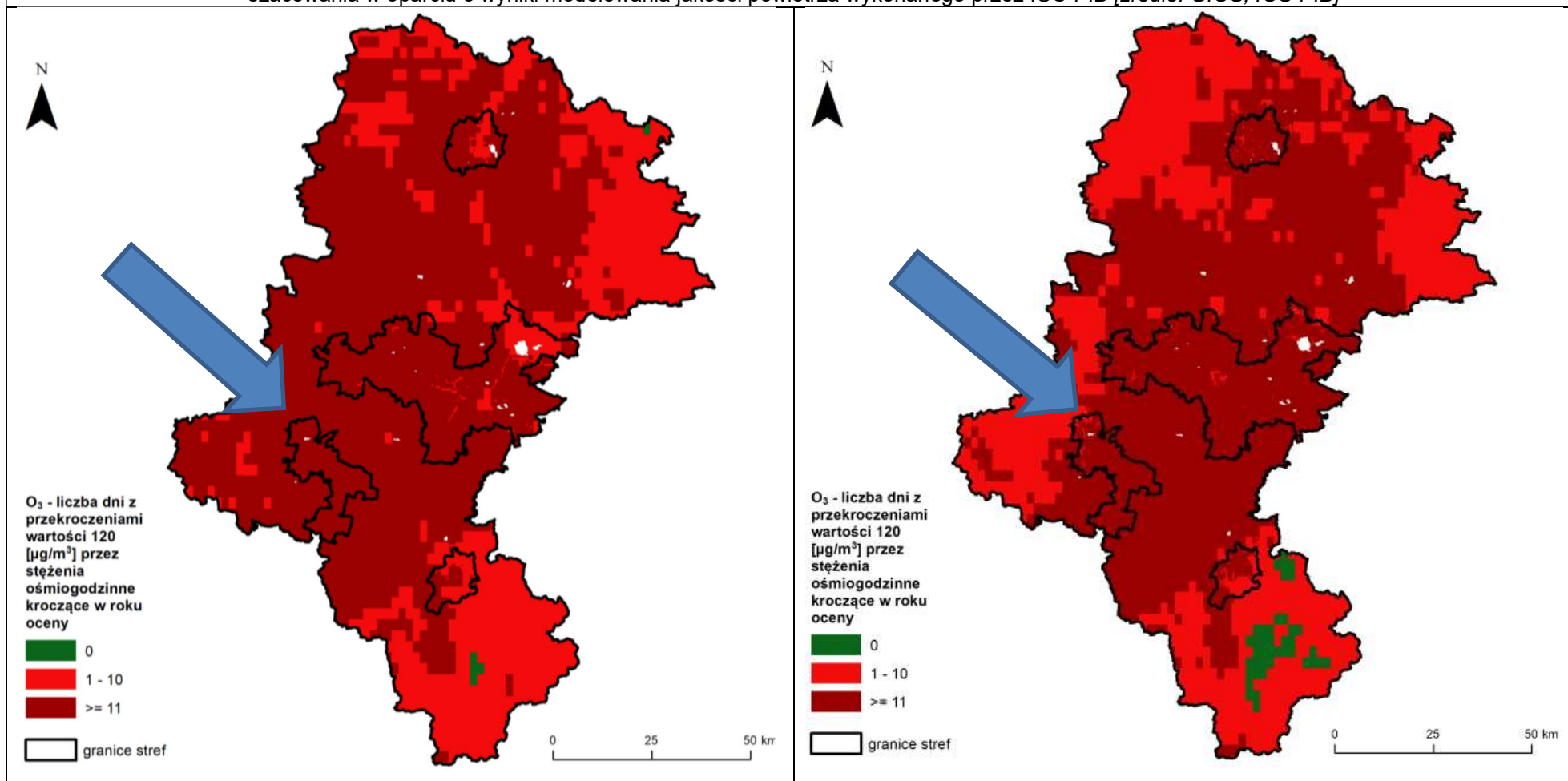
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu docelowego O_3 na obszarze województwa śląskiego – średnia z 3 lat, będący wynikiem modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: IOŚ-PIB]

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozkład przestrzenny liczby dni z przekroczeniem poziomu celu długoterminowego O_3 na obszarze województwa śląskiego, opracowany z wykorzystaniem metody szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB [źródło: GIOŚ, IOŚ-PIB]

4.2. Klimat akustyczny.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.) traktuje hałas jako zanieczyszczenie, wobec którego należy przyjmować takie same ogólne zasady postępowania, jak dla pozostałych zanieczyszczeń i związanych z nimi dziedzin ochrony środowiska.

Wartości dopuszczalne poziomów hałasu określają:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. (Dz.U. 2014 r. poz. 112 - tekst jednolity) w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku,
- rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 21 grudnia 2005 roku w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. 2005 Nr 263, poz. 2202 z późn. zm.),
- wspólnotowe regulacje prawne, w tym Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25.06.2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenia hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy,
- przemysł,
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami hałasu L_{DWN} , L_N , L_{AeqD} i L_{AeqN} są zróżnicowane w zależności od rodzaju terenu, rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem hałasu oraz okresów, do których odnoszą się poziomy hałasu, jako czas odniesienia.

Tabela 6. *Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem.*

Klasa standardu akustycznego	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		L_{DWN}	L_N	L_{DWN}	L_N
1.	A. Strefa ochronna „A uzdrowiska B. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	64	59	50	40
	B. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży				
	C. Tereny domów opieki społecznej				
	D. Tereny szpitali w miastach				
3.	A. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	68	59	55	45
	B. Tereny zabudowy zagrodowej				
	C. Tereny rekreacyjno – wypoczynkowe				
	D. Tereny mieszkaniowo – usługowe				
4.	A. Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	70	65	55	45

Źródło: GIOŚ-RWMS.

Natężenie hałasu w środowisku określa się wartością poziomu dźwięku mierzoną w decybelach (dB). Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku, który

również może być wyznaczony jako suma poziomów odnoszących się do różnych źródeł. Równoważny poziom dźwięku ściśle związany jest również z czasem jego trwania.

Mapy akustyczne, których opracowanie jest wymagane przepisami prawa (ustawa–Prawo ochrony środowiska), z uwagi na zapewnienie jednolitości formy i treści mapy, a także porównywalności wyników, muszą być oparte o określone w przepisach, wspólne dla wszystkich wskaźniki. Wskaźnikami tymi są L_{DWN} oraz L_N .

– L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu,

– L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych); wskaźnik ten służy do określenia zaburzenia snu.

Wykonywany przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad (GDDKiA) w okresach 5 letnich Generalny Pomiar Ruchu (GPR) w obrębie miasta - na odcinku autostrady A1, drogi krajowej i drogach wojewódzkich wykazywał wzrost natężenia ruchu komunikacyjnego dla DK78 oraz DW920, natomiast spadek dla DW925 i DW935. Wyniki pomiarów wykonywanych na drogach w 2000, 2005, 2010, 2015 i 2020 roku przedstawia tabela poniżej

Tabela 7. Średni dobowy ruch (SDR) na drogach w Rybniku.

Nr drogi	Odcinek	Rok					Wzrost natężenia ruchu [%]
		2000	2005	2010	2015	2020	
A1	w. Żory (ul. Rybnicka) – w. Świerklany (ul. Wodzisławska DW932)	-	-	-	-	24 443	-
78	Kuźnia Nieborowska - Rybnik	7 975	8 758	11 518	9 207	9 544	3,7
	Rybnik - Wodzisław	14 086	14 330	16 734	15 530	15 891	2,3
920	Rudy – gr. Rybnika	1 730	2 558	3 640	3 558	4 743	33,3
925	gr. Rybnika - Stanowice	7 122	9 352	14 602	14 834	13 049	-12,0
935	Rzuchów – gr. Rybnika	4 436	7 286	6 618	7 175	6 378	-11,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GPR 2000, 2005 i 2010, GDDKiA

Kolor zielony – spadek natężenia ruchu, kolor czerwony – wzrost natężenia ruchu

W latach 2022-2023 liczba zarejestrowanych pojazdów mechanicznych w Rybniku wyniosła:

- 2022: 108 180 szt.

- 2023: 121 021 szt.

Wzrastająca liczba pojazdów pociąga za sobą wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz zwiększony poziom hałasu.

Badania natężenia ruchu wykonywane w ramach strategicznej mapy hałasu.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary natężenia ruchu pojazdów w 30 punktach pomiarowych na terenie miasta w następujących kategoriach:

- kategoria 1: lekkie pojazdy silnikowe,
- kategoria 2: średnie pojazdy silnikowe,
- kategoria 3: pojazdy ciężarowe.
- kategoria 4: motocykle.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 8. Badania natężenia ruchu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Numer punktu	Pora dnia					Pora nocy				
		6:00 – 22:00					22:00 – 6:00				
		Liczba pojazdów Kat 1 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 2 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 3 [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 4a [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 4b [poj./dzień]	Liczba pojazdów Kat 1 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 2 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 3 [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 4a [poj./noc]	Liczba pojazdów Kat 4b [poj./noc]
1.	PD01	7 692	282	180	0	4	784	20	12	1	0
2.	PD02	7 296	250	66	18	2	673	17	3	1	1
3.	PD03	12 048	252	84	20	10	917	34	3	5	0
4.	PD04	8 742	240	466	4	8	685	11	46	1	0
5.	PD05	5 492	150	48	2	2	776	19	2	2	0
6.	PD06	7 536	124	48	12	12	1 678	26	5	0	0
7.	PD07	12 764	148	262	12	8	1 233	15	36	1	0
8.	PD08	12 906	294	468	4	2	993	19	39	0	0
9.	PD09	15 692	258	294	8	2	1 119	14	28	2	0
10.	PD10	13 494	252	142	20	12	982	42	30	0	0
11.	PD11	15 330	492	382	14	0	1 901	52	41	1	0
12.	PD12	11 510	206	50	2	4	1 126	49	26	0	0
13.	PD13	16 714	406	482	0	8	1 660	31	30	0	4
14.	PD14	9 332	83	32	5	3	504	0	1	1	0
15.	PD15	11 696	262	106	26	6	775	29	14	0	1
16.	PD16	2 046	44	0	10	2	168	2	1	0	0
17.	PD17	5 570	148	128	0	10	866	54	22	0	0
18.	PD18	2 160	108	132	4	10	123	78	8	0	0
19.	PD19	11 350	196	126	10	40	946	70	4	0	0
20.	PD20	13 488	398	268	8	2	717	54	35	0	0
21.	PD21	6 690,6	135	249	0	0	447	3,5	21	0	0
22.	PD22	14 134	356	476	10	0	974	36	57	1	0
23.	PD23	10 904	88	4	14	0	1 362	34	3	2	0
24.	PD24	17 282	674	286	28	12	1 456	109	24	0	0
25.	PD25	5 843	156	132	0	0	6 562	170	152	0	6
26.	PD26	4 032	80	50	2	2	235	8	2	3	0
27.	PD27	11 757	250	370	8	2	977	24	40	0	0
28.	PD28	8 562	352	176	2	0	589	25	14	0	0
29.	PD29	9 788	128	330	8	28	912	12	29	0	0
30.	PD30	10 774	384	452	0	0	1 524	36	39	0	2

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Pomiary akustyczne hałasu drogowego.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary akustyczne hałasu drogowego w 30 punktach pomiarowych na terenie miasta i obejmowały pomiar wartości równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqD} dla pory dnia i L_{AeqN} dla pory nocy.

Tabela 9. Badania poziomu hałasu drogowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Nazwa punktu	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja		Wysokość punktu pomiarowego [m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Zmierzony poziom dla pory nocy L_{AeqN} [dB]	Czas odniesienia
			Długość	Szerokość				
1.	PD01	15-16.02.2022	5547735,52	6539380,49	4	64,5	58,7	24h
2.	PD02	02-3.03.2022	5546602,05	6542005,98	4	63,8	59,1	24h
3.	PD03	01-02.03.2022	5547611,08	6542935,92	4	68,0	62,4	24h
4.	PD04	23-24.02.2022	5556925,25	6539096,91	4	64,8	59,9	24h
5.	PD05	01-02.03.2022	5548295,16	6543150,40	4	62,6	57,3	24h
6.	PD06	01-02.03.2022	5548344,01	6542850,39	4	64,6	58,6	24h
7.	PD07	15-16.02.2022	5549529,34	6534598,21	4	67,8	62,0	24h
8.	PD08	15-16.02.2022	5546728,36	6536326,28	4	66,8	61,1	24h
9.	PD09	23-24.02.2022	5550611,33	6536574,90	4	64,9	59,5	24h
10.	PD10	15-16.02.2022	5551567,17	6536221,33	4	68,3	62,6	24h
11.	PD11	15-16.02.2022	5551778,64	6536918,82	4	66,6	59,5	24h
12.	PD12	03-04.03.2022	5551415,49	6536958,79	4	66,8	59,8	24h
13.	PD13	03-04.03.2022	5551145,40	6536891,09	4	63,9	57,5	24h
14.	PD14	15-16.02.2022	5549849,17	6538507,81	4	63,8	56,6	24h
15.	PD15	28.02-01.03.2022	5550068,93	6539223,87	4	63,1	58,0	24h
16.	PD16	15-16.02.2022	5550044,28	6539647,68	4	62,3	55,2	24h
17.	PD17	15-16.02.2022	5550133,12	6539728,06	4	65,4	58,2	24h
18.	PD18	23-24.02.2022	5550708,96	6540687,18	4	64,0	55,5	24h
19.	PD19	23-24.02.2022	5550904,96	6540823,49	4	68,6	59,1	24h
20.	PD20	02-03.03.2022	5551042,30	6540418,94	4	65,1	57,7	24h
21.	PD21	23-24.02.2022	5552447,80	6540868,00	4	63,1	56,9	24h
22.	PD22	02-03.03.2022	5552034,08	6540658,68	4	69,3	64,7	24h
23.	PD23	23-24.02.2022	5551353,39	6538366,74	4	59,4	53,9	24h
24.	PD24	23-24.02.2022	5551868,55	6538571,40	4	65,5	60,4	24h
25.	PD25	23-24.02.2022	5551570,10	6538148,77	4	64,7	59,1	24h
26.	PD26	23-24.02.2022	5553638,77	6539058,32	4	63,7	56,6	24h
27.	PD27	23-24.02.2022	5553498,55	6539201,51	4	63,8	57,8	24h
28.	PD28	03-04.03.2022	5554097,65	6536827,77	4	66,9	59,8	24h
29.	PD29	23-24.02.2022	5553552,76	6536935,56	4	64,8	58,9	24h
30.	PD30	23-24.02.2022	5549702,70	6538245,56	4	66,1	61,6	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Badania natężenia ruchu pociągów.

Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika opisane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 10. Średniodobowe natężenie ruchu pociągów na liniach kolejowych na terenie miasta Rybnika.

Lp.	Numer linii	Nazwa odcinka linii kolejowej	km początku odcinka	km końca odcinka	Kierunek nieparzysty				Kierunek parzysty				Oba kierunki łącznie			
					Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem
					Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem	
1.	140	LESZCZYNY - RYBNIK	31,590	40,101	29,000	23,323	0,901	53,224	28,830	23,550	0,961	53,341	57,830	46,873	1,862	106,565
2.	140	RYBNIK - RYBNIK TOWAROWY RT11	40,101	42,066	33,377	3,252	0,471	37,100	33,380	3,105	0,499	36,984	66,757	6,357	0,970	74,084
3.	140	RYBNIK TOWAROWY RT11 - SUMINA	42,066	57,764	10,781	1,912	0,239	12,932	10,435	1,676	0,194	12,305	21,216	3,588	0,433	25,237
4.	148	ŻORY - RYBNIK	21,873	35,980	6,419	14,236	0,744	21,399	6,430	14,803	0,741	21,974	12,849	29,039	1,485	43,373
5.	158	RYBNIK TOWAROWY - RADLIN OBSZARY	-0,291	3,020	22,507	10,884	0,264	33,655	22,857	11,760	0,253	34,870	45,364	22,644	0,517	68,525
6.	173	RYBNIK - RYBNIK RBC	-0,500	1,708	5,707	11,519	0,389	17,615	5,590	11,289	0,446	17,325	11,297	22,808	0,835	34,940
7.	173	RYBNIK RBC - SUMINA	1,708	13,353	7,035	17,877	0,652	25,564	6,892	18,194	0,787	25,873	13,927	36,071	1,439	51,437
8.	688	RYBNIK TOWAROWY RTA - RYBNIK RBC	-0,045	1,033	0,003	6,498	0,296	6,797	0,000	7,180	0,384	7,564	0,003	13,678	0,680	14,361
9.	957	RYBNIK - RYBNIK TOWAROWY RTF	-0,827	4,259	0,000	21,585	0,719	22,304	0,002	18,262	0,679	18,943	0,002	39,847	1,398	41,247
10.	958	RYBNIK TOWAROWY RT11 - RYBNIK TOWAROWY RTB	0,000	0,476	0,000	1,295	0,027	1,322	0,000	1,044	0,019	1,063	0,000	2,339	0,046	2,385

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Numer linii	Nazwa odcinka linii kolejowej	km początku odcinka	km końca odcinka	Kierunek nieparzysty				Kierunek parzysty				Oba kierunki łącznie			
					Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem	Pociągi pasażerskie	Pociągi towarowe	Pociągi utrzymaniowo-naprawcze	Ogółem
					Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem		Razem	Razem	Razem	
11.	959	RYBNIK TOWAROWY RTD - RYBNIK TOWAROWY RTE	0,007	1,339	0,000	3,778	0,057	3,835	0,000	3,549	0,057	3,606	0,000	7,327	0,114	7,441

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

Badania poziomu hałasu kolejowego.

W ramach wykonywania Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przeprowadzone zostały pomiary akustyczne hałasu kolejowego w 10 punktach pomiarowych na terenie miasta i obejmowały pomiar wartości równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqD} dla pory dnia i L_{AeqN} dla pory nocy.

Tabela 11. *Badania poziomu hałasu kolejowego wykonywane w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.*

Lp.	Nazwa punktu	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja		Wysokość punktu pomiarowego [m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Zmierzony poziom dla pory nocy L_{AeqN} [dB]	Czas odniesienia
			Długość	Szerokość				
1.	PK01	14-15.02.2022	5549364,28	6538739,27	4	52,5	48,4	24h
2.	PK02	05-06.03.2022	5548394,89	6538819,05	4	40,7	-	24h
3.	PK03	12-13.02.2022	5546561,67	6535473,36	4	50,4	39,1	24h
4.	PK04	27-28.02.2022	5547908,78	6536526,80	4	57,4	53,9	24h
5.	PK05	14-15.02.2022	5547805,34	6535722,97	4	54,9	52,3	24h
6.	PK06	14-15.02.2022	5548224,67	6533694,67	4	54,2	57,5	24h
7.	PK07	27-28.02.2022	5551591,82	6536097,69	4	62,9	62,3	24h
8.	PK08	26-27.02.2022	5552274,71	6540736,92	4	52,4	50,6	24h
9.	PK09	05-06.03.2022	5551349,85	6542254,70	4	55,9	55,8	24h
10.	PK10	05-06.03.2022	5555394,78	6539392,35	4	52,5	48,4	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Monitoring hałasu przemysłowego.

Podmioty posiadające pozwolenia zintegrowane lub decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu zobowiązane są prowadzić okresowe pomiary hałasu w środowisku (raz na dwa lata), wyrażonego wskaźnikami hałasu L_{AeqD} i L_{AeqN} , mającymi zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska.

Obowiązek posiadania pozwolenia zintegrowanego dotyczy instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. 2014, poz. 1169). Na terenie miasta Rybnika pozwolenie zintegrowane posiadają następujące zakłady przemysłowe:

- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Ciepłownia Chwałowice,
- Polska Grupa Górnicza S.A. Oddział Zakład Elektrociepłowni, Elektrociepłownia Jankowice,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”,
- PGE Energia Ciepła S.A.,
- Sego Sp. z o.o.,
- P.P.U.H. GAL Sp. z o.o. Sp. K.,
- Hossa Sp. z o.o.,
- Chemika Marek Gajewski.

Decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu posiadają następujące zakłady przemysłowe:

- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”,
- Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”.

W ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 uwzględniono 17 zakładów przemysłowych, 11 wielkopowierzchniowych obiektów handlowych oraz 28 parkingów wielkopowierzchniowych:

Tabela 12. Lista zakładów przemysłowych i wielkopowierzchniowych obiektów handlowych (według Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022).

Lp.	Oznaczenie zakładu	Nazwa zakładu	Adres
1.	ZP01	KWK ROW Ruch Jankowice	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o., Oddział KWK ROW Ruch „Jankowice”, ul. Jastrzębska 22, 44-253 Rybnik
2.	ZP02	KWK ROW Ruch Chwałowice	Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o., Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”, ul. 1 Maja 26, 44-206 Rybnik
3.	ZP03	DB Cargo Polska S.A.	DB Cargo Polska S.A., ul. Kłokocińska 51, 44-251 Rybnik
4.	ZP04	Purmo Group Poland Sp. z o.o.	Purmo Group Poland Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 11, 44-203 Rybnik
5.	ZP05	LUBAR S.A.	LUBAR S.A. ul. Stanisława Konarskiego 159A, 44-274 Rybnik
6.	ZP06	Marat Sp. z o.o.	Marat Sp. z o.o. ul. Brzezińska 8a, 44-203 Rybnik
7.	ZP07	PSH Transgór S.A.	Przedsiębiorstwo Spedycyjno-Handlowe Transgór S.A., ul. Jankowicka 9, 22-201 Rybnik
8.	ZP08	Tesko Steel Sp. z o.o. Brzezińska 8A	Tesko Steel Sp. z o.o. ul. Brzezińska 8A, 44-203 Rybnik
9.	ZP09	Tesko Steel Sp. z o.o. Prosta 13	Tesko Steel Sp. z o.o. ul. Prosta 13, 44-200 Rybnik
10.	ZP10	Elektrownia Rybnik	PGE GIEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, ul. Podmiejska, 44-207 Rybnik
11.	ZP11	Elektrociepłownia Chwałowice	PGG Oddział Zakład Elektrociepłowni, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik, Ciepłownia Chwałowice, ul. 1 Maja 26, 44-206 Rybnik
12.	ZP12	Elektrociepłownia Jankowice	PGG Oddział Zakład Elektrociepłowni, ul. Rymera 4, 44-270 Rybnik, Elektrociepłownia Jankowice w Rybniku, przy ul. Jastrzębskiej 12
13.	ZP13	Chemika	„Chemika” Marek Gajewski, ul. Zembrzydowicka 117, 44-217 Rybnik
14.	ZP14	P.P.U.H. GAL Sp. z o.o.	P.P.U.H. GAL Sp. z o.o. Sp. K., ul. Mikołowska 116c, 44-203 Rybnik
15.	ZP15	Sego Sp. z o.o.	Sego Sp. z o.o., ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik
16.	ZP16	Hossa Sp. z o.o.	Hossa Sp. z o.o., ul. Bolesława Chrobrego 6, 44-200 Rybnik
17.	ZP17	Elektrociepłownia Rymer	Elektrociepłownia Rymer ul. Rymera 4 44-270 Rybnik
18.	C01	Centrum handlowe Focus Park	Centrum handlowe Focus Park ul. Bolesława Chrobrego 1 44-200 Rybnik
19.	C02	Centrum handlowe Rybnik Plaza	Centrum handlowe Rybnik Plaza ul. Raciborska 16 44-200 Rybnik
20.	C03	Galeria Śląska	Galeria Śląska ul. Gliwicka 45 44-200 Rybnik
21.	C04	Centrum handlowe Auchan Rybnik	Centrum handlowe Auchan Rybnik Jana Kotucza 100, 44-210 Rybnik
22.	C05	Merkury Market	Merkury Market ul. Obwodnia Północna 15 44-200 Rybnik
23.	C06	Market budowlany Castorama	Market budowlany Castorama ul. Obwodnia Północna 21 44-200 Rybnik
24.	C07	Salon Meblowy Agata	Salon Meblowy Agata Zorska 56, 44-203 Rybnik
25.	C08	Market Makro Cash and Carry	Market Makro Cash and Carry Zorska 60, 44-203 Rybnik
26.	C09	Market budowlany OBI	Market budowlany OBI Zorska 55, 44-203 Rybnik
27.	C10	Centrum handlowe Kotucza	Centrum handlowe Kotucza Kotucza 15 Rybnik 44-210 Rybnik
28.	C11	„Hipermarket Tesco”	„Hipermarket Tesco” Patriotów 31 44-253 Rybnik

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Wyniki pomiarów przeprowadzonych w wytypowanych zakładach przemysłowych ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 13. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w ramach Strategicznej mapy hałasu dla Miasta Rybnika 2022.

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
1.	Z01	1	09.05.2022	5546016,57	6542011,12	4	48,6	24h
2.	Z01	2	09.05.2022	5546011,57	6541961,12	4	46,8	24h
3.	Z01	3	09.05.2022	5546080,72	6541934,99	4	40,7	24h
4.	Z01	4	09.05.2022	5546155,13	6541911,82	4	36,9	24h
5.	Z01	5	09.05.2022	5545855,26	6542088,96	4	58,8	24h
6.	Z01	6	09.05.2022	5545815,02	6542093,96	4	55,1	24h
7.	Z01	7	09.05.2022	5545605,73	6542137,69	4	40,6	24h
8.	Z01	8	09.05.2022	5545334,13	6541923,28	4	41,5	24h
9.	Z01	9	09.05.2022	5545826,92	6541510,75	4	47,2	24h
10.	Z01	10	09.05.2022	5545743,36	6541527,32	4	48,9	24h
11.	Z02	1	09.05.2022	5548663,18	6539702,15	4	34,1	24h
12.	Z02	2	09.05.2022	5548618,61	6539625,13	4	38,8	24h
13.	Z02	3	09.05.2022	5548576,22	6539583,26	4	43,6	24h
14.	Z02	4	09.05.2022	5548359,76	6539423,88	4	46,0	24h
15.	Z02	5	09.05.2022	5548265,04	6539335,52	4	42,5	24h
16.	Z02	6	09.05.2022	5548210,47	6539337,49	4	40,4	24h
17.	Z02	7	09.05.2022	5548311,64	6539338,20	4	38,1	24h
18.	Z02	8	09.05.2022	5547983,31	6539876,04	4	54,4	24h
19.	Z02	9	09.05.2022	5548042,28	6539818,02	4	59,7	24h
20.	Z02	10	09.05.2022	5548100,40	6539722,12	4	63,2	24h
21.	Z02	11	09.05.2022	5547890,16	6539945,73	4	0,0	24h
22.	Z03	1	04.05.2022	5547265,96	6543574,17	4	51,5	24h
23.	Z03	2	04.05.2022	5547301,80	6543583,85	4	49,8	24h
24.	Z03	3	04.05.2022	5547342,94	6543594,43	4	48,4	24h
25.	Z03	4	04.05.2022	5547381,30	6543612,66	4	51,2	24h
26.	Z03	5	04.05.2022	5547423,51	6543625,90	4	42,6	24h
27.	Z03	6	04.05.2022	5547460,32	6543636,12	4	42,2	24h
28.	Z03	7	04.05.2022	5547523,73	6543663,70	4	43,6	24h
29.	Z03	8	04.05.2022	5547513,48	6543714,11	4	41,0	24h
30.	Z03	9	04.05.2022	5547491,45	6543776,63	4	36,6	24h
31.	Z03	10	04.05.2022	5547467,60	6543841,78	4	38,9	24h
32.	Z03	11	04.05.2022	5547434,90	6543938,70	4	37,1	24h
33.	Z03	12	04.05.2022	5547402,20	6544030,34	4	37,5	24h
34.	Z03	13	04.05.2022	5547371,57	6544117,42	4	38,4	24h
35.	Z03	14	04.05.2022	5547326,43	6544230,22	4	33,6	24h

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
36.	Z03	15	04.05.2022	5547227,27	6544280,19	4	38,7	24h
37.	Z04	1	10.05.2022	5551695,52	6540754,26	4	57,9	24h
38.	Z04	2	10.05.2022	5551669,27	6540785,85	4	50,0	24h
39.	Z04	3	10.05.2022	5551731,67	6540710,51	4	62,4	24h
40.	Z04	5	10.05.2022	5551775,63	6540660,14	4	55,5	24h
41.	Z04	6	10.05.2022	5551809,08	6540619,86	4	52,5	24h
42.	Z04	7	10.05.2022	5551825,79	6540599,75	4	52,4	24h
43.	Z04	8	10.05.2022	5551861,69	6540556,52	4	45,8	24h
44.	Z04	9	10.05.2022	5551952,03	6540561,26	4	44,9	24h
45.	Z04	10	10.05.2022	5551990,83	6540628,33	4	38,0	24h
46.	Z04	11	10.05.2022	5552038,51	6540710,73	4	36,9	24h
47.	Z04	12	10.05.2022	5552037,67	6540765,86	4	36,8	24h
48.	Z05	1	05.05.2022	5547009,29	6535872,03	4	57,8	24h
49.	Z05	2	05.05.2022	5546992,95	6535842,09	4	58,3	24h
50.	Z05	3	05.05.2022	5546961,33	6535806,91	4	55,4	24h
51.	Z05	5	05.05.2022	5546923,71	6535767,49	4	48,8	24h
52.	Z05	6	05.05.2022	5546990,01	6535899,49	4	48,8	24h
53.	Z05	7	05.05.2022	5546975,65	6535925,76	4	48,9	24h
54.	Z06	1	06.05.2022	5550697,07	6540591,16	4	46,3	24h
55.	Z06	2	06.05.2022	5550708,29	6540631,27	4	47,6	24h
56.	Z06	3	06.05.2022	5550696,16	6540551,88	4	47,0	24h
57.	Z07	1	05.05.2022	5550280,55	6538685,93	4	48,1	24h
58.	Z07	2	05.05.2022	5550258,76	6538673,74	4	48,0	24h
59.	Z07	3	05.05.2022	5550233,62	6538661,09	4	43,5	24h
60.	Z07	4	05.05.2022	5550192,05	6538643,20	4	44,2	24h
61.	Z08	1	06.05.2022	5550642,79	6540374,67	4	46,0	24h
62.	Z08	2	06.05.2022	5550634,79	6540408,80	4	51,3	24h
63.	Z08	3	06.05.2022	5550689,61	6540494,61	4	51,0	24h
64.	Z08	4	06.05.2022	5550623,81	6540466,88	4	44,1	24h
65.	Z08	5	06.05.2022	5550655,72	6540304,81	4	42,8	24h
66.	Z08	6	06.05.2022	5550672,47	6540183,13	4	42,8	24h
67.	Z09	1	05.05.2022	5550409,65	6539667,68	4	42,0	24h
68.	Z09	2	05.05.2022	5550487,39	6539685,56	4	39,1	24h
69.	Z09	3	05.05.2022	5550464,99	6539784,87	4	39,6	24h
70.	Z09	4	05.05.2022	5550378,02	6539659,58	4	54,7	24h
71.	Z10	1	08.05.2022	5555244,22	6537398,44	4	57,6	24h
72.	Z10	2	08.05.2022	5555266,06	6537430,77	4	55,2	24h
73.	Z10	3	08.05.2022	5555294,90	6537473,42	4	54,2	24h
74.	Z10	4	08.05.2022	5555334,71	6537532,06	4	55,9	24h
75.	Z10	6	08.05.2022	5555385,18	6537608,30	4	54,1	24h

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
76.	Z10	5	08.05.2022	5555363,79	6537575,05	4	54,5	24h
77.	Z10	7	08.05.2022	5555426,86	6537669,21	4	58,0	24h
78.	Z10	8	08.05.2022	5555448,50	6537720,77	4	63,1	24h
79.	Z10	9	08.05.2022	5555473,30	6537820,74	4	70,6	24h
80.	Z10	10	08.05.2022	5555487,72	6537937,79	4	70,4	24h
81.	Z10	11	08.05.2022	5555476,74	6538034,54	4	60,9	24h
82.	Z10	12	08.05.2022	5555335,89	6537636,55	4	56,7	24h
83.	Z10	13	08.05.2022	5555273,98	6537680,30	4	55,4	24h
84.	Z10	14	08.05.2022	5555200,09	6537333,68	4	51,2	24h
85.	Z10	15	08.05.2022	5555856,55	6537670,43	4	45,2	24h
86.	Z10	16	08.05.2022	5555881,35	6537496,70	4	53,1	24h
87.	Z11	1	09.05.2022	5548530,22	6539537,79	4	57,4	24h
88.	Z11	2	09.05.2022	5548499,50	6539505,03	4	64,2	24h
89.	Z11	3	09.05.2022	5548474,51	6539479,75	4	63,9	24h
90.	Z11	4	09.05.2022	5548437,63	6539438,70	4	54,8	24h
91.	Z12	1	09.05.2022	5545883,86	6542086,24	4	54,3	24h
92.	Z12	2	09.05.2022	5545939,56	6542075,88	4	53,2	24h
93.	Z12	3	09.05.2022	5545975,32	6542069,22	4	62,8	24h
94.	Z12	4	09.05.2022	5545870,45	6542105,10	4	63,1	24h
95.	Z12	5	09.05.2022	5545916,03	6542124,34	4	54,3	24h
96.	Z13	1	06.05.2022	5551222,68	6536395,07	4	45,1	24h
97.	Z13	2	06.05.2022	5551270,66	6536356,02	4	41,4	24h
98.	Z13	2	06.05.2022	5551297,92	6536335,99	4	41,4	24h
99.	Z13	4	06.05.2022	5551336,50	6536304,88	4	48,5	24h
100.	Z13	5	06.05.2022	5551382,60	6536266,27	4	43,7	24h
101.	Z13	6	06.05.2022	5551262,75	6536428,08	4	40,5	24h
102.	Z13	7	06.05.2022	5551311,93	6536475,37	4	48,4	24h
103.	Z14	1	04.05.2022	5551820,17	6540951,40	4	51,2	24h
104.	Z14	2	04.05.2022	5551843,72	6540931,64	4	50,3	24h
105.	Z14	3	04.05.2022	5551865,19	6540913,47	4	53,9	24h
106.	Z15	1	05.05.2022	5547798,32	6541751,89	4	56,5	24h
107.	Z15	2	05.05.2022	5547854,76	6541754,64	4	54,3	24h
108.	Z15	3	05.05.2022	5547891,44	6541723,99	4	57,6	24h
109.	Z15	4	05.05.2022	5547895,34	6541673,99	4	59,0	24h
110.	Z16	1	05.05.2022	5547862,63	6533398,43	4	55,4	24h
111.	Z16	2	05.05.2022	5547751,60	6533375,22	4	55,4	24h
112.	Z16	3	05.05.2022	5547691,42	6533340,09	4	54,1	24h
113.	Z17	1	05.05.2022	5547000,31	6535617,19	4	40,1	24h
114.	Z17	2	05.05.2022	5546970,52	6535638,61	4	40,5	24h
115.	Z17	3	05.05.2022	5546936,91	6535662,34	4	40,3	24h

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Oznaczenie zakładu	Numer punktu pomiarowego	Data wykonania pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego		Wysokość punktu pomiarowego[m]	Zmierzony poziom dla pory dnia L_{AeqD} [dB]	Czas odniesienia
				Długość	Szerokość			
116.	Z17	4	05.05.2022	5546901,20	6535688,50	4	39,8	24h
117.	Z17	5	05.05.2022	5547019,44	6535605,12	4	39,8	24h

Źródło: Strategiczna mapa hałasu dla miasta Rybnika 2022

Nowy „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego” (POŚpH) został przyjęty uchwałą nr VII/3/4/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 czerwca 2024 r. Program stanowi kontynuację działań podjętych przez Urząd Marszałkowski w poprzednim Programie ochrony środowiska przed hałasem.

Podstawowym źródłem danych wykorzystywanych w tworzeniu programów ochrony środowiska przed hałasem stanowią strategiczne mapy hałasu (SMH), które są opracowywane przez zarządzających drogami i liniami kolejowymi. Celem programu jest:

- poprawa klimatu akustycznego w środowisku poprzez określenie działań ograniczających poziom hałasu tam, gdzie jest to konieczne na terenie miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy oraz wzdłuż głównych dróg i głównych linii kolejowych, tzw. ochrona czynna,
- zachowanie korzystnych warunków akustycznych w środowisku, tzw. ochrona bierna.

Opracowany POŚpH stanowi kompleksowe podsumowanie stanu klimatu akustycznego na terenie województwa śląskiego (w tym miasta Rybnik) wraz z określeniem działań naprawczych, które powinny zostać podjęte w trakcie obowiązywania tego dokumentu oraz wskazaniem obszarów, na które trzeba zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu kolejnych inwestycji. Stan klimatu akustycznego został określony na podstawie sporządzonych w roku 2022 strategicznych mapach hałasu (SMH) w ramach tzw. IV rundy mapowania.

W ramach przygotowania POŚpH przeanalizowane zostały aktualne programy strategiczne, programy ochrony środowiska oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pod kątem wymagań związanych z ochroną przed hałasem dla danego odcinka drogi.

Podstawowym celem realizacji kierunków i działań zapisanych w POŚpH jest wyznaczenie najbardziej racjonalnych działań, których realizacja obniży ponadnormatywny poziom hałasu wzdłuż dróg i linii kolejowych do poziomu dopuszczalnego. Konsekwencją zmniejszenia szkodliwego oddziaływania i dokuczliwości hałasu powinna być poprawa warunków komfortu życia mieszkańców na tych obszarach.

W oparciu o dane i wnioski wynikające z SMH, dokonanej oceny realizacji poprzedniego POH oraz analizy materiałów, dokumentów i publikacji wykorzystanych do opracowania Programu określone zostały działania w zakresie ograniczenia poziomu hałasu w środowisku. Działania te, zgodnie z *Wytycznymi oceny wskaźników zdrowotnych hałasu w środowisku*, zostały określone w oparciu o wartości wskaźników zdrowotnych wyznaczonych w obrębie pojedynczego obszaru jednostkowego o wymiarze 500 x 500 m (zgodnie ze wskazaną przez GIOŚ, ściśle zdefiniowaną siatką kwadratów, jednakową dla wszystkich źródeł hałasu komunikacyjnego na obszarze całego kraju). Celem wyznaczenia obszarów jednostkowych było zestawienie przestrzenne wyników, których użyto do wytypowania obszarów o wyższym priorytecie w odniesieniu do działań naprawczych.

Wskaźniki zdrowotne, które posłużyły do wyznaczenia liczby osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu zestawiono poniżej (w celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu na terenie województwa wykorzystano statystyczne wskaźniki dotyczące wpływu hałasu na mieszkańców):

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca – N_{IHD} .

Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i badań naukowych, wskaźniki N_{HA} i N_{HSD} mają zastosowanie dla wszystkich źródeł hałasu komunikacyjnego (pochodzącego od dróg, linii kolejowych i tramwajowych oraz lotnisk), podczas gdy wskaźnik N_{IHD} stosuje się wyłącznie w przypadku hałasu drogowego. Wartości wskaźników zostały obliczone na podstawie wyników wszystkich strategicznych map hałasu będących podstawą merytoryczną do POŚpH.

Zestawienie powierzchni przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu przedstawia tabela poniżej:

Tabela 14. Zestawienie powierzchni przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu ujętych w POŚpH Rybnik 2022

Lp.	Rodzaj źródła hałasu	Powierzchnia przekroczeń wskaźnika L_{DWN} [km ²]	Powierzchnia przekroczeń wskaźnika L_{DWN} [km ²]
1.	Hałas drogowy	0,719	0,153

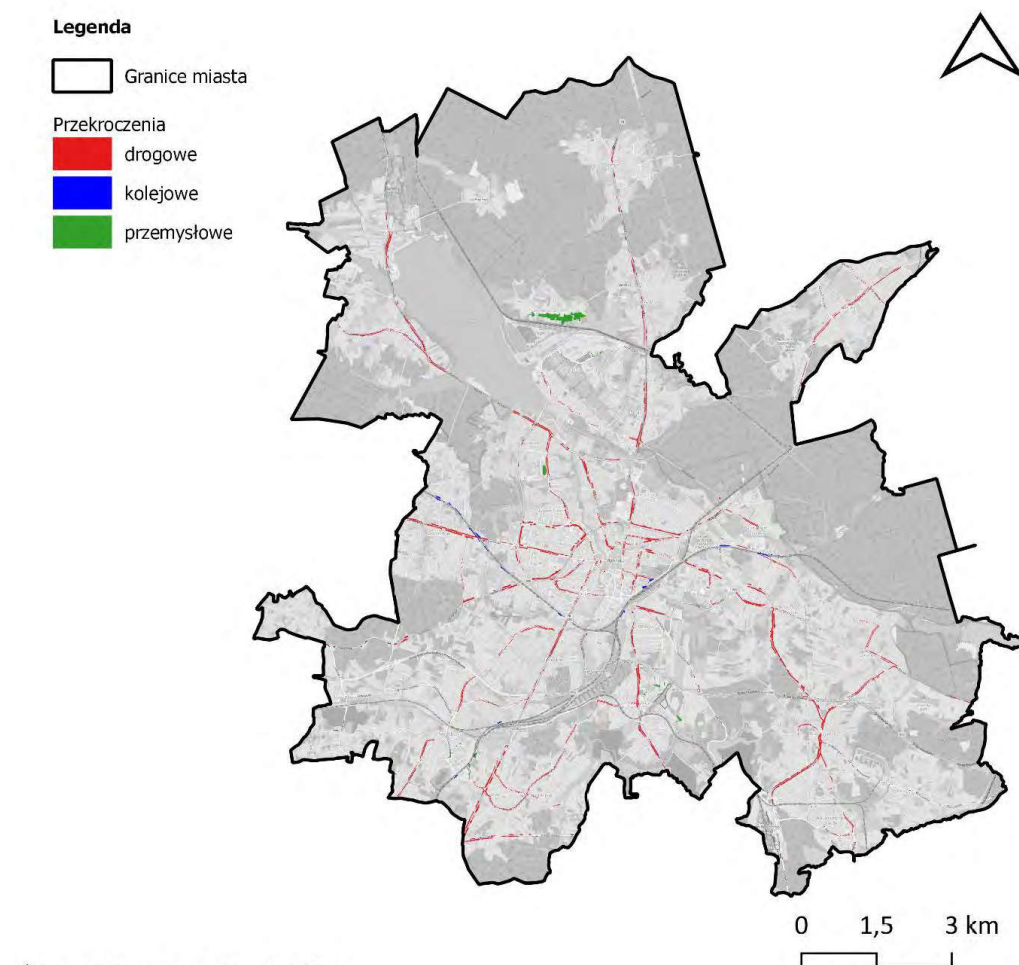
RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

2.	Hałas kolejowy	0,019	0,013
3.	Hałas przemysłowy	0,030	0,111
4.	Hałas lotniczy	0,000	0,000

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

Na rysunku poniżej wskazano lokalizację obszarów, na których w ramach SMH Rybnik 2022 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu:

Rysunek 7. Lokalizacja obszarów, na których w ramach SMH Rybnik 2022 stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

W celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu na terenie miasta Rybnika wykorzystano statystyczne wskaźniki dotyczące wpływu hałasu na mieszkańców (wprowadzone w czwartej rundzie mapowania), tj.:

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD} ,
- całkowita liczba osób dotkniętych chorobą niedokrwienną serca – N_{IHD} .

Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i badań naukowych, wskaźniki N_{HA} i N_{HSD} mają zastosowanie do wszystkich źródeł hałasu komunikacyjnego (drogi, linie kolejowe i tramwajowe oraz lotniska), podczas gdy wskaźnik N_{IHD} dotyczy wyłącznie hałasu drogowego. W poniższej tabeli zestawiono całkowitą liczbę osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu w odniesieniu do ww. wskaźników na terenie miasta Rybnika.

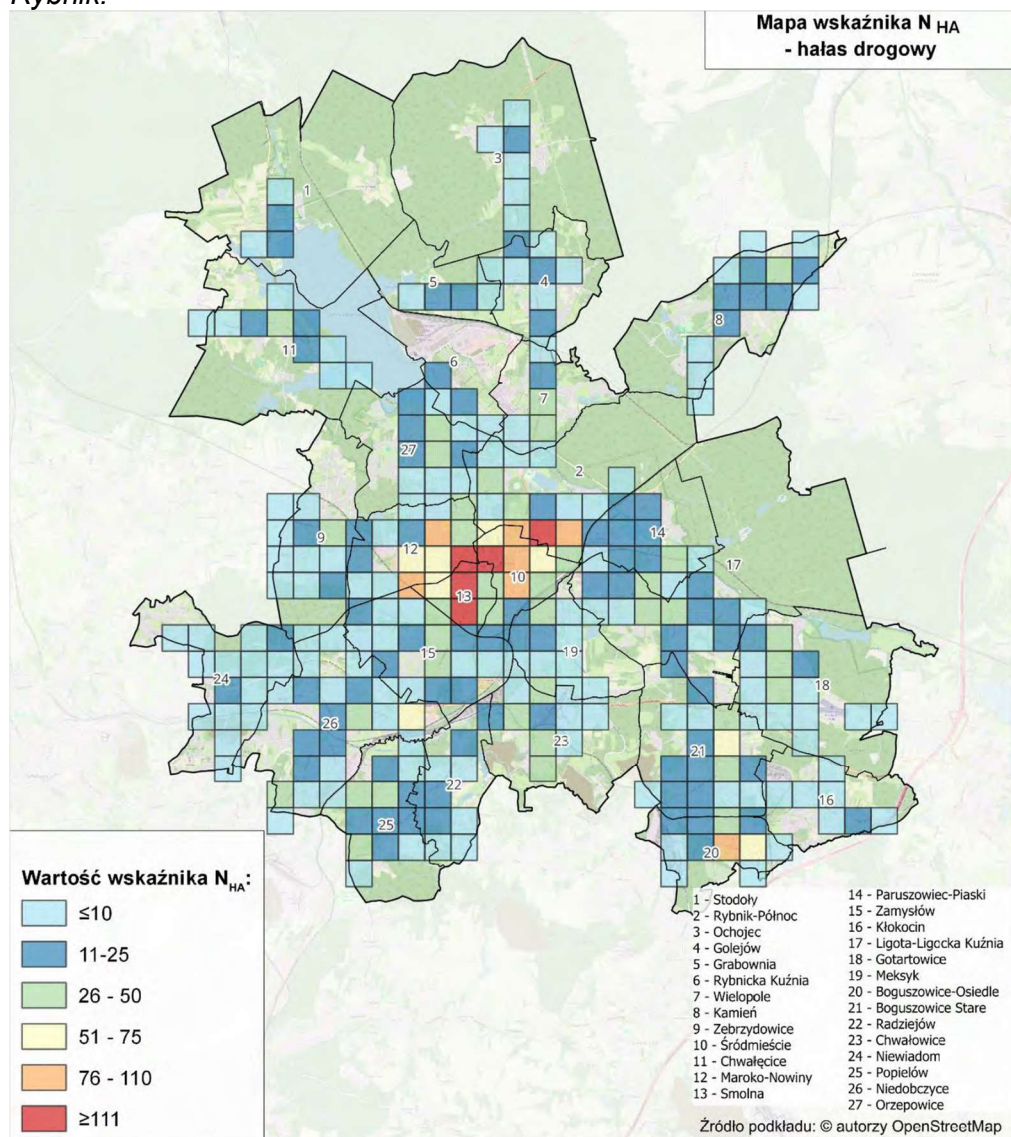
Tabela 15. Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu, obliczona na podstawie danych z SMH Rybnik 2022 – wskaźniki N_{HA} , N_{HSD} , N_{IHD} – miasto Rybnik

Lp.	Wskaźnik	Wartość wskaźnika dla miasta Rybnik
1.	N_{HA} drogowy	5 208
2.	N_{HA} kolejowy	391
3.	N_{HA} lotniczy	0
4.	N_{HSD} drogowy	1 182
5.	N_{HSD} kolejowy	152
6.	N_{IHD}	0

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

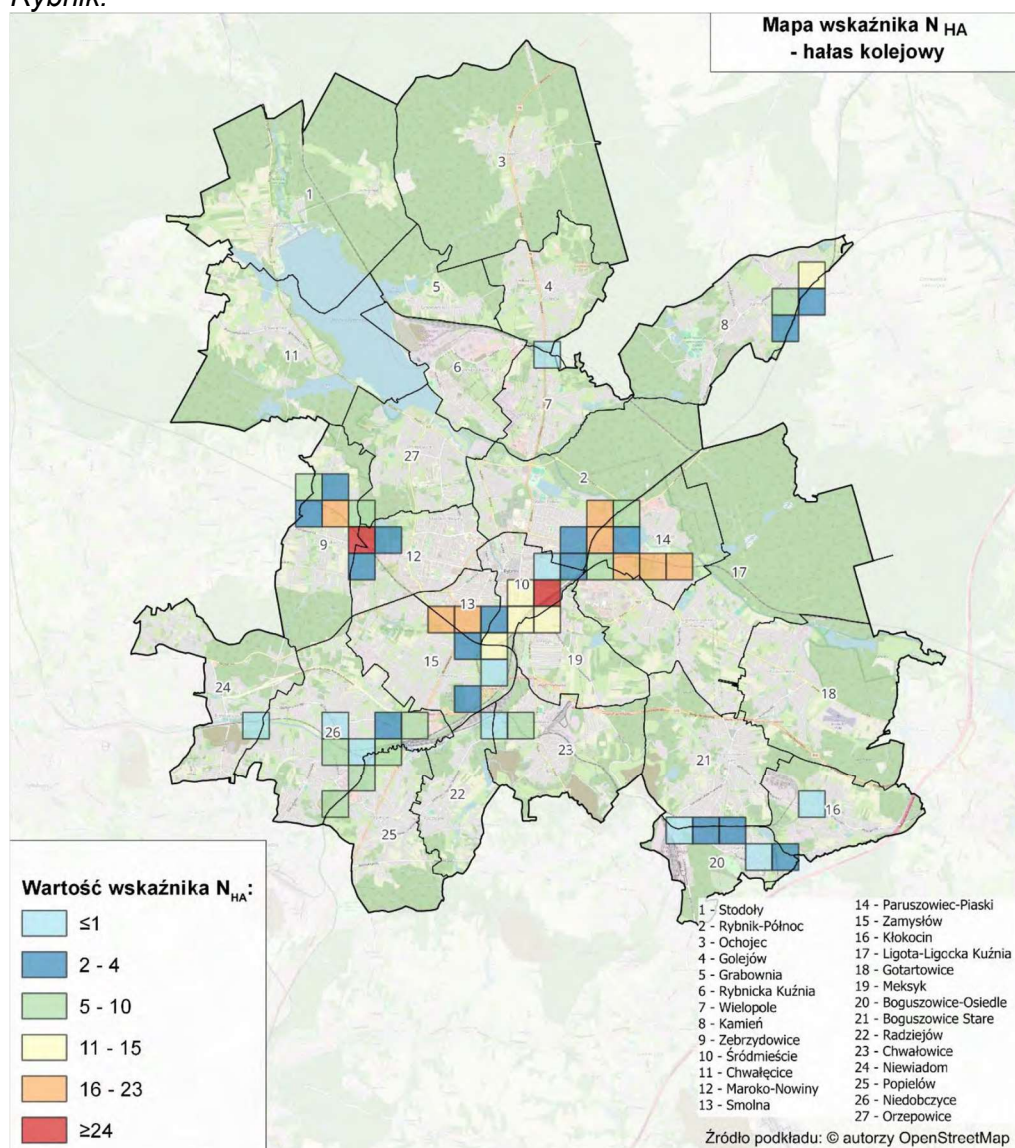
Na terenie miasta Rybnika, w odniesieniu do wskaźników L_{DWN} i L_N , dominującym źródłem hałasu jest hałas drogowy. Hałas ten wyróżnia się na tle innych źródeł, zarówno pod względem powierzchni obszarów, jak i liczby mieszkańców znajdujących się w strefie przekroczeń dopuszczalnych wartości wskaźników oceny hałasu. W celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu na terenie miasta wykorzystano wskaźnik N_{HA} , który obrazuje liczbę osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu. Rysunki poniżej prezentują wartości wskaźnika N_{HA} na obszarach w postaci kwadratów o boku 500 m x 500 m na terenie miasta Rybnika.

Rysunek 8. Wartości wskaźnika N_{HA} , w odniesieniu do hałasu drogowego na terenie miasta Rybnik.

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

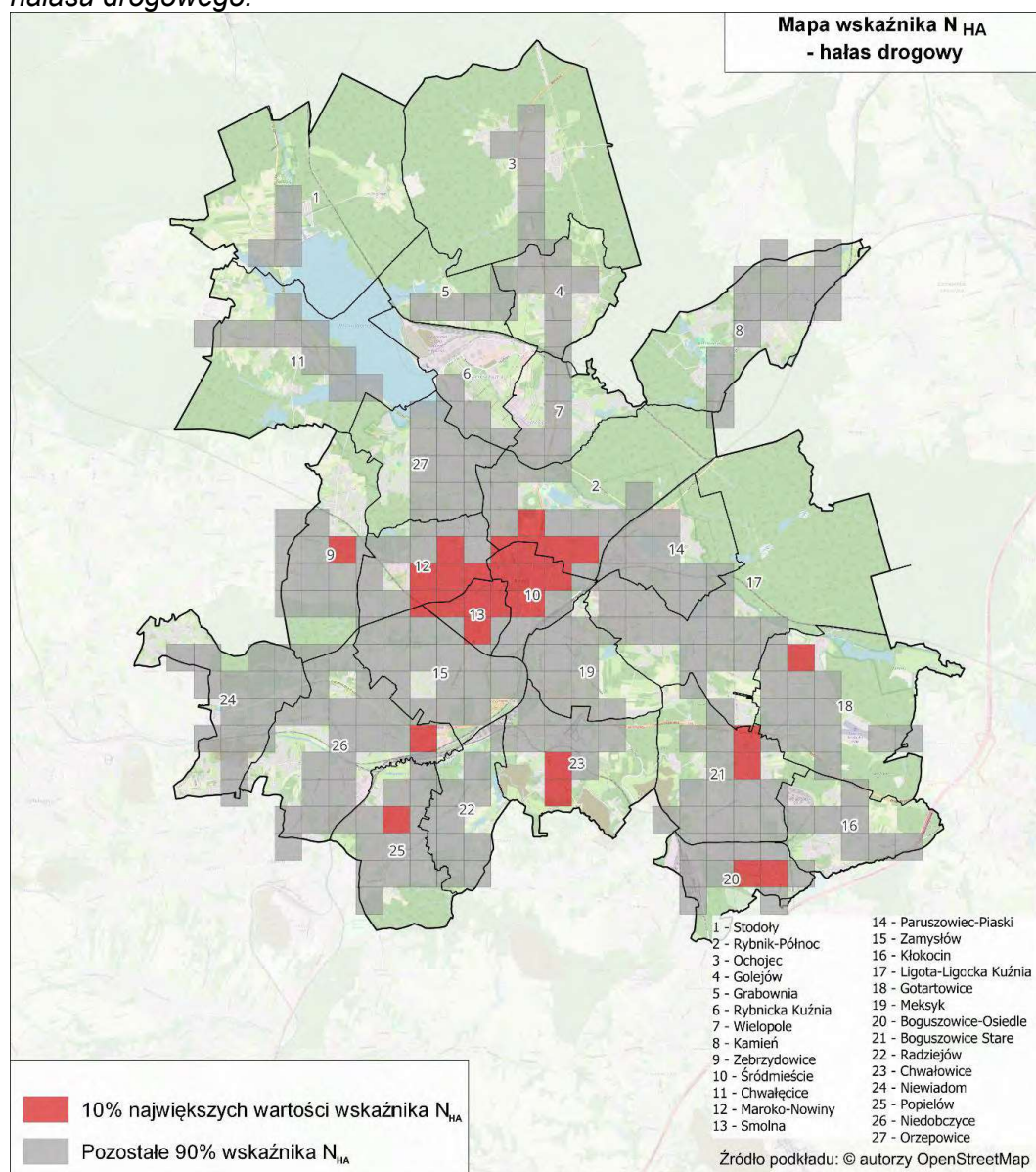
Rysunek 9. Wartości wskaźnika N_{HA} , w odniesieniu do hałasu kolejowego na terenie miasta Rybnik.

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

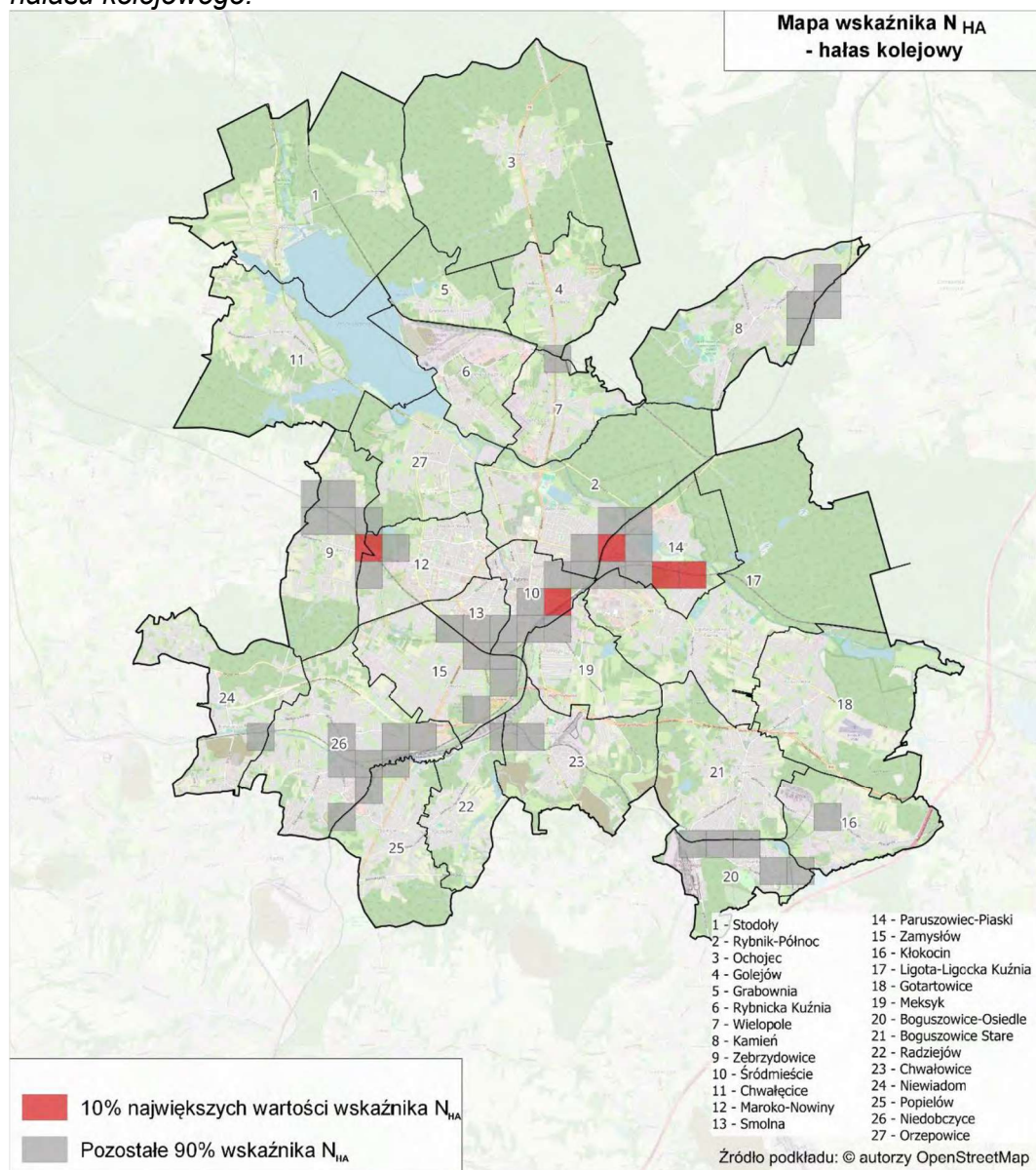
Na rysunkach poniżej wskazano obszary jednostkowe dla hałasu drogowego i kolejowego (w postaci kwadratów o boku 500 m x 500 m, na których wystąpiło 10 % najwyższych wartości wskaźnika N_{HA} , stanowiące obszar priorytetowy działań POŚpH.

Rysunek 10. Rozkład 10% obszarów o najwyższych wartościach N_{HA} drogowego w odniesieniu do hałasu drogowego.

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

Rysunek 11. Rozkład 10% obszarów o najwyższych wartościach N_{HA} drogowego w odniesieniu do hałasu kolejowego.

Źródło: POŚpH dla województwa śląskiego 2024

W latach 2022-2023 na terenie miasta Rybnik wykonywano następujące pomiary hałasu (wyniki opracowań i sprawozdań):

1. Ekspertyza uciążliwości akustycznej użytkowania jednostek pływających z użyciem silnika spalinowego, służących do organizacji pokazów, testów lub szkoleń w zakresie uzyskania uprawnień motorowodnych, zawodach sportowych oraz imprezach na Zbiornikach Technologicznych Elektrowni – PGE Energia Ciepła S.A. Oddział w Rybniku wraz z wyznaczeniem miejsc pływania ww. jednostek po Zbiornikach Technologicznych Elektrowni. Z analizy wynika, że w celu zmniejszenia uciążliwości akustycznej w trakcie użytkowania Zbiornika Głównego „Rybnik” wskazane jest wprowadzenie dopuszczalnych stref użytkowania zbiornika, z uwzględnieniem charakterystyki czasu pracy, ilości oraz rodzaju wykorzystywanych jednostek pływających w trakcie jednego dnia pokazów, testów, szkoleń, treningów lub zawodów.

Analiza wykazała, że użytkowanie zbiorników według scenariuszy D i E może powodować przekroczenia dopuszczalnych norm w najbardziej niewralgicznym rejonie, tj. w południowo-wschodniej części Zbiornika.

2. Sprawozdanie z badań pomiarów hałasu emitowanego do środowiska z terenu Myjni Samochodowej PIT STOP przy ul. Św. Maksymiliana 31 w Rybniku wykazało, iż dla pory dziennej dopuszczalny poziom hałasu, wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A nie jest przekroczony.
3. Sprawozdanie z badań pomiarów hałasu emitowanego do środowiska z terenu Sklepu Biedronka Jeronimo Martins Polska S.A. przy ul. Zebrzydowskiej 74 w Rybniku wykazało przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu, wyrażonego równoważnym poziomem dźwięku A. Z uwagi na charakterystykę źródeł hałasu, których głównym źródłem jest ruch samochodowy po parkingu sklepu oraz dostawy towarów oraz ich rozładunek (z uwagi na brak instalacji o charakterze stacjonarności), postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu emitowanego do środowiska zostało umorzone.
4. Sprawozdanie z badań pomiarów hałasu emitowanego do środowiska z terenu ITUM Sp. z o.o. przy ul. Rudzkiej 47 w Rybniku wykazało, iż dopuszczalny poziom hałasu, wyrażony równoważnym poziomem dźwięku A nie jest przekroczony.
5. Wyniki i obliczenia pomiarów hałasu w środowisku pochodzącego od instalacji do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MW w Elektrociepłowni „Jankowice” w Rybniku, stwierdzono, że hałas nie przekracza poziomów dopuszczalnych na terenach podlegających ochronie akustycznej. Pomiary dokonywane były w punktach pomiarowych na terenie zakładu, metodą bezpośrednich pomiarów z wykorzystaniem próbkowania i metodą obliczeniową. Wyznaczono równoważny poziom dźwięku A dla czasu odniesienia T wyrażonego wskaźnikami hałasu L_{AeqD} lub L_{AeqN} , które zostały wyznaczone metodą pomiarowo-obliczeniową:
 - pora dnia:
 - punkt P1: $L_{AeqD} = 37,7$ dB,
 - punkt P2: $L_{AeqD} = 34,5$ dB,
 - pora nocy:
 - punkt P1: $L_{AeqN} = 37,7$ dB,
 - punkt P2: $L_{AeqN} = 34,5$ dB.
6. Wyniki i obliczenia pomiarów hałasu w środowisku pochodzącego od instalacji do spalania paliw o mocy nominalnej ponad 50 MW w Ciepłowni „Chwałowice” w Rybniku, stwierdzono, że hałas nie przekracza poziomów dopuszczalnych na terenach podlegających ochronie akustycznej. Pomiary dokonywane były w punktach pomiarowych na terenie zakładu, metodą bezpośrednich pomiarów z wykorzystaniem próbkowania i metodą obliczeniową. Wyznaczono równoważny poziom dźwięku A dla czasu odniesienia T wyrażonego wskaźnikami hałasu L_{AeqD} lub L_{AeqN} , które zostały wyznaczone metodą pomiarowo-obliczeniową:
 - pora dnia:
 - punkt P1: $L_{AeqD} = 47,2$ dB,
 - punkt P2: $L_{AeqD} = 46,6$ dB,
 - pora nocy:
 - punkt P1: $L_{AeqN} = 43,7$ dB,
 - punkt P2: $L_{AeqN} = 44,2$ dB.
7. Decyzja Prezydenta Miasta Rybnika Ek-III.6251.2.2019 z dnia 19.02.2020 r. określająca dopuszczalny poziom hałasu

4.3. Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska t.j. (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.) - dział VI Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. Ochrona przed polami polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W odniesieniu do m. Rybnika źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są:

- stacje i linie energetyczne,
- pojedyncze nadajniki radiowe,
- stacje transformatorowe,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- radiostacje amatorskie i stacje CB-radio,
- stacje bazowe łączności radiotelefonicznej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne pracujące w przemyśle, placówkach naukowo badawczych, ośrodkach medycznych,
- urządzenia powszechnego użytku emitujące pola elektromagnetyczne, w tym pojedyncze aparaty telefonii komórkowej, sterowniki radiowe itp.

Rok 2022

W 2022 roku GIOŚ-RWMS w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Rybnika:

- ul. Orzepowicka: 1,7 V/m.
- ul. Gałczyńskiego: 1,2 V/m.

Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Rok 2023

W 2023 roku GIOŚ-RWMS w Katowicach przeprowadził pomiary natężenia promieniowania elektromagnetycznego w dwóch punktach pomiarowych na terenie Rybnika:

- ul. Rynkowa: 0,9 V/m.
- ul. Różańskiego: 1,0 V/m.

Przeprowadzone badania wykazały, że w badanych punktach pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Podsumowanie monitoringu PEM za lata 2022-2023

Przeprowadzone w latach 2022-2023 pomiary PEM na terenie Rybnika wykazały utrzymywanie się zmierzonych wartości znacznie poniżej wartości dopuszczalnej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż obecnie dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019, poz. 2448). Natomiast sposób sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 (Dz.U. 2022, poz. 2630).

4.4. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa.

4.4.1. Wody powierzchniowe.

Obecnie klasyfikację wód powierzchniowych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Rozporządzenie to definiuje 5 klas stanu ekologicznego:

- klasa I – stan bardzo dobry – dla wód o niezmiennych warunkach przyrodniczych lub zmienionych tylko w bardzo niewielkim stopniu,
- klasa II – stan dobry – gdy zmiany warunków przyrodniczych w porównaniu do warunków niezakłóconych działalnością człowieka są niewielkie,
- klasa III – stan umiarkowany – obejmujący wody przekształcone w średnim stopniu,

- klasa IV – stan słaby – wody o znacznie zmienionych warunkach przyrodniczych (biologicznych, fizyko-chemicznych, morfologicznych), gdzie gatunki roślin i zwierząt znacznie różnią się od tych, które zwykle towarzyszą danemu typowi jednolitej części wód,
- klasa V – stan zły – wody o poważnie zmienionych warunkach przyrodniczych, w których nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki.
- Dodatkowo uwzględniono zasady określone szczegółowo w opracowanych przez GIOŚ wytycznych dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska do przeprowadzenia oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Odstąpiono od stosowania zasady dziedziczenia wyników klasyfikacji wskaźników biologicznych, hydromorfologicznych, wskaźników fizykochemicznych, jak również wskaźników chemicznych (czyli nie uwzględniano w ocenie stanu/potencjału ekologicznego oraz w ocenie stanu chemicznego wyników klasyfikacji w/w wskaźników z ubiegłych lat).

Podstawowym elementem w gospodarowaniu wodami, do którego odnoszą się również oceny stanu wód są jednolite części wód (JCW). Prawo wodne dzieli JCW na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) i jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, a także fragment morskich wód wewnętrznych, przejściowych lub przybrzeżnych.

Klasyfikacja elementów biologicznych:

Klasyfikacja elementów biologicznych polega na nadaniu każdemu badanemu elementowi jednej z pięciu klas jakości wód powierzchniowych, przy czym:

- klasa I oznacza stan bardzo dobry/maksymalny potencjał biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa II oznacza stan/potencjał dobry biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa III oznacza stan/potencjał umiarkowany biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa IV oznacza stan/potencjał słaby biologicznego wskaźnika jakości wód,
- klasa V oznacza stan/potencjał zły biologicznego wskaźnika jakości wód.

Po porównaniu wyników klasyfikacji uzyskanych dla poszczególnych elementów biologicznych o wyniku klasyfikacji decydował ten element, któremu nadano najmniej korzystną klasę.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych:

Do elementów fizykochemicznych, wspierających elementy biologiczne, zalicza się wskaźniki charakteryzujące:

- stan fizyczny, w tym warunki termiczne,
 - zasolenie,
 - zakwaszenie,
 - warunki biogenne,
- oraz wskaźniki z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne.

Klasyfikacja elementów fizykochemicznych polega na przypisaniu każdemu badanemu wskaźnikowi odpowiedniej klasy jakości wód powierzchniowych, przy czym:

- klasa I oznacza stan bardzo dobry/maksymalny potencjał,
- klasa II oznacza stan dobry/dobry potencjał,
- niespełnienie wymogów klasy II oznacza stan/potencjał poniżej dobrego.

Określenia klasy jakości wód dla każdego z badanych wskaźników dokonuje się przez porównanie wartości średniej rocznej (o ile w załącznikach do rozporządzenia nie określono inaczej) z wartościami granicznymi, przy czym ilość wyników pomiarów przyjmowana do obliczeń średniej rocznej nie może być mniejsza niż 4. O klasyfikacji decyduje ten wskaźnik, któremu nadano najmniej korzystną klasę.

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego:

Stan/potencjał ekologiczny jednolitych części wód ocenia się na podstawie wyników klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych. Klasyfikację stanu ekologicznego przeprowadza się dla naturalnych jednolitych części wód powierzchniowych. Klasyfikacja polega na nadaniu jednolitej części wód powierzchniowych jednej z pięciu klas stanu ekologicznego, przy czym:

- klasa I oznacza bardzo dobry stan ekologiczny,

- klasa II oznacza dobry stan ekologiczny,
- klasa III oznacza umiarkowany stan ekologiczny,
- klasa IV oznacza słaby stan ekologiczny,
- klasa V oznacza zły stan ekologiczny.

Stan/potencjał ekologiczny JCWP klasyfikuje się na podstawie danych uzyskanych w wyniku realizacji badań monitoringowych w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym.

Klasyfikacja stanu chemicznego:

Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się na podstawie oceny wyników badań substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających. Przyjmuje się, że jednolita część wód jest w dobrym stanie chemicznym, jeżeli dla każdego punktu pomiarowo - kontrolnego wartości średnioroczne (wyrażone jako średnia arytmetyczna z pomierzonych stężeń wskaźników) oraz stężenia maksymalne (wyrażone jako 90 percentyl) nie przekraczają dopuszczalnych wartości odpowiednio średniorocznych i dopuszczalnych stężeń maksymalnych określonych dla poszczególnych kategorii wód. Jeżeli JCWP nie spełnia ww. wymagań określa się jej stan chemiczny jako „poniżej dobrego”.

Klasyfikacja stanu:

Stan jednolitych części wód powierzchniowych ocenia się na podstawie wyników badań z reprezentatywnego dla danej JCWP punktu pomiarowego, uwzględniając wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego JCWP i wyniki klasyfikacji stanu chemicznego.

Stan jednolitej części wód można ocenić jako dobry lub zły, w zależności od klasyfikacji stanu chemicznego i stanu/potencjału ekologicznego. Jednolita część wód powierzchniowych może być oceniana jako będąca w dobrym stanie tylko jeżeli jej stan chemiczny jest dobry i jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny są co najmniej dobre.

Sposób klasyfikacji wskaźników biologicznych i hydromorfologicznych oraz fizykochemicznych elementów jakości wód powierzchniowych uległ w 2017 roku istotnym zmianom, w stosunku do lat poprzednich. Zmiany te dotyczą zwłaszcza oceny hydromorfologicznej rzek, która została oparta na Hydromorfologicznym Indeksie Rzecznym (HIR) oraz klasyfikacji wskaźników fizykochemicznych, w której każdy typ ma własny zestaw wartości granicznych klas. W przeważającej większości JCWP spowodowało zaostrzenie kryteriów klasyfikacji. Stąd klasyfikacja elementów fizykochemicznych w wielu przypadkach jest niższa w stosunku do poprzednich lat, mimo braku rzeczywistej zmiany w mierzonych stężeniach substancji zanieczyszczających.

Stan chemiczny określa się na podstawie badań substancji z grupy wskaźników chemicznych charakteryzujących występowanie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 października 2019 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2019 poz. 2149). oceniane są substancje priorytetowe oraz wskaźniki innych substancji zanieczyszczających, zgodnie z wnioskiem Komisji Europejskiej KOM 2006/0129 (COD) dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie norm jakości środowiska w dziedzinie polityki wodnej oraz zmieniająca dyrektywę 2000/60/WE. Ocena stanu chemicznego polega na porównaniu wyników badań do wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód dla danego typu jednolitych części wód przedstawionych w załączniku nr 8 wyżej cytowanego rozporządzenia. Przekroczenie tych wartości powoduje przyjęcie złego stanu chemicznego.

Ocena wód powierzchniowych poprzez określenie ich stanu ekologicznego jest nowym podejściem zgodnym z założeniami Dyrektywy 2000/60/WE, zwanej Ramową Dyrektywą Wodną. Stan ekologiczny wód określany jest na podstawie elementów biologicznych (fitoplankton, fitobentos, makrolity, makrobezkręgowce bentosowe i ryby) oraz parametrów wspomagających (elementy fizykochemiczne).

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan

ekologiczny, klasa druga – dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio – stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły.

Ocenę jakości wód powierzchniowych na terenie miasta Rybnika przeprowadza GIOŚ-RWMŚ w Katowicach. W 2022 roku przeprowadzone zostały badania jakości tzw. Jednolitych Części Wód Powierzchniowych na terenie województwa śląskiego, w tym dla jednej JCWP obejmującej teren m. Rybnika.

Rok 2022:

Badaniami objęto JCWP: Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Wyniki oceny JCWP na terenie m. Rybnika za 2022 rok przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela 16. Wyniki oceny wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnika w 2022 roku.

Nazwa JCWP/nazwa ppk	Klasa elementów				Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny JCWP	Ocena stanu JCWP
	biologicznych	hydromorfo-logicznych	fizyko-chemicznych	fizyko-chemicznych – specyficzne zanieczyszcz. syntetyczne. i niesyntetyczne			
Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia – ppk Ruda – ujście do Odry PLRW6000111115699	V	II	>II	I	W roku 2022 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).		

Źródło: Ocena wód powierzchniowych za 2022 rok w województwie śląskim., GIOŚ-RWMS Katowice.

Objaśnienia: JCWP - **Jednolite części wód** zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Ruda w obrębie zb. Rybnik charakteryzowała się:

- V klasą elementów biologicznych,
- II klasą elementów hydromorfologicznych,
- >II klasą elementów fizykochemicznych,
- I klasą elementów fizykochemicznych – specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych.

Stan/potencjał ekologiczny, stan chemiczny i stan ogólny nie były określane.

Wyniki oceny eutrofizacji JCWP na terenie m. Rybnika za lata 2020-2023 przedstawione zostały w tabeli poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 17. Wyniki oceny eutrofizacji wód wykonanej dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych zlokalizowanych na obszarze m. Rybnika w latach 2020-2023.

Nazwa JCWP/	Nazwa ppk	Kod JCWP	Klasa wskaźników eutrofizacji	Klasa wskaźników eutrofizacji: I lub II: NIE, III, IV lub V: TAK
Szotkówka	Lesznica – ujście do Szotkówki	PLRW60000611489	IV	TAK
Ruda od źródeł do zb. Rybnickiego	Potok z Przegędzy – ujście do Rudy	PLRW6000061156519	II	NIE
Gzel	Gzel – przed wlotem do zb. Rybnik	PLRW600006115651499	III	TAK
Sumina	Sumina – m. Lyski ul. Kamionki	PLRW6000061156899	III	TAK
Ruda od zbiornika Rybnik do ujścia	Ruda – ujście do Odry	PLRW600011115699	III	TAK
Bierawka od źródeł do Knurówki wraz z Knurówką	Potok Szczygłowski – ujście do Bierawki	PLRW600006115835	III	TAK
Zbiornik Rybnicki	Zb. Rybnicki w rejonie zapory	PLRW6000231156519	IV	TAK

Źródło: Ocena eutrofizacji wód powierzchniowych w latach 2020-2023, GIOŚ-RWMS

Objaśnienia: JCWP - **Jednolite części wód** zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej opublikował ocenę ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Ocenę dla JCWP obejmujących teren Miasta Rybnika przedstawiono w tabeli poniżej:

Tabela 18. Ocena ryzyka osiągnięcia celów środowiskowych dla JCWP ujętych w Planie gospodarowania wodami w dorzeczu Odry.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW600006115835	Bierawka od źródeł do Knurówki wraz z Knurówką	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW6000061156519	Ruda od źródeł do zb. Rybnickiego	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	niezagrożona

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status	Stan (ogólny)	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW60000611489	Szotkówka	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW600011115699	Ruda od zb. Rybnik do ujścia	Rzeka nizinna	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW600009115669	Wierzbik	Potok lub strumień nizinny	NAT - naturalna część wód	zły stan wód	umiarkowany stan ekologiczny	brak danych	zagrożona
RW6000061156899	Sumina	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zagrożona
RW6000231156519	Zb. Rybnicki	Zbiornik limniczny	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW6000061156545	Nacyna	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	stan chemiczny poniżej dobrego	zagrożona
RW600006115651499	Gzel	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły stan wód	umiarkowany potencjał ekologiczny	brak danych	zagrożona

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

4.4.2. Wody podziemne.

Zakres dopuszczalnych wartości wskaźników jakości wody określają następujące akty prawne:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki i Żeglugi Śródlądowej Morskiej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2019 poz. 2148),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. 2017 poz. 2294).

Ocenę jakości wód podziemnych przeprowadza GIOŚ-RWMŚ w Katowicach. Monitoring wód podziemnych obejmuje punkty pomiarowe, monitorujące wszystkie główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP), użytkowe poziomy wodonośne, obszary zwiększonego drenażu oraz obszary szczególnie zagrożone przez przemysł. Uwzględnia warunki hydrogeologiczne w ujęciu regionalnym i lokalnym oraz występowanie potencjalnych ognisk zanieczyszczeń i zagrożeń wód podziemnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska oceny jakości elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych oraz oceny stanu chemicznego i stanu ilościowego wód podziemnych dokonuje się dla każdego okresu, do którego stosuje się plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Zarówno badania jak i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych wykonuje państwowa służba hydrogeologiczna (art. 349 ust. 5 ustawy Prawo wodne, t.j. Dz.U. 2021 poz. 2233 ze zm. Przy określaniu klasy jakości wód podziemnych (I-V) w punkcie pomiarowym dopuszcza się przekroczenie elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, z zastrzeżeniem, że to przekroczenie nie dotyczy elementów fizykochemicznych oznaczonych w załączniku symbolem „H” (substancje niebezpieczne) i mieści się w granicach przyjętych dla kolejnej niższej klasy jakości wody. W przypadku większej liczby badań monitoringowych w ciągu roku do porównań przyjmuje się wartość średniej arytmetycznej stężeń badanych elementów fizykochemicznych uzyskanych z rocznych wyników badań monitoringowych w punkcie pomiarowym.

Klasy jakości wód podziemnych **I, II, III** oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych **IV, V** oznaczają słaby stan chemiczny.

Podział obszaru Polski na 176 części JCWPd wskazuje, że na terenie Miasta Rybnika znajduje się następujące JCWPd: nr 142, 143, 144 i 155.

Tabela 19. Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Miasta Rybnika.

Numer JCWPd	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena stanu JCWPd
GW6000142	dobry	dobry	dobry
GW6000143	dobry	słaby	słaby
GW6000144	dobry	dobry	dobry
GW6000155	dobry	dobry	dobry

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz.U. 2023 poz. 335) w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry.

Na terenie miasta Rybnika GIOŚ-RWMŚ w Katowicach w latach 2022-2023 nie wykonywał pomiarów jakości wód podziemnych. Wykonywano natomiast pomiary wód gruntowych i realizowano monitoring lokalnego środowiska gruntowo-wodnego.

Wyniki przeprowadzonych w 2023 roku badań zostały przedstawione w ramach opracowanego „Sprawozdania z realizacji monitoringu środowiska gruntowo – wodnego „Mośnik – Kielowiec” dla potrzeb PGG S.A. Oddział KWK ROW Ruch „Chwałowice”. Monitoring obejmował przeprowadzenie badań w wyznaczonych otworach monitoringowych.

W 2022 i w 2023 r. Eurofins SEPO Sp. z o.o. na zlecenie PGG S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice przeprowadziło badania wód podziemnych i powierzchniowych (w Rejonie Północ), których wyniki zawarto w sprawozdaniach z badań. Badania przeprowadzono w następujących miejscach poboru próbek:

2022 r.:

- piezometr PP-5,

- studnia gospodarcza, ul. Strażacka 40,
- studnia gospodarcza, ul. Kolberga 51,
- piezometr PP-1,
- piezometr PP-2,
- studnia gospodarcza, ul. Koźdoniów 53,
- piezometr PP-3,
- piezometr PP-4.

2023 r.:

- piezometr PP-1,
- piezometr PP-2,
- piezometr PP-3,
- piezometr PP-4,
- piezometr PP-5,
- studnia gospodarcza, ul. Strażacka 40,
- studnia gospodarcza, ul. Kolberga 51,
- studnia gospodarcza, ul. Koźdoniów 53,
- zbiornik nr 3 (woda powierzchniowa),
- osadnik wód dołowych (woda powierzchniowa).

W latach 2022-2023 przeprowadzano roku badania jakości wód podziemnych, których wyniki zostały przedstawione w ramach opracowanego „Sprawozdania z realizacji monitoringu środowiska gruntowo – wodnego wokół rejonu rekultywacyjnego I „D”, osadników mułowych, obszaru „Mośnik – Kielowiec” oraz wokół rejonu rekultywacyjnego nr II terenu doliny Młynówka, na północ od ul. Prostej w Rybniku dla potrzeb KW S.A. Oddział KWK „Chwałowice”. Monitoring obejmował przeprowadzenie badań w wyznaczonych otworach monitoringowych.

4.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa.

Emisja zanieczyszczeń do wód

Czynnikiem stanowiącym największe zagrożenie dla stanu jakości wód jest działalność antropogeniczna. Do głównych presji wywieranych przez człowieka na środowisko wodne należy zaliczyć:

- pobór wód na różne cele,
- wprowadzanie ścieków komunalnych i przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe, spływające z wodami opadowymi głównie z terenów użytkowanych rolniczo,
- zmiany morfologiczne (regulacja rzek, ochrona przeciwpowodziowa).

Obserwowany od kilku lat znaczny spadek zużycia wody (na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.: 16 224,1 dam³ i w 2023 r.: 15 092,0 dam³) i przyczyniające się do tego zjawiska m.in. stosowanie obiegu zamkniętego w przemyśle, zmiany w technologii produkcji na mniej wodochłonne, upadek wielu gałęzi przemysłu, ale również bardziej racjonalne gospodarowanie wodą, zarówno wśród odbiorców zbiorowych jak i indywidualnych, wpływa na ilość odprowadzanych do wód powierzchniowych ścieków, zarówno komunalnych jak i przemysłowych. Podobnie jak zużycie wody – ilość ścieków systematycznie obniża się, przy czym spadek ten szczególnie dotyczy użytkowników komunalnych (ilość ścieków odprowadzanych bezpośrednio z zakładów przemysłowych utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie). Zmienia się również wielkość i charakter zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Prowadzone są działania zmierzające do racjonalizacji zużycia wody, zarówno na cele produkcyjne jak i gospodarstw domowych, wymuszonej przez zastosowane instrumenty prawno-ekonomiczne (opłaty, kary i skuteczniejsze kontrole). Racjonalizacji zużycia wody sprzyja również upowszechnienie pomiaru jej zużycia oraz wprowadzenie zamkniętych obiegu wody.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Podstawowe dane dot. gospodarki wodno-ściekowej w latach 2022-2023 przedstawiają tabele poniżej:

Tabela 20. Sieć wodociągowa w Rybniku w latach 2022-2023 roku (według GUS).

Parametr	jm.	2022	2023
Długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	670,0	678,3
Przyłącza do budynków	szt.	22 131	22 410
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	3 958,6	3 964,5
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	29,9	30,2

Źródło: www.stat.gov.pl

W talach 2022-2023:

- długość eksploatowanej sieci wodociągowej wzrosła o 8,3 km,
- liczba przyłączy do budynków wzrosła o 279 szt.,
- ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym wzrosła o 5,9 dam³,
- zużycie wody na 1 mieszkańca wzrosło o 0,3 m³ na rok.

Tabela 21. Sieć kanalizacyjna w mieście Rybnik w latach 2022-2023.

Parametr	jm.	2022	2023
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	645,4	647,8
Przyłącza do budynków	szt.	18 941	19 173
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	5 410,0	5 473,0

Źródło: www.stat.gov.pl

W talach 2022-2023:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej wzrosła o 2,4 km,
- liczba przyłączy do budynków wzrosła o 232 szt.,
- ilość ścieków oczyszczanych odprowadzonych wzrosła o 63 dam³.

Emisja zanieczyszczeń do wód dla ścieków komunalnych i przemysłowych na terenie Miasta Rybnika w latach 2022-2023 przedstawiona została w tabelach poniżej:

Tabela 22. Ładunki zanieczyszczeń w komunalnych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2022-2023.

	jm.	2022	2023
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu:			
BZT ₅	kg/rok	81 106	89 614
ChZT	kg/rok	455 695	443 167
zawiesina ogólna	kg/rok	121 952	111 076
azot ogólny	kg/rok	76 559	79 688
fosfor ogólny	kg/rok	6 144	6 095
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	2 339	2 378

Źródło: www.stat.gov.pl

Uwagi:

*BZT₅ – tzw. biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (5 dniowy okres analizy), określa ilość tlenu potrzebną do utlenienia związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach na drodze przemian biochemicznych w warunkach tlenowych. Całkowita mineralizacja związków organicznych zawartych w wodzie i ściekach wymaga długiego czasu, ok. 20 dni. Jednak najintensywniejsze procesy biodegradacji przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni. Dlatego jako wskaźnik obciążenia wody i ścieków substancjami organicznymi przyjęto BzT₅. Określa on zawartość zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiornika wód powierzchniowych.

**ChzT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu – poprzez to oznaczenie można określić ładunek związków organicznych w ściekach odprowadzanych do odbiorników wód powierzchniowych.

Tabela 23. Ładunki zanieczyszczeń w przemysłowych oczyszczalniach ścieków w Rybniku w latach 2022-2023.

	jm.	2022	2023
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu:			
BZT5	kg/rok	11 772	2 937
ChZT	kg/rok	117 354	80 354
zawiesina ogólna	kg/rok	0	0
suma jonów chlorków i siarczanów	kg/rok	5 016 953	3 649 581
fenole lotne	kg/rok	0	0
azot ogólny	kg/rok	27	24 100
fosfor ogólny	kg/rok	0	0
osady wytworzone w ciągu roku	Mg	1 868	1 539

Źródło: www.stat.gov.pl

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Rybnika (na podstawie Oceny stanu sanitarnego Miasta Rybnika za 2022 rok, PSSE w Rybniku):

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach oraz w Rybniku - Centrum. W związku z tym na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref: „Goczałkowice” i „Mikołów” – 10 675 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku – Stodołach – 2 260 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej – 1 328 m³/d,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku – Boguszowicach przy ul. Rajskiej – 1 061 m³/d.

Strefa zaopatrzenia pochodząca ze stref „Goczałkowice” i „Mikołów”:

Obejmuje swoim zasięgiem następujące dzielnice miasta: Chwałowice, Gotartowice, Kamień, Ligota-Ligocka Kuźnia, Paruszowiec-Piaski, Popielów, Radziejów, Smolna, Śródmieście (część), Zamysłów, Maroko-Nowiny, Meksyk, Niewiadom, Niedobczyce, Zebrzydowice oraz część dzielnicy Boguszowice.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r.:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach: wykonało badania 60 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A (w tym w 35 próbkach dodatkowo oznaczono Σ THM, a w 23 próbkach - OWO), pobieranych z sieci magistralnych w 5 studzienkach wodomierzowych (zakupowych). Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku wykonało badania 26 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobieranych w 11 wyznaczonych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i z kranów u konsumentów. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem podwyższonej wartości żelaza (wynik: 216 j_{ig}/l; niepewność: 22 j_{ig}/l; wartość zalecana zgodnie z ww. rozporządzeniem azotynów wynosi = 200 j_{ig}/l). Powtórne badania w zakresie parametru żelaza po podjętych działaniach naprawczych nie wykazały przekroczeń kwestionowanego parametru, dzięki czemu można stwierdzić, że zapewnione było bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom. Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie za wyjątkiem ww. przypadku podwyższonej wartości żelaza była przydatna

do spożycia przez ludzi. Biorąc pod uwagę realizowane działania naprawcze, można stwierdzić, że zapewnione było bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

- Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Energia S.A., a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 (posiadający indywidualne ujęcie wody) wykonał badania 2 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A i 1 próbkę w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobieranych w 1 punkcie monitoringowym: z kranu u konsumenta. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W ramach własnego planu działania przyjętego na 2022 r. Organ PIS w Rybniku przeprowadził: 1 kontrolę sanitarną w przedmiotowej strefie zaopatrzenia w wodę, pobierając do badań 1 próbkę wody w 1 punkcie monitoringowym. Próbkę w badanym zakresie spełniała obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Nie odnotowano zgłoszeń reakcji niepożądanych w związku ze spożyciem wody w powyższej strefie. Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach:

Strefa obejmuje następujące dzielnice miasta: Rybnicka Kuźnia, Chwałęcice, Golejów, Grabownia, Wielopole, Ochojec oraz część dzielnicy Północ (ok. 16,3 tys. mieszkańców).

Przed podaniem do sieci woda poddawana jest uzdatnieniu na Stacji Uzdatniania Wody w Rybniku- Stodołach w procesach: napowietrzania, filtracji (usuwanie nadmiaru żelaza i manganu) i dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Studnie ujęciowe mają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej. Producentem wody jest PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A, natomiast dystrybucją całości wody zajmuje się PWiK Sp. z o. o. w Rybniku. W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r.:

- Producent wody PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik wykonał badania 16 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę pobrano na terenie SUW w miejscu podawania wody do sieci wodociągowej. Próbkę spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

- PWiK Sp. z o. o. w Rybniku wykonało badania 29 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, które pobrano w 6 stałych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i z kranów u konsumentów. Próbkę spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem stwierdzenia podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 72h (wynik: 230 jtk/lml; niepewność: 170-300 jtk/lml; zaleca się, aby ogólna liczba mikroorganizmów nie przekraczała: 100 jtk/lml w wodzie wprowadzanej do sieci wodociągowej oraz 200 jtk/lml w kranie u konsumenta).

W ramach planu działania PIS w 2022 r.:

- Organ PIS w Rybniku wykonał 1 kontrolę w powyższej strefie zaopatrzenia, pobierając 1 próbkę w punktach zgodności zlokalizowanym na stacji uzdatniania wody. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania. Ze względu na sytuację epidemiologiczną nie zrealizowano wszystkich zaplanowanych badań, stąd też nadzór nad jakością wody w pozostałych punktach w powyższej strefie odbywał się na podstawie analizy wyników kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano zgłoszeń reakcji niepożądanych w związku ze spożyciem wody.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie za wyjątkiem podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów była przydatna do spożycia przez ludzi. Biorąc pod uwagę realizowane działania naprawcze, można stwierdzić, że zapewnione było bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom. W celu zapewnienia stałej kontroli, spełnienia wymagań rozporządzenia, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, należy prowadzić systematyczne działania w zakresie bieżącej konserwacji urządzeń wodociągowych, wykonywać regularne płukania urządzeń i sieci dystrybucyjnych.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Rybniku przy ul. Tęczowej:

Strefa obejmuje swym zasięgiem dzielnicę Śródmieście (ok. 11 tys. mieszkańców). Właścicielem ujęcia i dystrybutorem wody jest PWiK Sp. z o. o. w Rybniku. Woda z ujęcia podawana jest do sieci po korekcie odczynu wodorotlenkiem sodu oraz dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Studnia ujęciowa ma wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r.:

- PWiK Sp. z o.o. w Rybniku wykonało badania 10 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobieranych na ujęciu w miejscu podawania wody do sieci oraz w 3 punktach na sieci rozdzielczej i u odbiorcy. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem nieznacznie obniżonej wartości jonów wodoru (pH) (wynik: $6,2 \pm 0,3$; dopuszczalna wartość parametryczna pH: 6,5-9,5). Powtórne badania po podjętych działaniach naprawczych nie wykazały nieprawidłowości zmian, w zakresie wartości jonów wodoru (pH).

W ramach Planu Działania na 2022 r. Organ PIS w Rybniku wykonał badania 3 próbek wody w 3 stałych punktach monitoringowych: na Stacji Uzdatniania Wody, w miejscu podawania wody do sieci oraz w punkcie na wewnętrznej instalacji wodociągowej. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Nie odnotowano zgłoszeń reakcji niepożądanych w związku ze spożyciem wody w powyższej strefie.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, które w skuteczny sposób pozwoliły uzyskać zgodne z wymaganiami rozporządzenia poziomy wartości jonów wodoru (pH), co zostało potwierdzone kontrolnymi badaniami jakości wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Rybniku przy ul. Rajskiej:

Strefa obejmuje swym zasięgiem dzielnicę Boguszowice (większość) oraz Kłokocin (ok. 8,7 tys. mieszkańców). Właścicielem ujęcia i dystrybutorem wody jest PWiK Sp. z o. o. w Rybniku. Przed podaniem do sieci woda poddawana jest uzdatnieniu na Stacji Uzdatniania Wody w Boguszowicach przy ul. Rajskiej w procesach: napowietrzania, korekty odczynu, utlenianiu KMnO_4 koagulacji, flokulacji, filtracji membranowej, dezynfekcji za pomocą lampy UV oraz dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 r.:

- PWiK Sp. z o. o. w Rybniku wykonało badania 10 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobieranych na ujęciu w miejscu podawania wody do sieci oraz w 3 punktach na sieci rozdzielczej i u odbiorców. Próbkę spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach Planu Działania na 2022 r. Organ PIS w Rybniku wykonał badania 3 próbek wody w 3 stałych punktach monitoringowych: na Stacji Uzdatniania Wody, w miejscu podawania wody do sieci oraz w punkcie na wewnętrznej instalacji wodociągowej. Próbkę w badanym zakresie również spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Na terenie miasta istnieją strefy wody mieszanej, których granice są trudne do określenia z uwagi na zmieniające się przepływy wody. Woda w tych strefach była również badana. W powyższym podsumowaniu próbki przypisano strefie, która dominowała w analizowanym okresie.

Podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych:

Na terenie Miasta Rybnika działają 2 podmioty wykorzystujące wodę z własnych ujęć głębinowych:

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, 44-200 Rybnik - produkujący na własne potrzeby ok. 123 m³/d wody przeznaczonej do spożycia.

- SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku posiada Stację Uzdatniania Wody, gdzie zastosowanie mają następujące procesy uzdatniania: napowietrzanie, filtracja oraz dezynfekcja końcowa chemiczna za pomocą podchlorynu sodu.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2022 r. podmiot wykonał 3 badania w zakresie monitoringu parametrów grupy A i 2 badania w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę pobraną została na Stacji Uzdatniania Wody w miejscu podawania wody do sieci oraz w punkcie na wewnętrznej instalacji wodociągowej. Próbkę spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W ramach Planu Działania na 2022 r. Organ PIS w Rybniku wykonał badania 2 próbek wody w 2 stałych punktach monitoringowych: na Stacji Uzdatniania Wody, w miejscu podawania wody do sieci oraz w punkcie na wewnętrznej instalacji wodociągowej. Próbkę w badanym zakresie również spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Nie odnotowano zgłoszeń reakcji niepożądanych w związku ze spożyciem wody pochodzącej z ww. ujęcia.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. pochodząca z ww. ujęcia była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

2. Polska Grupa Górnicza KWK „Jankowice”, ul. Jastrzębska 12, 44-253 Rybnik - produkująca na własne potrzeby ok. 2000 nrVd wody do spożycia.

Polska Grupa Górnicza KWK „Jankowice” posiada Stację Uzdatniania Wody, gdzie zastosowanie mają następujące procesy uzdatniania: napowietrzanie, filtracja oraz dezynfekcja końcowa chemiczna za pomocą podchlorynu sodu.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2022 r. podmiot wykonał badania 7 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbkę w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę pobraną została na Stacji Uzdatniania Wody w miejscu podawania wody do sieci oraz w punkcie na wewnętrznej instalacji wodociągowej. Próbkę w badanym zakresie również spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Nie odnotowano zgłoszeń reakcji niepożądanych w związku ze spożyciem wody pochodzącej z ww. ujęcia.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2022 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Ocena obszarowa jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Rybnika (na podstawie Oceny stanu sanitarnego Miasta Rybnika za 2023 rok, PSSE w Rybniku):

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę są ujęcia powierzchniowe pochodzące ze strefy zasilania Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice) oraz strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Zbiorniki Pszów (źródło zasilania SZW Mikołów), natomiast pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku-Boguszowicach przy ul. Rajskiej.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęć powierzchniowych zlokalizowanych poza terenem miasta, ze strefy zasilania Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice) oraz strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Zbiorniki Pszów (źródło zasilania SZW Mikołów), dostarczająca 12536,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, obejmująca większą część miasta Rybnika (ok. 88 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., ul. Wojewódzka 19, 44-026 Katowice,
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach, dostarczająca 1506,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, zasilająca dzielnice Rybnicka Kuźnia, Chwałęcice, Golejów, Grabownia, Wielopole, Ochojec oraz część dzielnicy Północ

- (ok. 16,2 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, ul. Podmiejska, 44-207 Rybnik (właściciel ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach),
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej, dostarczająca 1199,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, zasilająca dzielnicę Śródmieście (ok. 11,0 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Pod Lasem 62, 44-210 Rybnik (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie miasta),
 - strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku-Boguszowicach, przy ul. Rajskiej, dostarczająca 950,0 m³/d wody przeznaczonej do spożycia, zasilająca dzielnice Boguszowice oraz Kłokocin (ok. 8,7 tys. mieszkańców), której producentem i dostawcą jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Pod Lasem 62, 44-210 Rybnik (właściciel ww. ujęcia głębinowego i wyłączny jej dystrybutor na terenie miasta).

Urządzenia wodociągowe wchodzące w skład zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi:

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęć powierzchniowych ze strefy zasilania Goczałkowice-Rybnik (źródło zasilania ZUW Goczałkowice) oraz strefy zasilania Zbiorniki Mikołów-Zbiorniki Pszów (źródło zasilania SZW Mikołów).

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi siecią rurociągów magistralnych do sieciowych zbiorników wyrównawczych zarządzanych przez ww. przedsiębiorstwo, skąd rozprowadzana jest na teren miasta Rybnika, siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Rybniku oraz „Hydroinstal” Spółka z o.o., ul. Jastrzębska 12, 44-253 Rybnik.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, które prowadziły w 2023 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, pobrano łącznie 92 próbki wody m.in.:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach wykonało badania 55 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbkę w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobranych na sieci magistralnej w 5 studzienkach wodomierzowych (zakupowych),
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Rybniku wykonało badania 29 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 11 wyznaczonych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i u konsumentów,
- „Hydroinstal” Spółka z o.o. wykonało badania 4 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbkę w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 2 wyznaczonych punktach monitoringowych na sieci rozdzielczej i u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku, przeprowadził 2 kontrole sanitarne w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie których pobrano łącznie 6 próbek wody do badań laboratoryjnych, w tym 4 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, w 1 próbce wody pobranej przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono, pojedynczy przypadek przekroczenia najwyższej dopuszczalnej wartości parametru trihalometanu (chloroformu), który powstaje jako uboczny produkt dezynfekcji. Z kolei, w 2 próbkach wody pobranych w ramach planu działania przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, wykryto obecność pojedynczych bakterii grupy coli przy jednoczesnym wykluczeniu obecności parametru *Escherichia coli* i enterokoki (paciorkowców kałowych). Niezgodność powyższą można było uznać za niestwarzającą bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ponieważ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), w przypadku przekroczenia wartości parametrycznej dla parametru bakterii grupy coli, dopuszcza się

pojedyncze bakterie <10 jtk (NPL)/100 ml przy jednoczesnym wykluczeniu w badanej próbce obecności parametru *Escherichia coli* i enterokoki (paciorkowców kałowych).

Wykazane wyżej zanieczyszczenia występowały w wodzie z ujęć powierzchniowych, w kranie u konsumenta i w punktach zgodności należących tylko do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Rybniku i wymagały podjęcia przez przedsiębiorstwo natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody, w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry trihalometanu (chloroformu) i liczby bakterii grupy coli do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Ponadto w próbkach wody, pochodzących z ujęć powierzchniowych stwierdzono obniżone zawartości magnezu w stosunku do normatywu (wartość parametryczna 7-125 mg/l). Określona wartość parametryczna dla magnezu jest zalecana ze względów zdrowotnych, na zapewnienie konsumentom potrzebnej dla organizmu ilości składników mineralnych - oznacza to, że taka wartość jest pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne.

Oceniając jakość wody w ww. strefie, na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań oraz w odniesieniu do obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi i zapewniała bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach.

PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik jest producentem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, pochodzącej z ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach, skąd rozprowadzana jest na teren miasta Rybnika siecią rozdzielczą, będącą własnością Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Rybniku. Przed podaniem do sieci wodociągowej, woda poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Rybniku-Stodołach. Studnie posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej. Ujmowana woda, ze względu na wysoką zawartość w wodzie surowej związków żelaza i manganu, poddawana jest procesom uzdatniania takim jak: napowietrzanie na desorberach (2 szt.) oraz filtracji z zastosowaniem 4 filtrów z wypełnieniem żwirowym o różnej granulacji (po 4 filtry w każdym ciągu). Końcowym etapem uzdatniania jest dezynfekcja chemiczna podchlorynem sodu. Woda uzdatniona gromadzona jest w 2 zbiornikach terenowych o konstrukcji żelbetowej, o pojemności 500 m³ każdy, skąd następnie rozprowadzana jest do sieci wodociągowej.

Przedsiębiorstwa w ramach kontroli wewnętrznej wykonały łącznie badania 26 próbek wody, w tym badania 22 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 6 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody, sieci rozdzielczej oraz u konsumentów. Natomiast PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, w ramach kontroli wewnętrznej na Stacji Uzdatniania wody w Rybniku-Stodołach, zbadało wodę pochodzącą z własnego ujęcia głębinowego pod kątem badań na promieniotwórczość.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 2 kontrole sanitarne w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie których pobrane zostały łącznie 4 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Rybniku dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej, która bezpośrednio przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania,

takim jak korekta odczynu wodorotlenkiem sodu oraz dezynfekcji chemicznej podchlorynem sodu. Studnia posiada wyznaczoną strefę ochrony bezpośredniej.

Przedsiębiorstwo w ramach kontroli wewnętrznej wykonało łącznie badania 12 próbek wody, w tym badania 10 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 4 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na ujęciu wody, sieci rozdzielczej oraz u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku-Boguszowicach przy ul. Rajskiej.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku dostarcza wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku-Boguszowicach, która przed podaniem do sieci wodociągowej poddawana jest procesom uzdatniania na Stacji Uzdatniania Wody w Rybniku-Boguszowicach przy ul. Rajskiej w procesach takich jak: napowietrzanie w aeratorach kaskadowych z turbinami napowietrzającymi (zamontowanymi na zbiornikach wody surowej), korekcie pH wodorotlenkiem sodu, utlenianiu nadmanganianem potasu, filtracji wstępnej (sito 500 mikronów), właściwej filtracji membranowej (2 moduły ultrafiltracyjne) oraz dezynfekcji za pomocą lampy UV. Dodatkowo w celu zapewnienia właściwej jakości mikrobiologicznej wody na etapie dystrybucji (w sieci wodociągowej), do wody uzdatnionej dozowany jest podchloryn sodu. Woda uzdatniona gromadzona jest w 2 zbiornikach żelbetowych o pojemności 500 m³.

Przedsiębiorstwo w ramach kontroli wewnętrznej wykonało łącznie badania 12 próbek wody, w tym badania 10 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy B, pobierając je w 4 wyznaczonych punktach monitoringowych tj. w punkcie podawania wody do sieci wodociągowej na terenie Stacji Uzdatniania Wody, sieci rozdzielczej oraz u konsumentów.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w ww. strefie zaopatrzenia w wodę, w trakcie której pobrane zostały łącznie 3 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 2 próbki w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Oceniając jakość wody w powyższej strefie w oparciu o wyniki wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. w powyższej strefie była przydatna do spożycia przez ludzi zapewniając bezpieczeństwo zdrowotne konsumentom.

Podmioty wykorzystujące wodę z ujęć indywidualnych:

Podmiotami zlokalizowanymi na terenie Miasta Rybnika wykorzystującymi wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia głębinowego w ramach prowadzonej działalności gospodarczej są:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46, 44-200 Rybnik,
- Polska Grupa Górnicza KWK „Jankowice”, ul. Jastrzębska 12, 44-253 Rybnik,
- MARAT Sp. z o.o., ul. Brzezińska 8A, 44-203 Rybnik.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia w 2023 r. podmioty wykonały łącznie badania 18 próbek wody w tym badania 14 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 4 próbki wody w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Natomiast Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku, w ramach kontroli wewnętrznej, zbadał wodę pochodzącą z własnego ujęcia głębinowego pod kątem badań na promieniotwórczość.

W ramach planu działania przyjętego na 2023 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku przeprowadził 1 kontrolę sanitarną w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki

Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku, w trakcie której pobrane zostały łącznie 2 próbki wody do badań laboratoryjnych, w tym 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 1 próbka w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Na podstawie analizy wyników badań przesłanych przez ww. podmioty, jak i wyników badań wykonanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku, w 2 próbkach wody pobranych podczas kontroli sanitarnej, w ramach planu działania ww. organu stwierdzono, w jednej nieprawidłowość zmian ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w 72h, natomiast w drugiej wykryto obecność pojedynczych bakterii grupy coli przy jednoczesnym wykluczeniu obecności parametru *Escherichia coli* i enterokoki (paciorkowców kałowych). Niezgodność powyższą dotyczącą liczby bakterii grupy coli można było uznać za niestwarzającą bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, ponieważ zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), w przypadku przekroczenia wartości parametrycznej dla parametru bakterii grupy coli, dopuszcza się pojedyncze bakterie <10 jtk (NPL)/100 ml przy jednoczesnym wykluczeniu w badanej próbce obecności parametru *Escherichia coli* i enterokoki (paciorkowców kałowych).

Wykazane wyżej zanieczyszczenia w wodzie do spożycia z własnego ujęcia głębinowego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku, które mogły być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku, wymagały podjęcia przez szpital natychmiastowych działań naprawczych, których skuteczność została potwierdzona ponownymi badaniami kontrolnymi wody, w ramach kontroli wewnętrznej, ostatecznie doprowadzając przekroczone parametry ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ i liczby bakterii grupy coli do zgodności z wymaganiami ww. rozporządzenia.

Oceniając jakość wody w strefie na bazie wyników wszystkich przeprowadzonych badań i na podstawie obowiązujących przepisów, a także biorąc pod uwagę podejmowane działania naprawcze, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku stwierdził, że woda w 2023 r. pochodząca z indywidualnych ujęć głębinowych w ramach prowadzonych działalności gospodarczych była przydatna do spożycia przez ludzi.

Ocena ryzyka zdrowotnego

Ocena bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody na terenie Miasta Rybnika dokonana została na podstawie wyników wszystkich przeprowadzonych badań, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację i zatwierdzenie przez właściwego miejscowo Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego zgodnie z § 9 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), gdzie o jakości wody decydują wskaźniki mikrobiologiczne (mówiące o bezpieczeństwie sanitarnym) oraz fizykochemiczne.

Ogólna liczba mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ w 72h jest parametrem wskaźnikowym określającym wymagania mikrobiologiczne wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Przekroczenie tego parametru stwierdzono w wodzie z indywidualnego ujęcia głębinowego. Wskazane zanieczyszczenie mikrobiologiczne w wodzie do spożycia, mogło być spowodowane wtórnym zanieczyszczeniem instalacji wewnętrznej budynku. Oznaczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w wodzie jest jednym z parametrów mikrobiologicznych, który dostarcza niezbędnych informacji do kontroli i oceny jakości wody. Określenie ogólnej liczby mikroorganizmów jest użyteczne w celu oceny jakości zarówno wody ujmowanej, jak i do monitorowania procesów uzdatniania wody. Wskaźnik ten jest przydatny w ocenie stanu sanitarnego systemu dystrybucji, sygnalizując warunki sprzyjające narastaniu mikroflory, w tym stagnację wody, tzw. odcinki martwe przewodów, wyłączone z czynnego przepływu wody, znaczną zawartość wykorzystywanych przez mikroorganizmy substancji wzrostowych w wodzie, biofilm i inne niedostatki w zakresie utrzymania sieci wodociągowej. Bakterie grupy coli występują w środowisku naturalnym w wodach powierzchniowych, w wodach podziemnych pozostających w zasięgu oddziaływania wody powierzchniowej. Ich obecność w wodzie może być pochodzenia naturalnego lub świadczyć o wtórnym zanieczyszczeniu wody z takich źródeł jak: gleba, roślinność czy ścieki.

Obecność bakterii grupy coli może służyć jako specyficzny wskaźnik zanieczyszczeń wtórnych wody, powstałych w wyniku awarii lub modernizacji instalacji wodociągowej, nieprawidłowego czyszczenia i dezynfekcji lub wskazywać na potencjalną obecność biofilmu w sieci dystrybucyjnej, dlatego też w celu zapewnienia stałej kontroli, spełnienia wymagań rozporządzenia, jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, należy prowadzić systematyczne działania w zakresie bieżącej konserwacji urządzeń wodociągowych, wykonywać regularne płukania urządzeń i sieci dystrybucyjnych tak by właściwości mikrobiologiczne wody nie wpływały na bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów wiążące się w pierwszej kolejności z dolegliwościami ze strony układu pokarmowego.

Trihalometan (chloroform) jest organicznym związkiem chemicznym, który powstaje jako uboczny produkt dezynfekcji w momencie, gdy silny utleniacz jakim jest chlor, stosowany do kontroli zanieczyszczeń mikrobiologicznych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, reaguje z naturalnie występującymi w wodzie substancjami organicznymi. Trihalometan są potencjalnie niebezpieczne dla zdrowia, ponieważ klasyfikowane są jako prawdopodobne czynniki rakotwórcze dla człowieka. W konsekwencji długotrwałego narażenia, na dużą dawkę, może dojść do powstawania wad wrodzonych, innych problemów z rozrodczością oraz uszkodzeń nerek, wątroby, tarczycy oraz układu nerwowego. Trihalometan (chloroform) jest substancją drażniącą, która w bardzo dużym stężeniu może prowadzić do utraty świadomości.

IV. Podsumowanie

W mieście Rybnik, w ww. strefach zaopatrzenia w wodę, odnotowano jedną interwencję odnośnie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (dotyczącą zabarwienia wody) pochodzącej z ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach, w związku z tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku pobrał 4 próbki wody do badań laboratoryjnych w 2 punktach zgodności na sieci oraz w 2 punktach na instalacji wewnętrznej w domu prywatnym. Wyniki badań pobranych próbek nie wykazały przekroczeń wartości parametrycznych, a tym samym jakość wody w zakresie badanych parametrów spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294), tym niemniej w dwóch próbkach wody pobranych w domu prywatnym badania wykazały tak obniżoną twardość ogólną, że oznaczenie tego parametru nie było możliwe. Zgodnie z ww. rozporządzeniem wartość zalecana dla twardości ogólnej ze względów zdrowotnych - oznacza, że jest to wartość pożądana dla zdrowia ludzkiego, ale nie nakłada obowiązku uzupełniania minimalnej zawartości podanej w załączniku przez przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne. Wartość parametryczna dla twardości ogólnej zgodnie z ww. rozporządzeniem wynosi (60-500 mg/l CaCO₃). W ww. strefach zaopatrzenia w wodę, nie otrzymano żadnych zgłoszeń dotyczących występowania reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody dystrybuowanej przez wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz pochodzących z ujęć indywidualnych, zaopatrujących Miasto Rybnik.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta Rybnika. Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

W 2023 roku na terenie Miasta Rybnika dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

4.5. Zasoby geologiczne.

Najstarsze odsłonięte skały na terenie miasta to łupki piaszczysto-ilaste, piaskowce drobnoziarniste i węgiel kamienny z okresu górnego karbonu. W wielu miejscach na zboczach doliny Rudy i jej dopływów zalegają trzeciorzędowe iły morskie. Miejscami występują na nich także gipsy, siarka i sól kamienna. W okolicach miasta Rybnika najpowszechniejsze są osady powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności lądolodu. Są to głównie piaski i żwiry, niekiedy z głazami, które są związane z nasuwaniem oraz wycofywaniem się lądolodu. W południowej części miasta występują lessy (o miąższości do 3 metrów), stanowiące pył wywiewany z teras dużych dolin rzecznych. Lessy Płaskowyżu Rybnickiego są związane genetycznie z doliną Wisły, nawiewane stamtąd głównie

w drugiej części zlodowacenia północno-polskiego. Innymi osadami o genezie eolicznej są piaski eoliczne, zdeponowane w postaci wydmy i pokryw eolicznych, na ogół małej miąższości. Holocenijskie osady reprezentowane są przez piaski, mady, namuły i torfy, które rozpowszechniane są w dnach doliny Rudy i jej głównych dopływów.

Zasoby geologiczne zalegające pod obszarem Miasta Rybnika przedstawia tabela poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 24. Zasoby geologiczne i przemysłowe złóż na terenie Miasta Rybnika znajdujące się w bazie zasobów geologicznych PIG-PIB.

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Zagospodarowanie	Pow. złoża [ha]	Zasoby geologiczne [tys. ton]*	Zasoby przemysłowe [tys. ton]*	Wydobycie [tys. ton]*
1.	Boguszowice	Piaski podsadzkowe	Eksploatacja złoża zaniechana	201,17	123 416,00*	-	-
2.	Boguszowice-K	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2,85	309	-	-
3.	Chwałowice	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 749,35	pozabilansowe 443 487	-	-
4.	Chwałowice	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	3,57	716	-	-
5.	Chwałowice 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	2 690,94	1 209 337 1 206 344	92 951 89 898	1 654 1 614
6.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	1 018,58** 1 016,75**	175,46** 156,93**	12,35** 18,52**
7.	Dębieńsko 1	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane szczegółowo	4 547,00	812 724 pozabilansowe: 320 411	-	-
8.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże rozpoznane szczegółowo	b.d.	5 464,19**	-	-
9.	Gotartowice-Żory	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane wstępnie	123,39	20 886	-	-
10.	Jankowice	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	2 419,36	756 822 741 612	180 980 180 997	2 447 1 708
11.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	2 830,00	689,22** 646,41**	140,07** 134,14**	8,93** 6,49**
12.	Jankowice- Wschód	Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże eksploatowane okresowo	619,50	12,68** pozabilansowe: 9,32** 12,49** pozabilansowe: 9,18**	12,66** 12,47**	0,90** 0,33**
13.	Jejkowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 593,70	166 245	-	-
14.	Marcel 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	3 080,00	239 151 234 438	82 570 77 624	1 417 1 884
15.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	218,84** 214,24**	60,36** 59,30**	3,85** 3,87**
16.	Markłowice	Piaski podsadzkowe	Eksploatacja złoża zaniechana	1 210,15	19 526,14*	-	-
17.	Niewiadom	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	3,58	22	-	-
18.	Paruszowiec	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane szczegółowo	2 599,24	486 337	-	-
19.	Pilchowice	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	1 220,00	150 900	-	-
20.	Rej. Wielopola	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	66,00	3 537	-	-
21.	Rybnik	Kruszywa naturalne	Eksploatacja złoża zaniechana	2,17	10	-	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

22.	Rybnik-Żory-Orzesze	Sole kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	5 275,60	2 098 600	-	-
23.	Rydułtowy	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 092,00	15 698	-	-
24.	Rydułtowy 1	Węgle kamienne	Złoże zagospodarowane	6 257,00	1 147 480 1 144 533	51 727 49 204	1 276 1 328
25.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	b.d.	499,79** 489,69**	162,58** 152,78**	3,16** 3,65**
26.	Rymer	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 957,70	44 863	-	-
27.	Rzędówka	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	2,84	235*	-	-
28.	Sumina	Węgle kamienne	Złoże rozpoznane wstępnie	4 700,00	300 000	-	-
29.	Tkoczów	Kruszywa naturalne	Złoże rozpoznane szczegółowo	12,95	2 613	- 836	-
30.	Wielopole 1 (d.Z-6)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	5,10	399*	-	-
31.	Wielopole 2 (d.Z-4)	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Eksploatacja złoża zaniechana	1,62	104*	-	-
32.	Zebrzydowice	Piaski podsadzkowe	Złoże rozpoznane wstępnie	30,39	2 815,00*	-	-
33.	Żory	Węgle kamienne	Eksploatacja złoża zaniechana	1 266,00	153 256	-	-
34.		Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże rozpoznane wstępnie	1 930,00	1 319,54**	-	-
35.	Żory 1	Metan pokładów węgla (MPW)	Złoże zagospodarowane	1 270,00	111,18** 108,01**	64,44** 61,27**	3,29** 3,17**

Źródło: www.pgi.gov.pl, Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2022 r. i na 31.12.2023 r.

Uwagi:

* tys. m³

**mln m³

W niektórych złożach w 2023 r. oszacowano/obliczono nowe wartości zasobów geologicznych, zasobów przemysłowych i wydobywania (**zaznaczone w tabeli kolorem niebieskim**).

4.6. Gleby

W mieście Rybnik użytki rolne zajmują 4 266 ha (2023), co stanowi ok. 28 % ogólnej powierzchni miasta. Grunty leśne, zadrzewienia i zakrzewienia zajmują 4 842 ha tj. ok. 33 % (wg GUS 30,2 %) ogólnej powierzchni miasta. Wskaźnik ten można uznać za średni, bowiem średnia lesistość dla województwa śląskiego wynosi 32,2 % a dla kraju 29,6 %.

Strukturę wszystkich gruntów na terenie miasta przedstawia tabela poniżej:

Tabela 25. Struktura użytkowania gruntów w Rybniku w latach 2022-2023.

L.p.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	
		2022	2023
1.	Użytki rolne	4 291	4 266
	Grunty orne	2 610	2 593
	Sady	17	17
	Łąki trwałe	911	905
	Pastwiska trwałe	421	422
	Grunty rolne zabudowane	80	80
	Grunty pod stawami	75	75
	Grunty pod rowami	26	24
	Grunty zadrz. i zakrzew. na użytkach rolnych	0	0
	nieużytki	151	150
2.	Grunty leśne	4 843	4 842
	Lasy	4 735	4 735
	Grunty zadrzewione i zakrzewione	108	107
3.	Grunty zabudowane	4 997	5 024
	Tereny mieszkalne	2 281	2 296
	Tereny przemysłowe	685	686
	Inne tereny zabudowane	626	631
	Tereny niezabudowane	76	75
	Tereny rekreacyjne	218	218
	Tereny komunikacyjne:		
	drogowe	851	856
	kolejowe	258	260
	inne	0	0
	Użytki kopalne	2	2
4.	Grunty pod wodami	672	671
	wody płynące	599	597
	wody stojące	73	74
5.	Inne		
	tereny różne	25	24

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UM w Rybniku

Uwagi: kolor żółty – zmniejszenie powierzchni, kolor zielony – zwiększenie powierzchni.

Na jakość gleb negatywny wpływ mają zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych i obszarowych, takich jak: produkcja rolnicza i nawożenie gleb, emisja gazów i pyłów z przemysłu i motoryzacji oraz sytuacje awaryjne, powodujące lokalną emisję zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych.

Aktualnie obowiązujące kryteria oceny zawartości zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi zawarte są w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016, poz. 1395). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje

degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywnościowego.

W 2022 i 2023 roku nie były przeprowadzane badania gleb na terenie m. Rybnik.

Na terenie Rybnika prowadzona jest sukcesywnie rekultywacja gruntów. Dane dot. prowadzonych działań w 2022 i 2023 roku przedstawiono poniżej:

Rekultywacja gruntów w Rybniku w 2022 r.:

Według danych Urzędu Miasta Rybnika, na terenie miasta grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 69,88 ha, w tym tereny zdewastowane 69,88 ha (w ciągu roku zrekultywowano 1,02 ha - zagospodarowano 1,02 ha).

Rekultywacja gruntów w Rybniku w 2023 r.:

Według danych Urzędu Miasta Rybnika, na terenie miasta grunty wymagające rekultywacji zajmowały powierzchnię 69,22 ha, w tym tereny zdewastowane 69,22 ha (w ciągu roku zrekultywowano 17,4 ha - zagospodarowano 17,4 ha).

Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Realizując obowiązek wynikający z art. 101d ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024, poz. 54 - tekst jednolity), Prezydent Rybnika dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2019, poz. 862, z późn. zm.), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat.

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku.³

Rejestr historycznych zanieczyszczeń oraz rejestr bezpośrednich zagrożeń i szkód w środowisku, które wystąpiły na terenie kraju, jest prowadzony przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Prowadzenie i nadzorowanie spraw dotyczących działań remediacyjnych (naprawczych) powierzono Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Prezydent Rybnika dokonuje identyfikacji potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządza wykaz takich potencjalnych zanieczyszczeń. Zakwalifikowanie gruntu do terenów o zanieczyszczonej powierzchni ziemi będzie miało istotne skutki dla władających powierzchnią ziemi (z obowiązkiem przeprowadzenia remediacji włącznie). Rodzaje działalności mogących z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi, wraz ze wskazaniem przykładowych dla tych działalności zanieczyszczeń, określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz. U. 2016, poz. 1395).

Zgodnie z art. 101e ust. 1 i 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, władający powierzchnią ziemi, który stwierdził historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi na terenie będącym w jego władaniu, jest obowiązany niezwłocznie zgłosić ten fakt Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.

Realizując ww. obowiązek Prezydent Rybnika przekazał Wykaz Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Katowicach. Na terenie Rybnika zidentyfikowano następujące potencjalne historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi:

1. ul. Przemysłowa 3, dz. nr 5094/42, obręb Rybnik o powierzchni 0,2685 ha (dawne Rybnickie Zakłady Wytwarzania Metalowych Huta „Silesia” S.A. w likwidacji,
2. ul. Przemysłowa 3, dz. nr 5092/42, obręb Rybnik o powierzchni 0,1762 ha (dawne Rybnickie Zakłady Wytwarzania Metalowych Huta „Silesia” S.A. w likwidacji.

³ Wg informacji Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie-Koźlu

4.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Gminy zobowiązane są do wypełniania zadań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi wynikającymi m.in. z ustawy o odpadach, ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i rozporządzeń wykonawczych.

4.7.1. Odpady komunalne

Obecnie mieszkańcy płacą gminom opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi tzw. podatek śmieciowy, natomiast Gminy gospodarują środkami z pobieranych od mieszkańców opłat za odpady, egzekwując jednocześnie od wybranych w drodze przetargu firm odpowiednią jakość usług.

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. 2021 poz. 906) określa szczegółowy sposób selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Selektywnej zbiórce podlegają papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe i odpady ulegające biodegradacji.

W 2021 r. gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Miasta Rybnika regulowały następujące akty prawne:

- Uchwała nr 349/XXVI/2012 Rady Miasta Rybnika z dnia 12 września 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 509/XXIX/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli określonych nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne;
- Uchwała nr 377/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 376/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomościach, na których znajdują się domki letniskowe, lub innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- Uchwała nr 641/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Nr 378/XXI/2020 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 639/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty a gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr 638/XXXVIII/2021 z dnia 27 maja 2021 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości położonych na terenie Miasta Rybnika oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- Uchwała nr 718/XLIII/2021 z dnia 23 września 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Rybnika;
- Uchwała nr 388/XXII/2020 z dnia 21 maja 2020 r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym;
- Uchwała nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022;
- Uchwała nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych

Na terenie Miasta Rybnika właściciele nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania odpadów komunalnych wytworzonych na terenie nieruchomości z podziałem na następujące frakcje odpadów:

- papier (pojemnik/worek niebieski),
- tworzywa sztuczne, metale, opakowania wielomateriałowe (pojemnik/worek żółty),
- szkło (pojemnik/worek zielony),
- odpady komunalne i odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone (pojemnik brązowy),
- popioły i żużle (pojemnik szary).

Dodatkowo właściciele nieruchomości zobowiązani byli do prowadzenia selektywnej zbiórki powstających w gospodarstwach domowych:

- odpadów niebezpiecznych
- odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- przeterminowanych leków i chemikaliów,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- zużytych opon,
- tekstyliów i odzieży.

Infrastruktura

Na terenie Miasta Rybnika mieszkańcy mogą nieodpłatnie dostarczać selektywnie zebrane odpady do następujących punktów:

- ✓ PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych – zlokalizowany w Rybniku przy ul. Kolberga 67 oraz ul. Sportowej (chwilowo wstrzymane).

Rodzaje przyjmowanych odpadów:

- segregowane odpady komunalne (papier, szkło, metale, opakowania wielomateriałowe, tworzywa sztuczne),
- odpady biodegradowalne, w tym kuchenne
- zużyte opony (z wyjątkiem opon z pojazdów ciężarowych, sprzętu budowlanego i urządzeń przemysłowych),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odzież, tekstylia,
- odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne z samodzielnie prowadzonych remontów w gospodarstwach domowych w ilości 0,5 tony na nieruchomość na rok, w szczególności odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, gruz ceglany, odpady z materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia, zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadowa papa oraz materiały izolacyjne.

- ✓ Czerwone pojemniki na zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz zużyte baterie – pojemniki zlokalizowano w 9 dzielnicach miasta Rybnika:

- Osiedla Południe 48 (Boguszowice Osiedle),
- ul. Pukowca 12 i ul. Śląska 13 (Chwałowice),
- ul. Wiertnicza 20 (Niedobczyce),
- ul. Rejewskiego 2 i ul. Małachowskiego 21 (Boguszowice Stare),
- ul. Moglista/Kuźnicka (Rybnicka Kuźnia),
- ul. Ks. Jośki 44 (Maroko-Nowiny),
- ul. Kilińskiego 29 (Smolna),
- ul. Łukowa (Ochojec),
- ul. Sygnały 50 (Gotartowice).

Rodzaje odpadów które można wrzucać do pojemników to zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny o niewielkich gabarytach.

- ✓ GPZON – Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych – zlokalizowany w Rybniku przy ul. Jankowickiej 41B.

Rodzaje odpadów niebezpiecznych przyjmowanych przez GPZON:

- rozpuszczalniki (np. rozcieńczalniki, benzyna lakowa, benzyna ekstrakcyjna),
- środki ochrony roślin I i II klasy (np. herbicydy, środki do zwalczania szkodników),
- lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć (np. świetlówki, jarzeniówki, termometry),
- farby, tusze, kleje, żywice nie zawierające substancji niebezpiecznych,
- leki (wyłączając leki cytostatyczne i cytotoksyczne oraz opatrunki, aerozole),
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych, które powstały w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki,
- baterie i akumulatory ołowiowe, niklowo-kadmowe, zawierające rtęć oraz inne,
- tonery i kartridże,
- oleje inne niż spożywcze.

- ✓ Miejska Kompostownia Odpadów Roślinnych – zlokalizowana w Rybniku przy ul. Pod Lasem 64. Odpady przyjmowane są w postaci: skoszonej (świeżej) lub wysuszonej trawy, chwastów niekwitających (bez nasion), liści suchych lub świeżych oraz gałęzi o różnej grubości i różnym stopniu wilgotności (pochodzące z cięcia drzew i krzewów w różnych stadiach wegetacyjnych) oraz trocin, wiór i ścinek drewna. Wymienione rodzaje odpadów nie mogą być zmieszane z żadnymi odpadami, np. pochodzenia kuchennego czy trwałego (szkło, plastik, metal, odpady mineralne, budowlane itp.).

Poniżej przedstawiono ilości odpadów komunalnych, odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2022-2023.

Tabela 26. Ilość odpadów komunalnych odebranych/zebranych z terenu Rybnika w latach 2022-2023

Rok	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie [Mg]	Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]
2022	60 032,61	33 815,54	56,33
2023	56 615,76	30 954,80	54,68

Źródło: Opracowane na podstawie rocznych sprawozdań prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za lata 2022-2023

Na gminy nałożono obowiązek składania rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi - marszałkowi województwa oraz wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Sprawozdania te zawierają m.in. informacje o osiągniętych przez gminę w danym roku sprawozdawczym następujących poziomach:

- Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
- Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania,
- Poziom składowania.

W poniższej tabeli zebrano informacje o osiągniętych przez Miasto Rybnik poziomach w latach 2022-2023.

Tabela 27. Osiągnięte poziomy recyklingu w Mieście Rybnik.

	Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	
Rok	2022	2023
Wymagany poziom	Min. 25%	Min. 35%
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	42,09%	44,64%
	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	
Rok	2022	2023
Wymagany poziom	Max. 35%	Max. 35%

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023**

Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	7,49%	7,15%
Poziom składowania		
Rok	2022	2023
Wymagany poziom	Max. 30%	Max. 30%
Osiągnięty poziom przez Miasto Rybnik	27,51%	30,3

Źródło: Na podstawie Analizy stanu Gospodarki odpadami Miasta Rybnika

Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest należą do odpadów niebezpiecznych. Ze względu na budowę i strukturę tych wyrobów, stanowią one poważny problem dla zdrowia ludzi i stanu środowiska. Włókna respirabilne azbestu są wystarczająco drobne by przeniknąć głęboko do płuc, gdzie stanowią ryzyko poważnych chorób układu oddechowego. Włókna te powstają na skutek działania mechanicznego (np. gdy płyty azbestowe są łamane lub poddane jakiegokolwiek obróbce mechanicznej lub ścieraniu).

W dniu 14 lipca 2009 r. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, w którym jako główny cel wskazano konieczność usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu kraju do 2032 r. Zgodnie z danymi pozyskanymi z ogólnopolskiej Bazy Azbestowej, na terenie Miasta Rybnika występuje ok. 663,599 Mg wyrobów zawierających azbest.

Tabela 28. Informacja o występowaniu wyrobów azbestowych na terenie Miasta Rybnika

Gmina	Ilość występujących wyrobów azbestowych [Mg]		
	Razem	os. fizyczne	os. prawne
Miasto Rybnik	533,009	278,965	254,044

Źródło: Baza Azbestowa (<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>)

4.8. Zasoby przyrodnicze

Obszary prawnie chronione

Na terenie Miasta Rybnika ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:

- Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich,
- Użytki ekologiczne:
 - Meandry rzeki Rudy,
 - Okrzeszyniec,
 - Kencierz.
- Pomniki przyrody.

Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Rud Wielkich

Park krajobrazowy został ustanowiony Rozporządzeniem nr 181/93 Wojewody Katowickiego z 23 listopada 1993 r. (Dz. Urz. Woj. Kat. Nr 13, poz. 130), zmienionym Rozporządzeniem Nr 37/00 Wojewody Śląskiego z 28 września 2000 r., zmieniającym granice parku krajobrazowego w obrębie Rybnika (z obszaru parku wyłączono tereny przemysłowe PGE GiEK S.A. Oddział Elektrownia Rybnik oraz główny zbiornik technologiczny elektrowni o łącznej powierzchni 1082,96 ha). Park krajobrazowy obejmuje północno-wschodnią, północną i północno-zachodnią część miasta (Piaski, Kamień, wschodnia część Wielopola, Golejów, Grabownia, Ochojec, Stodoły, Chwałęcice), o powierzchni 6055,3 ha.

W obrębie Rybnika w granicach parku krajobrazowego przeważają tereny leśne z enklawami i półenklawami łąkowo – pastwiskowymi oraz wodne; tereny zainwestowane, w tym zabudowane oraz grunty rolne, częściowo możliwe do zabudowy zajmują około 1735 ha (głównie Kamień, Wielopole, Golejów i Grabownia), co stanowi niespełna 30% powierzchni części parku krajobrazowego znajdującej się w granicach miasta.

Otulina parku krajobrazowego obejmuje w Rybniku około 1224,4 ha (9% ogólnej powierzchni miasta), położonych na północ od ul. Żorskiej i na wschód od linii kolejowej Rybnik – Katowice (Gotartowice, Ligocka Kuźnia, Piaski, Paruszowiec) oraz na zachód od Nowin, linii kolejowej Rybnik – Sumina i na północ od ul. Raciborskiej (Zebrzydowice, Maroko – Nowiny, Buzowice).

Szata roślinna ukształtowała się tu w holocenie, po ustąpieniu ostatniego zlodowacenia plejstoceńskiego. Tworzyły ją prawie wyłącznie zespoły leśne. Do dzisiaj ekosystem leśny przetrwał głównie na terenach nieatrakcyjnych dla rolnictwa z powodu nieurodzajnych, piaszczystych gleb (rozległy kompleks lasów rudzkich w północnej i środkowej części Parku) oraz w miejscach trudnodostępnych ze względu na zabagnienie lub niekorzystną rzeźbę terenu (jary, stoki). Najnowsze prace florystyczne potwierdziły występowanie 49 gatunków roślin naczyniowych objętych ochroną gatunkową. Natomiast 29 innych gatunków chronionych wyginęło tu na stanowiskach naturalnych w ciągu ostatnich stu lat. Florę Parku wzbogacają gatunki przybyłe w sposób naturalny z różnych krain geograficznych, między innymi: z Niziny Węgierskiej przez Bramę Morawską, z Karpat i z Sudetów.

Na obszarze Parku Krajobrazowego odnotowano 14 gatunków płazów, 6 gatunków gadów, 236 gatunków ptaków oraz 50 gatunków ssaków. Spośród kręgowców uznawanych za zagrożone w skali kraju, zakwalifikowanych do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt”, w granicach Parku przystępują do rozrodu: traszka grzebieniasta, bąk, bączek, hełmiatka, bielik, zielonka, podróżniczek i przedstawiciel nietoperzy - borowiaczek, a przypuszczalnie także gniewosz plamisty, rożeniec, kania czarna, koszatka i popielica. Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” chroni przestrzeń głównego w południowej Polsce korytarza ekologicznego przebiegającego równoleżnikowo. Łączy on doliny górnej Wisły i Odry oraz strefy podgórskie Karpat i Sudetów. Tworzą go zwarte kompleksy lasów rudzkich i pszczyńskich. Krytyczny, największy pas pomostu ekologicznego znajduje się wokół Szczekowic. Tamtejszy ekosystem leśny wymaga tym samym szczególnej ochrony. Opisywany ciąg ekologiczny dopełniany jest przez systemem hydrograficzny rzek: Rudy, Pszczynki, Korzeńca i Gostyni, umożliwiający migrację organizmów wodnych między zlewniami Wisły i Odry.

Użytki ekologiczne

Meandry rzeki Rudy

Obszar o powierzchni 38,34ha powołany Rozporządzeniem Nr 50/08 Wojewody Śląskiego z dnia 25 lipca 2008 r. Obejmuje naturalnie meandrujący odcinek rzeki Rudy ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt. Naturalnie płynąca rzeka wraz z otoczeniem tworzy przepiękne krajobrazy. Rieczne terasy i starorzecza, gdzieś tam usiane fragmentami starych cysterskich kopalń odkrywkowych powodują, że jest to teren nie tylko cenny krajobrazowo, ale również o zróżnicowanych ekosystemach oraz istniejących i odtwarzanych korytarzach ekologicznych zapewniających powiązania ważnych przyrodniczo obszarów. Zachowana dynamika procesów morfologii fluwialnej tego odcinka decyduje o jego nieprzeciętnych walorach ekologicznych. Przemieszczanie się sedymentów rzecznych, tworzenie się odsypów i ławic, erozja boczna i związane z nią tworzenie się urwisk brzegowych oraz nanoszenie przewróconych drzew są czynnikami, które decydują o powstawaniu zagrożonych pionierskich siedlisk i z nimi związanych gatunków roślin i zwierząt. Utworzone w wyniku tych procesów siedliska stanowią miejsca lęgowe rzadkich gatunków ptaków. Rzeka Ruda, zaliczana jest do ciekawszych rzek meandrujących, na terenie województwa. Znaczący udział mają tu murawy na piaskach (*Corynephorion canescentis*). Niestety są one w dość słabym stanie zachowania - postępująca sukcesja - zarastanie przez gatunki jeżyn (*Rubus*), sosnę zwyczajną, ekspansja trzcinnika piaskowego (*Calamagrostis epigeios*). Stąd wskazane byłoby przeprowadzenie zabiegów, mających na celu poprawę kondycji muraw. „Meandry rzeki Rudy” są mniej atrakcyjnym obszarem pod względem florystycznym, jednak jego atutem jest wysoki walor krajobrazowy. Jest to również miejsce lęgu zimorodka (*Alcedo atthis*), brzegówki (*Riparia riparia*) (ok. 65 nor), czy też gąsiorka (*Lanius collurio*). Obszar zasiedla także dudek (*Upupa epops*) oraz bóbr (*Castor fiber*). Rzeka Ruda stanowi także żerowisko dla nietoperzy oraz bociana czarnego (*Ciconia nigra*).

Okreszyniec

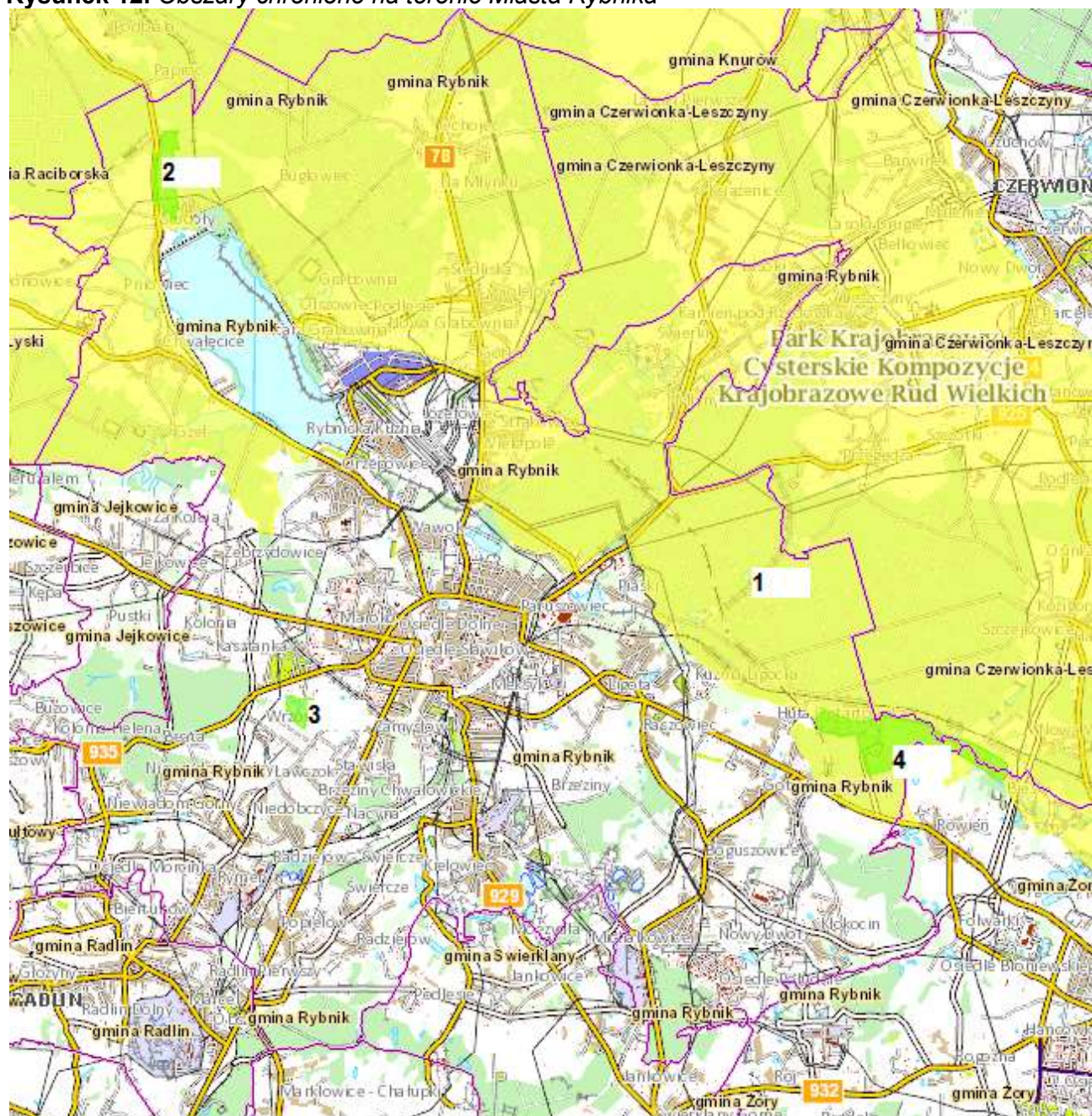
Obszar o powierzchni 14,4359 ha powołany Uchwałą Nr 836/XLIII/2002 Rady Miasta Rybnika z dnia 4 października 2002 r. Użytek ekologiczny położony jest pomiędzy ulicami: Na Niwie, Raciborską, Ujejskiego, Wyboistą, Niedobczycką oraz Jarzynową. Znajduje się w pobliżu centrum

miasta. Powołany został ze względu na wartości przyrodnicze: dobrze zachowaną roślinność wodną i szuwarową z licznymi chronionymi, ginącymi i rzadkimi gatunkami roślin i zwierząt, naturalny charakter doliny potoku z klasycznymi formami zboczy i dna doliny, obecność naturalnych wpływów wód podziemnych w postaci młak i wysięków, dobrze zachowany krajobraz kulturowy związany z tradycyjnym sposobem wykorzystania zasobów przyrody. Użytek obejmuje siedliska bogate i interesujące gatunkowo łąki wilgotne oraz małe zbiorniki wodne. Stwierdzono tam m.in. ponikło: jajowate (*Eleocharis ovata*), igłowe (*Eleocharis acicularis*), pływacza zwyczajnego (*Utricularia vulgaris*) (Urbisz & Urbisz 2014) - gatunki nieodnalezione podczas badań w 2016 r. Obecnie kilka działek, będących w granicach użytku, jest wygradzonych i zabudowanych. Najbardziej interesującym siedliskiem - pod względem florystycznym - jest niewielki fragment łąki wilgotnej nawiązujący do młaki niskoturzycowej, o niskiej runi, dość luźnym zwarcie. Odnotowano tam m.in. tyzycę gwiazdkowatą (*Carex stellulata*), siną (*C. canescens*), prosowatą (*Carex panicea*), pigułkowatą (*C. oederii*), pospolitą (*Carex nigra*), kukulkę szerokolistną (*Dactylorhiza majalis*), włąkrotę zwyczajną (*Hydrocotyle vulgaris*). Zbiorowisko utrzymuje się dzięki ekstensywnemu użytkowaniu kośno-pastwiskowemu. Na obszarze tym występują gatunki z Czerwonej Listy Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce: mrówka rudnica (*Formica rufa*) oraz dość rzadko spotykany chrząszcz wodny (*Halipplus variegatus*). Ponadto z użytkowaniem ekologicznym związane są „naturowe” gatunki, to jest dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz wydra (*Lutra lutra*). W bezpośrednim sąsiedztwie „Okrzeszyńca” stwierdzono występowanie pająka rozciągnika natrzcinnego (*Marpissa radiata*). Jest to także ważne miejsce rozrodu płazów na terenie miasta. Obecnie użytek ekologiczny podlega niekorzystnym zmianom polegającym na przesuszaniu terenu. W wyniku zaburzeń stosunków wodnych zanikają niewielkie zbiorniki oraz podmokłe łąki. Sytuacja taka prowadzi do redukcji liczby oczek wodnych i stawów na tym obszarze, powodując zubożenie sieci zbiorników wykorzystywanych przez płazy oraz inne zwierzęta. W szczególności płazy uzależnione są od obecności sieci dostępnych zbiorników różnego typu położonych blisko siebie. Jedne mają lepsze warunki do życia osobników dorosłych, inne natomiast do rozwoju larw. Należy mieć na uwadze pogarszający się stan siedlisk, monitorować wspomniany obszar oraz podjąć działania mające na celu przywrócenie właściwego stanu hydrologicznego. W szczególności natomiast nie prowadzić działań pogłębiających negatywne oddziaływanie na ten obszar. W trakcie prac nad aktualizacją waloryzacji przyrodniczej miasta Rybnika, wśród przekazanych przez Zamawiającego materiałów, pojawiła się informacja na temat możliwości zmiany granic użytku ekologicznego „Okrzeszyniec”. W materiałach tych przedstawiono działki proponowane do wyłączenia oraz działki, które miałyby znaleźć się w jego granicach. Przeważająca większość działek proponowanych do wyłączenia z granic wspomnianego obszaru jest wygradzona i znajduje się w rękach prywatnych właścicieli. Na działkach tych usytuowane są zabudowania, więc w tym przypadku można rozważyć wyłączenie działek. Wyjątek natomiast stanowi działka nr 767/15 oraz sąsiadujący z nią od strony wschodniej fragment działki 768/15. Pierwsza z nich jest jednym z cenniejszych zbiorowisk łąkowych na terenie miasta Rybnik. Jest to wilgotna łąka o niskiej runi, wykształcona na podłożu zasobnym w węglan wapnia. Fizjonomią nawiązuje do młaki niskoturzycowej. Do bardziej charakterystycznych gatunków należą tu tyzycy: gwiazdkowata (*Carex stellulata*), sina (*Carex canescens*), prosowata (*Carex panicea*), pigułkowata (*Carex oederii*), pospolita (*Carex nigra*). Spośród gatunków chronionych należy wymienić objętą ochroną częściową kukulkę szerokolistną (*Dactylorhiza majalis*). Działka sąsiadująca jest siedliskiem nieco zdegenerowanego młodego lasu olszowego, który również jest godny pozostawienia w granicach użytku. Ponadto w granicach „Okrzeszyńca” znajdują się tereny otwarte, użytkowane rolniczo (działka 1331/11). Stanowią one integralną część obszaru i wpływają pozytywnie na jego bioróżnorodność. Działki proponowane do przyłączenia stanowią tereny o zróżnicowanej wartości przyrodniczej. Na uwagę zasługują działki o nr 125/2 i 126/2, które porasta kwaśna dąbrowa. W głównej mierze występują tu jednak siedliska w złym stanie zachowania ze względu na zaniedbania w użytkowaniu (zarastanie szuwarem trzcinowym). Podsumowując, zamiana działek w ramach użytku ekologicznego możliwa byłaby jedynie w sposób wybiórczy. Wyłączenie działek wskazanych w materiale dostarczonym przez Zamawiającego oraz przyłączenie nowych działek w ramach kompensaty spowoduje częściową utratę walorów przyrodniczych użytku ekologicznego „Okrzeszyniec”, dlatego też należałoby odstąpić od zamysłu zmiany granic tego obszaru.

Kencierz

Obszar o łącznej powierzchni 52,70 ha, z czego na terenie miasta Rybnika znajduje się 45 ha, został ustanowiony Rozporządzeniem Nr 80/08 Wojewody Śląskiego z dnia 24 listopada 2008 r. Użytek ekologiczny obejmuje stawy hodowlane, podmokłe łąki, torfowiska niskie i przejściowe oraz turzycowiska wzdłuż rzeki Rudy. Obecne tu turzycowiska są miejscem lęgowym dla wielu gatunków ptaków. Użytek ekologiczny „Kencierz” został ustanowiony w celu ochrony zbiorowisk murawowych, torfowiskowych i borowych. Jest to kompleks o charakterze łąkowo-torfowiskowym. Stwierdzano tam gatunki charakterystyczne dla torfowisk wysokich, takie jak m.in: modrzewnica zwyczajna (*Andromeda polifolia*), bagno zwyczajne (*Ledum palustre*), żurawina błotna (*Oxycoccus palustris*), borówka bagienna (*Vaccinium uliginosum*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*) (Urbisz & Urbisz 2014). Podawano również gatunki storczyków - kruszczyki: błotny (*Epipactis palustris*) i rdzawoczerwony (*E. atrorubens*). Na terenie użytku dominuje roślinność łąk wilgotnych (*Calthion*). Stanowią one mozaikę, której płaty nawiązują do zespołów takich jak: (*Angelico-Cirsietum oleracei*), (*Cirsietum rivularis*). Duży udział zbiorowiskach mają ostrożeń: łąkowy (*Cirsium rivulare*), błotny (*C. palustre*), warzywny (*C. oleraceum*), sitowie leśne (*Scirpus sylvatica*), przytulie: błotna (*Galium palustre*), bagienna (*Galium uliginosum*), kuklik zwisły (*Geum rivale*). Pomiedzy nimi występują płaty turzyc: pospolitej (*Carex nigra*), zaostroznej (*C. gracilis*), dzióbkowatej (*C. rostrata*) oraz fragmenty nawiązujące do torfowisk przejściowych (*Scheuchzerio-Caricetea nigrae*), z udziałem: turzycy prosozawej (*Carex panicea*), bobrka trójlistkowego (*Menyanthes trifoliata*), wąkroty zwyczajnej (*Hydrocotyle vulgaris*), turzycy sieniei (*Carex canescens*), wełnianki wąskolistnej (*Eriophorum angustifolia*). Fragmenty bardziej podmokłe, nieużytkowane porośnięte są przez ziołorośla (*Filipendulion*), szuwały: trzcinowy (*Phragmitetum australis*) oraz trawiasty z manną mielec (*Glycerietum maximae*). Na uwagę zasługują położone w bezpośrednim sąsiedztwie użytku (od strony zachodniej) stawy gotartowickie, na których odnaleziono niepotwierdzony w ostatnich latach gatunek - salwinę pływającą (*Salvinia natans*). Mozaika siedlisk sprawia, że jest to miejsce cenne przyrodniczo, o czym świadczy również różnorodność gatunków stwierdzana na tym obszarze. Podczas badań stwierdzono tu występowanie mrówki łąkowej (*Formica pratensis*) oraz chrząszcza (*Stenus solotus*). Ponadto na łąkach przystępują do lęgów: jarzębatka (*Sylvia nissoria*), gąsiorek (*Lanius collurio*), derkacz (*Crex crex*) oraz kszyc (*Gallinago gallinago*). Bliskość rzeki Rudy oraz obecność stawów sprawia, że jest to także miejsce zdobywania pokarmu bociana czarnego (*Ciconia nigra*), zimorodka (*Alcedo atthis*), czy też nietoperzy: mopka zachodniego (*Barbastella barbastellus*) oraz borowiaczka (*Nyctalus leisleri*). „Kencierz” jest również miejscem rozrodu licznej populacji kilku gatunków płazów. Ze stawami hodowlanymi oraz rzeką Rudą związane są dwa gatunki „naturowych” ssaków: bóbr (*Castor fiber*) oraz wydra (*Lutra lutra*). Stawy hodowlane przyciągają również migrujące ptaki. Na obszarze użytku ekologicznego obserwujemy proces zarastania terenów otwartych, co prowadzi do ubożenia łąk pod względem botanicznym oraz zaniku odpowiednich siedlisk wykorzystywanych przez zwierzęta.

Rysunek 12. Obszary chronione na terenie Miasta Rybnika

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, opracowanie własne.

OZNACZENIA

- 1** Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich
- 2** Użytek ekologiczny - Meandry rzeki Rudy
- 3** Użytek ekologiczny - Okrzeszyniec
- 4** Użytek ekologiczny - Kencierz

Pomniki przyrody

Na terenie Miasta Rybnika znajdują się obecnie 22 pomniki przyrody, w tym trzy pomniki przyrody nieożywionej.

Tabela 29. Wykaz pomników przyrody na terenie Miasta Rybnika.

Lp.	Kod	Forma ochrony (drzewo/głaz)	Lokalizacja
1.	2473011.1847	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	Rośnie na terenie zieleńca przy zamku, w którym mieści się obecnie siedziba Sądu Rejonowego, przy ul. Gen. Józefa Hallera działka nr 2997/179, obręb Rybnik, dzielnica Śródmieście, właściciel: Skarb Państwa – Prezydent Miasta Rybnika w zarządzie trwałym Sądu Rejonowego w Rybniku
2.	2473011.141	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	Rośnie na gruncie przy ul. Arki Bożka 92, działka nr 3071/303, obręb Kamień, dzielnica Kamień, właściciel prywatny
3.	2473011.142	Głaz narzutowy - Rodzaj skały: granit różowy, gruboziarnisty. Przetransportowany ze Skandynawii	Głaz ustawiony na terenie basenu, koło Domu Kultury, przy ul. 1 Maja. Wykopany został w 1977r., podczas prowadzenia wykopów pod basen kąpielowy w Rybniku -Chwałowicach.
4.	2473011.143	Głaz narzutowy - Rodzaj skały: granit szary.	Ustawiony został na skwerze, przed siedzibą Dyrekcji Kopalni "Chwałowice", przy ul. Składowej, w związku z 75-leciem kopalni. Wydobyty w Niedobczycach podczas prowadzenia robót ziemnych, przy rozbudowie dworca Rybnik - Towarowy.
5.	2473011.144	Rodzaj skały: granitognejs szary, różnoziarnisty. Pochodzi ze Skandynawii	Ustawiony został na terenie Parku "Górnika", przy ul. 1 Maja, w dzielnicy Chwałowice. Wydobyty w Niedobczycach podczas prowadzenia robót ziemnych, przy rozbudowie dworca Rybnik - Towarowy.
6.	2473011.145	Głaz narzutowy im. Oskara Michalika. Głaz "Oskara Michalika" (dł. 285 cm) nosi nazwę na cześć swojego odkrywcy, nieżyjącego, znanego na terenie Rybnika miłośnika przyrody. Rodzaj skały granitoid o teksturze gnejsowej. Pochodzi ze Skandynawii	Położony w lesie, w pobliżu dzielnicy Gotartowice.
7.	2473011.146	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - wys. Do pierwszych konarów 3 m. forma pnia walcowata, bardzo dobry stan zdrowotny, rozpiętość 22x20 m, kształt kulisto-piramidalny korony, kilka wyschniętych konarów i gałęzi (posusz ok.. 5%)	Rośnie przy ul. Rudzkiej 13, na terenie Kampusu
8.	2473011.1441	Platan klonolistny (<i>Platanus xacerifolia</i>) (<i>Platanus xhispanica</i>); pierśnica: 67cm; obwód: 210cm; wysokość: 18m. Do pierwszych konarów 2,3 m, forma pnia walcowata, dobry stan zdrowotny, 3 niewielkie ubytki o łącznej	Rośnie przy ul. Raciborskiej, w okolicy budynków o numerach 12 i 14, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nacyny, na terenie działki nr 130/1, obręb Rybnik, dzielnica: Śródmieście, właściciel: Gmina Miasta Rybnik.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

		powierzchni ok. 0,5 m ² , rozpiętość 16x15 m, kształt korony odwrotnie-jajowata, symetryczna, zwarta	
9.	2473011.148	Wierzba krucha (<i>Salix fragilis</i>); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 22m. Wys. do pierwszych konarów 2,5 m, forma pnia walcowata, stan zdrowotny pnia bardzo dobry, rozpiętość 19 m, kształt korony kulisty, kilka martwych gałęzi (5% posuszu) oraz pojedyncze okazy hub i jemioly	Rośnie na użytku ekologicznym Okrzeszyniec, obok źródła
10.	2473011.149	Wierzba krucha (<i>Salix fragilis</i>); pierśnica: 51cm; obwód: 160cm; wysokość: 13m. wys. do pierwszych konarów: na wysokości kilkunastu-kilkudziesięciu cm pień rozgałęzia się na szereg konarów, stan zdrowotny dobry, rozpiętość 16 m, kształt korony kulisty, pojedyncze okazy jemioly	Rośnie na użytku ekologicznym Okrzeszyniec, obok źródła, działka nr 154/1, obręb Zamysłów, dzielnica Zamysłów, właściciel: Gmina Miasta Rybnik
11.	2473011.151	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 134cm; obwód: 421cm; wysokość: 25m. Do pierwszych konarów 1,6 m, forma pnia walcowata o przekroju eliptycznym, dobry stan zdrowotny, na wys. 1 m od strony lokalnej drogi występuje niewielki ubytek (ok..0,2 m ²) oraz rakowatość, rozpiętość korony 21m.	Rośnie na skwerze, przy ul. Kpt. Janiego, tuż obok budynku Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej
12.	2473011.152	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 132cm; obwód: 415cm; wysokość: 19m. Forma pnia nieregularnie walcowata, bardzo dobry stan zdrowotny, rozpiętość korony 16,5 m, kształt korony kulisty, dobry stan zdrowotny korony	Rośnie przy dawnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym na ul. Poloczka 97
13.	2473011.153	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 99cm; obwód: 311cm; wysokość: 16m. Do pierwszych konarów 1 m, forma pnia nieregularnie walcowata, stan zdrowotny bardzo dobry, rozpiętość korony 15 m, kształt korony kulisty, dobry stan zdrowotny	Rośnie przy ul. Milenijnej 7
14.	2473011.155	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>); pierśnica: 145cm; obwód: 456cm; wysokość: 14m. Do pierwszych konarów 3,5 m, forma pnia walcowata, zły stan zdrowotny, rozpiętość 16,5x16 m, kształt kulisty, lekko asymetryczny, dobry stan zdrowotny korony	Rośnie na terenie cmentarza parafialnego przy ul. Konarskiego
15.	2473011.156	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>); pierśnica: 164cm; obwód: 515cm; wysokość: 11m. Dobry stan zdrowotny, widoczna jemiola oraz ślady po pielęgnacji	Rośnie przy leśniczówce na ul. Gzelskiej 17 w Rybniku
16.	2473011.1648	Victoria Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>) – 2 szt. zrośnięte, obwód pnia: 421 + 305 cm, wysokość: 23 m.	ul. Gliwicka, północna część parku Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, działka nr 431/18, obręb Rybnik, dzielnica Północ

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

17.	2473011.1649	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 373 cm, wysokość: 23 m.	Buk w lesie – ul. Wielopolska, działka nr 164, obręb Rybnik, oddział leśny 164a, dzielnica Paruszowiec-Piaski
18.	2473011.1650	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 286 cm, wysokość: 18 m.	Buk – w lesie, Polana Pod Bukiem, działka nr 105, obręb Ochojec, oddział leśny 105b, dzielnica Ochojec
19.	2473011.1651	Buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>), obwód pnia: 389 cm, wysokość: 19 m.	Buk – w lesie, przy ścieżce leśnej, działka nr 105, obręb Ochojec, oddział leśny 105g, dzielnica Ochojec
20.	2473011.1652	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>), obwód pnia: 497 cm, wysokość: 19 m.	ul. Pniowska, działka nr 314/47, obręb Chwałęcice, dzielnica Chwałęcice
21.	2473011.1800 Data ustanowienia 19.04.2022	Starodrzew Dworku Florianshof Klon jawor (Jawor) - <i>Acer pseudoplatanus</i> ; pierśnica: 75cm; obwód: 237cm; wysokość: 22m	Rośnie przy ulicy Jarzynowej w Rybniku, na działce nr 1607/4, obręb Zamysłów.
22.	2473011.1801 Data ustanowienia 19.04.2022	Starodrzew Dworku Florianshof Buk pospolity (Buk zwyczajny) - <i>Fagus sylvatica</i> ; pierśnica: 102cm; obwód: 319cm; wysokość: 20m	Rośnie przy ulicy Jarzynowej w Rybniku, na działce nr 1608/4, obręb Zamysłów.

Źródło: Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej Miasta Rybnika.

Proponowane obszary przyrodniczo cenne⁴

Rezerwat „Głębokie Doły” Obszar położony jest ok. 2 km na wschód od Ochojca. Jest to płat buczyny sudeckiej z licznymi okazami buka o wymiarach pomnikowych. Występują tu m.in. żywiec dziewięciolistny (*Dentaria enneaphyllos*), przytulia wonna (*Galium odoratum*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), kokoryczka okółkowa (*Polygonatum verticillatum*), czworolist pospolity (*Paris quadrifolia*), barwinek pospolity (*Vinca minor*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*). Na szczególną uwagę zasługują tu gatunki takie jak: zaproć górską (*Oreopteris limbosperma*), nasięźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*), listera jajowata (*Listera ovata*) (Krotowski 2008), a także podane przez Krotowskiego (Urbisz & Urbisz 2014) - czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), paprotnik kolczysty (*Polystichum aculeatum*), szalwia lepka (*Salvia glutinosa*), kozłek trójlistkowy (*Valeriana tripteris*). Na obszarze tym najliczniej (w granicach administracyjnych miasta) występuje dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) (3 stanowiska). Ponadto obszar wykorzystuje dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz gnieździ się tutaj muchołówka białoszysza (*Ficedula albicollis*). Spotkać tu można także siniaka (*Columba oenas*) – nielicznie występującego gołębia w lasach znajdujących się na terenie Rybnika. Na obszarze proponowanego rezerwatu rejestrowany był nocek duży (*Myotis myotis*). Natomiast w sąsiedztwie kompleksu leśnego gniazduje lerkka (*Lullula arborea*).

Użytek ekologiczny „Las Goik i Starok” Kompleksy położone pomiędzy Gotartowicami, Rowieniem i Kłokocinem, które zaklasyfikowano do borów mieszanych (*Quercus-Pinetea*), z uwagi na udział w drzewostanie sosny pospolitej i dębów. Generalnie dominują tam buki pospolite, dęby: szypułkowy i czerwony, osiągające wymiary pomnikowe. Do bardziej interesujących gatunków należą podawane z tego obszaru żywce: gruczołowaty (*Dentaria glandulosa*), Paxa (*Dentaria xpaxiana*) oraz ciemniżyca zielona (*Veratrum lobelianum*) (Krotowski 2001). W pobliskim sąsiedztwie (na W i SW od kompleksu Gorylowiec) występuje niewielki płat lasu o charakterze boru mieszanego, przecięty linią kolejową. Stwierdzono 6 gatunków storczyków (niektóre należą do bardzo rzadkich gatunków na terenie miasta): buławnik mieczolistny (*Cephalanthera longifolia*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza maialis*), kruszczyk błotny (*Epipactis helleborine*), listera jajowata (*Listera ovata*), podkolan biały (*Platanthera bifolia*) (Sojka 2005). Z wiekowymi dębami rosnącymi na tym terenie związany jest również dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*).

Użytek ekologiczny „Wrzosa” Unikatowym w skali Rybnika siedliskiem jest wrzosowisko. Położone pomiędzy Boguszowicami, Gotartowicami, a Kłokocinem. Roślinność tu występująca

⁴ Obszary przyrodniczo cenne wykazano zgodnie z Aktualizacją waloryzacji przyrodniczej Miasta Rybnika, 2017 rok

reprezentuje klasę *Nardo-Calunetea*. W zbiorowisku dominuje wrzos zwyczajny (*Calluna vulgaris*) o pokryciu ok. 70-90 %. Niestety jest to siedlisko bardzo podatne na niekorzystne zmiany. Widoczna jest tu przede wszystkim postępująca sukcesja - zarastanie - głównie – sosną pospolitą, w mniejszym stopniu - brzozą brodawkowatą. W niektórych fragmentach siedliska zaznacza się wysoki udział trzcinnika piaskowego (rodzimy gatunek ekspansywny) i nawłoci kanadyjskiej (obcy gatunek inwazyjny).

Użytek ekologiczny „Aleja jesionów” Las pomiędzy Niewiadomem, a Kolonią Helena. Powierzchnia tego obszaru jest zróżnicowana - występują tam liczne małe obniżenia (doły - przypominające szyby pokopalniane). Wykształciły się tam płaty kwaśnej buczyny z wiekowymi okazami buka pospolitego. Pozostałe fragmenty to las liściasty (*Quercus-Fagetum*), który trudno jest przyporządkować fitytosocjologicznie do niższej rangi. Warto zwrócić uwagę na pomnikowe okazy jesionu wyniosłego (*Fraxinus excelsior*), tworzące „aleję” (25 sztuk) wzdłuż drogi w oddziale 180.

Użytek ekologiczny „Zgnirotek” Z uwagi na znalezienie, w zachodniej części dzielnicy Stodoły, w okolicach ulicy Polan, cennego i rzadkiego chrząszcza – zgniotka cynobrowego (*Cucujus cinnaberinus*), chronionego prawem europejskim (załącznik II i IV dyrektywy siedliskowej), proponuje się utworzenie użytku ekologicznego w tym miejscu. Celem użytku byłaby ochrona chrząszcza i jego siedliska wraz z otoczeniem, obejmującym duże zróżnicowanie gatunkowe drzew, które są też miejscem życia dla innych podkorowych (saproksylicznych), i nie tylko, rzadkich i ciekawych bezkręgowców. Użytek obejmowałby także okrajki leśne wraz z drogą gruntową, które cechują się dużym nasłonecznieniem, co sprzyja obecności gatunków ciepło- i sucholubnych jak np. siwoszek błękitny (*Oedipoda caerulea*), szarańczak stwierdzony na obszarze proponowanego użytku. Wagi tej propozycji dodaje fakt, że jest to czwarte stanowisko zgniotka cynobrowego na Górnym Śląsku (a pierwsze, jeśli chodzi o tereny nie objęte jakąkolwiek formą ochrony). Dotychczas był wykazany na dwóch obszarach Natura 2000 leżących w dolinie Odry, mianowicie w „Granicznym Meandrze Odry” i w „Lesie koło Tworkowa” oraz w rezerwacie „Łęczczok”. Proponowany użytek leżący na obszarze Rybnika jest skrajnym, wschodnim fragmentem korytarza ekologicznego większego kompleksu leśnego, który ciągnie się na zachód łącząc się z wcześniejszym stanowiskiem chrząszcza, czyli wyżej wspomnianym rezerwatem. Utworzenie użytku ekologicznego pozwoliłoby utrzymać populację zgniotka cynobrowego na tym siedlisku przy zachowaniu racjonalnej gospodarki leśnej z pozostawieniem, zwłaszcza grubowymiarowych, obumierających i martwych drzew do całkowitego rozkładu. Powstanie użytku przyczyniłoby się także do pojawienia się innych cennych gatunków, np. prawdopodobnie pachnicy dębowej (*Osmoderma barnabita*), która mogłaby z biegiem kolejnych lat zasiedlić szereg, coraz starszych, dziuplastych wierzb objętych proponowaną formą ochrony.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Rybnik-Podlesie”. Kompleks położony na południe od Radziejowa. Jest to obszar lessowy poprzecinany jarami, porośnięty starym lasem bukowym. Wiele drzew osiąga tu wymiary powyżej 50 cm w pierśnicy. Wzdłuż cieku (równoległego do głównej drogi) występuje bardzo wąski pas łęgu (*Alno-Ulmion*). Flora roślin naczyniowych, choć nie jest tu najliczniej reprezentowana, wykazuje osobliwy charakter z uwagi na obecność gatunków górskich. Odnotowano tu: przetacznika górskiego (*Veronica montana*), tojeść gajową (*Lysimachia nemorum*), przenętę purpurową (*Prenanthes purpurea*). Występuje tu liczna populacja muchołówki białoszyjej (*Ficedula albicollis*) (7 par) – najliczniejsza w granicach administracyjnych Rybnika. Ponadto z lasem związane są dwa gatunki „naturowych” dzięciołów: średni (*Dendrocopos medius*) oraz zielonosiwy (*Picus canus*). Jest to także jedno, z nielicznych na obszarze miasta, miejsce występowania gajówki (*Sylvia borin*).

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Paruszowiec” Jest to zróżnicowany kompleks pod względem fitytosocjologicznym usytuowany pomiędzy drogą Rybnik-Orzesze, ul. Wielopolską i linią kolejową. Stanowi mozaikę różnych typów siedlisk. Największą powierzchnię zajmują bory mieszane oraz sosnowe. Pozostałe płaty nawiązują do następujących zbiorowisk: grądy (*Tilio-Carpinetum betuli*), kwaśnej buczyny niżowej (*Luzulo pilosae-Fagetum*), łęgi (*Alno-Ulmion*), acydofilne dąbrowy (*Quercion robur-petraeae*). Występuje tu jedyne na terenie miasta stanowisko lilii złotogłów (*Lilium martagon*) (Urbisz & Urbisz 2014). Spośród innych gatunków zasługujących na uwagę warto wymienić: kruszczyka szerokolistnego, kokoryczkę okółkową, dzwonka brzoskwiniolistnego (*Campanula persicifolia*) (Urbisz 1997; Krotoski 2001; Urbisz & Urbisz 2003, 2014). W trakcie badań stwierdzone na tym obszarze zostały rzadkie i cenne gatunki zwierząt: pajak (*Tmarus piger*), mrówka łakowa (*Formica pratensis*), paź królowej (*Papilio machaon*),

muchotłówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*).

4.8.1. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Tereny zajęte przez lasy można podzielić na część północną i południową. Część północna obejmuje duży fragment kompleksów leśnych należących do Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, łączących ze sobą kompleksy lasów pszczyńskich i kobiórskich w zlewni Wisły z kompleksami lasów rudzkich w zlewni Odry. Lasy te stanowią jeden z najważniejszych w skali kraju korytarz ekologiczny między dwoma wspomnianymi zlewniami. Najcenniejszym zespołem leśnym jest fragment około 1,5 ha buczyny sudeckiej z jedynym na Wyżynie Śląskiej stanowiskiem żywca dziewięciolistnego. Buczyna ta porasta strome skarpy i jary uroczyska. Liczne są drzewa o rozmiarach pomnikowych (głównie buków pospolitych). W okolicy Głębokich Dołów (na obszarze Rybnika i Czerwionki - Leszczyn) zanotowano ogółem 129 ponad 100 letnich buków, w tym około 50 drzew ponad 150 letnich. Obszary leśne w południowej części miasta występują w sposób nieciągły w formie enklaw. Do najwyższej ocenionych kompleksów (lub ich fragmentów) należą:

„Głębokie Doły” Zróżnicowana florystycznie żyzna buczyna sudecka z udziałem elementu górskiego we florze oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Płat buczyny przecinają wąskie pasy łągu olszowo-jesionowego. Jest to cenne miejsce również pod względem faunistycznym. Dość licznie występuje tu dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) (3 stanowiska). Ponadto obszar zasiedla dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz muchotłówka białoszyja (*Ficedula albicollis*). Na tym obszarze stwierdzony został również nocek duży (*Myotis myotis*).

Las Podlesie Las położony na południe od Radziejowa. Dominuje żyzna buczyna sudecka z udziałem gatunków górskich, urozmaicona od strony południowej i wschodniej wąskimi pasami łągów olszowo-jesionowych. Wśród „naturowych” gatunków zwierząt spotkać tu można dzięcioła średniego (*Dendrocopos medius*), dzięcioła zielonosiwego (*Picus canus*), a także bardzo liczną w tym miejscu muchotłówkę białoszyją (*Ficedula albicollis*) (7 par).

Las Blicherski Kompleks leśny położony w południowej części miasta (pomiędzy Boguszowicami, Jankowicami i Świerklanami). Klasycznie wykształcony płat kwaśnej buczyny niżowej.

Paruszowiec Kompleks zróżnicowany florystycznie i fitosocjologicznie, usytuowany pomiędzy drogą Rybnik-Orzesze, ul. Wielopolską i linią kolejową. Ma charakter kompozycji różnych typów siedlisk, wśród których dominują bory mieszane oraz sosnowe. Pozostałe płaty reprezentują następujące zbiorowiska: grądy subkontynentalne, kwaśne buczyny niżowe, łągi olszowo-jesionowe i acydofilne dąbrowy. Z obszarem tym związane są między innymi: pająk (*Tmarus piger*), mrówka łąkowa (*Formica pratensis*), paż królowej (*Papilio machaon*), muchotłówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*) oraz dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*).

Kompleks Piaski-Kanetowiec Fragment lasu położony w części wschodniej Rybnika pomiędzy Piaskami, a Kanetowcem (zwanym też Karnatowcem). Dominują w nim dobrze zachowane łągi w mozaice z kwaśną dąbrową oraz płatami borów mieszanych i sosnowych. Występuje tu szereg rzadkich i cennych gatunków zwierząt, w tym między innymi chrząszcze (*Lixus fasciculatus*), (*Medon piceus*), (*Euconnus denticornis*), wśród ptaków dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*) oraz dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), ponadto muchotłówka białoszyja (*Ficedula albicollis*). Śródleśne stawy są ważnym miejscem rozrodu płazów oraz żerowania ptaków związanych ze środowiskiem wodnym, w tym dla bielika (*Haliaeetus albicilla*). Obszar zasiedla także bóbr (*Castor fiber*).

Kompleks Grabownia - Na Młynku Fragment lasu pomiędzy Zalewem Rybnickim, a Ochojcem, rozciągający się od Grabowni w kierunku Młynka. Obejmuje cenne płaty łągu olszowo-jesionowego, grądu subkontynentalnego fragmenty kwaśnej buczyny niżowej oraz borów sosnowych i mieszanych. W kompleksie tym spotykamy mrówkę łąkową (*Formica pratensis*), dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*) oraz dzięcioła zielonosiwego (*Picus canus*), muchotłówkę białoszyją (*Ficedula albicollis*), dudka (*Upupa epops*) oraz lerkę (*Lullula arborea*).

Kompleks leśny - Kolonia Helena i Gać Kompleks w części zachodniej Rybnika, rozciągający się wzdłuż ul. Raciborskiej (pomiędzy Kasztanką, Niewiadomem) i obejmujący Kolonię Helena. Jest to mozaika 3 typów zbiorowisk - z wyraźnym udziałem na całej powierzchni płatów kwaśnej buczyny niżowej. W części północnej w rozwidleniu utworzonym przez łągi olszowo-jesionowe występuje głównie kontynentalny bór mieszany. W części południowej kwaśna buczyna niżowa, przechodzi

w las liściasty (*Quercus-Fagetea*) z udziałem dębów, jesionów, klonów; z aleją złożoną z wiekowych i wymiarowych okazów jesionu wyniosłego.

Kompleks Stodoły – Paproć Kompleks leśny w części północno-zachodniej, pomiędzy Stodołami a Paprocią. Cenny fragment łągu olszowo-jesionowego z dobrze zachowanym runem i udziałem starych olszy. W jego bezpośrednim sąsiedztwie występują fragmenty borów sosnowych i mieszanych. Stwierdzono tu zgniotka cynobrowego (*Cucujus cinnaberinus*) oraz lerkę (*Lullula arborea*), a bezpośrednie sąsiedztwo lasu zasiedla siwoszek błękitny (*Oedipoda caerulescens*).

4.9. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady ochrony środowiska przed nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska tj. Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm. Na terenie województwa śląskiego służby ochrony przeciwpożarowej i inspekcji ochrony środowiska dokonały kwalifikacji zakładów produkcyjnych ze względu na stopień zagrożeń awariami przemysłowymi.

Rok 2022:

Na ogólną liczbę 56 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2022 r.) wyróżniono 24 zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 31 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Rybnika nie sklasyfikowano zakładów ZDR, natomiast określono następujące zakłady ZZR:

- Eloros Sp. z o.o. Rybnik,
- Energia Gaz Sp K. Rybnik,
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik,

Rok 2023:

Na ogólną liczbę 55 zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa śląskiego (stan na 31.12.2023 r.) wyróżniono 24 zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) i 31 zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Na terenie Rybnika nie sklasyfikowano zakładów ZDR, natomiast określono następujące zakłady ZZR:

- Eloros Sp. z o.o. Rybnik,
- Energia Gaz Sp K. Rybnik,
- PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik,

W latach 2022-2023 liczba zakładów ZZR na terenie Rybnika nie uległa zmianie.

W tabelach poniżej przedstawiono liczbę miejscowych zagrożeń zanotowanych na terenie miasta Rybnika w 2022 i 2023 roku, w odniesieniu do wielkości i rodzaju zagrożeń:

Tabela 30. Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia w 2022 i 2023 roku.

Wielkość zagrożenia	2022	2023
małe	202	171
lokalne	900	765
średnie	4	2
duże	1	0

Źródło: Dane statystyczne KG PSP (www.kgsp.gov.pl)

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ZA LATA 2022-2023 WRAZ Z ANALIZĄ WYDATKÓW

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Miasta Rybnik w latach 2022-2023. Ze względu na liczne zmiany w prawodawstwie krajowym oraz w strategiach i źródłach finansowania zadań inwestycyjnych (wydatków majątkowych), odniesiono się do konkretnych zadań które zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Część sprawozdawczą niniejszego opracowania podzielono na rozdziały tematyczne.

5.1. Powietrze atmosferyczne

Miasto Rybnik w celu poprawy powietrza atmosferycznego realizowało szereg zadań, w tym główne:

Tabela 31. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – powietrze atmosferyczne.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
<i>Lokalny transport zbiorowy</i>		
Lokalny transport zbiorowy	41 720 844,88	44 678 551,09
Budowa infrastruktury technicznej dla autobusów zeroemisyjnych	163 424,85	-
Tablica informacji pasażerskiej	100 122,00	-
Opracowanie Programu Funkcjonalno-Użytkowego	113 572,50	-
Modernizacja infrastruktury przystankowej	-	840 000,00
<i>Remonty i modernizacje dróg</i>		
Budowa Regionalnej Drogi Racibórz - Pszczyna dokończenie budowy południowej obwodnicy Rybnika w ciągu DW 935	879 959,20	4 606 730,47
Budowa łącznika ulic Górnośląska - Śląska	184 775,00	159 943,25
Rozbudowa ul. Zebrzydowickiej - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	314 968,56	249 546,00
Rozbudowa ul. Sportowej na odcinku od przejazdu kolejowego do ul. Morcinka	442 867,14	-
Budowa układu drogowego na Strefie Przemysłowej w rejonie ul. Sportowej /2021-2024/	147 600,00	-
Przebudowa ul. Komisji Edukacji Narodowej	797 831,06	-
Rozbudowa ul. Czecha - <i>opracowanie dokumentacji /2022-2023/</i>	52 644,00	141 318,53
Budowa chodnika wzdłuż ul. Raclawickiej na odcinku Sportowa-Zygmunta Starego	400 000,00	3 048 322,65
Budowa wiaduktu i budowa obiektu mostowego w ramach zadania związanego z przebudową ul. Mikołowskiej w Rybniku	5 528,00	23 772 405,74
Oczyszczanie miast i wsi	914 134,00	1 503 481,67
Drogi gminne oraz drogi publiczne w miastach na prawach powiatu - <i>remonty dróg</i>	3 239 491,09	2 932 411,36
Remonty nawierzchni asfaltowych dróg, w tym: ul. Damrota, Ogródki, na Górze, Broniewskiego, Wierzbowa	1 100 000,00	-
Remonty nawierzchni asfaltowych dróg, w tym: - jezdni i chodnika na ul. Łukowej	710 000,00	-
Remonty nawierzchni asfaltowych dróg, w tym: chodnika przy ul. Karola Miarki, Wiejskiej, Tęczowej, Broniewskiego	560 000,00	-
Remonty nawierzchni asfaltowych dróg, w tym: obiektów mostowych wraz z ekspertyzą obiektów inżynierskich	179 877,80	-
Budowa łącznika ulic Sportowa - Górnośląska	7 593 652,34	1 391 372,79
Rozbudowa ul. Za Komendą, dz. Śródmieście /2021-2023/ - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	148 548,00	209 099,24
Rozbudowa ul. św. Józefa na odcinku od ul. Góreckiego do ul. Borki /2022-2023/ - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	119 624,80	126 624,80

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozbudowa ul. Ujejskiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	48 000,00	222 240,99
Rozbudowa ul. Kilińskiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	119 100,00	148 342,34
Rozbudowa ul. Janiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	120 999,94	71 485,78
Budowa łącznika ulic Jankowicka - Młyńska - Obwiednia Południowa - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	7 380,00	140 220,00
Budowa bocznych dróg od ul. Witosa do ul. Wrzosowej wraz z rozbudową ul. Witosa i Wrzosowej - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2024/</i>	42 000,00	107 099,00
Budowa drogi na ul. Wilczej - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	27 425,00	311 375,00
Budowa łącznika ulic Orkana - Olszycka - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	6 150,00	25 472,02
Rozbudowa ul. Śniadeckiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej (J/WPF) /2022-2023/</i>	7 257,00	218 940,00
Rozbudowa ul. Grota Roweckiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	37 000,00	241 261,24
Rozbudowa ul. Klasztornej wraz z budową kanalizacji deszczowej /2022-2023/	20 295,00	119 617,50
Budowa i rozbudowa ul. Storczyków w Rybniku wraz z rozbudową skrzyżowania z ul. Energetyków (łącznik ul. Góreckiego - Energetyków) /2022-2023/	504 674,00	16 923 548,44
Rozbudowa ul. Teofila Brzozy, dz. Kamień - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	88 801,00	141 287,00
Budowa parkingu na ul. Cienistej (projektuj i buduj) /2022-2023/	1 010 850,00	163 361,87
Budowa łącznika ul. 3 Maja - Chwałowicka - <i>opracowanie dokumentacji projektowej /2022-2023/</i>	98 400,00	110 980,00
Budowa łącznika ul. Golejowska - Kuźnicka Etap II	1 570 139,13	-
Rozbudowa ul. Morwowej, dz. Golejów	2 880 000,00	-
Budowa łącznika od ul. Rzecznej do Obwiedni Południowej - <i>dokumentacja projektowa i odszkodowania /2019-2023/</i>	1 124 530,00	-
Budowa odcinka drogi ul. Związkowej (projektuj i buduj)	-	286 670,00
Plan rozwoju sieci drogowej	-	27 490,00
Remont nawierzchni asfaltowych dróg na terenie Miasta Rybnika	-	819 361,78
Roboty naprawcze i konserwacyjne obiektów mostowych wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich, krajowych	-	224 703,67
Rozbudowa ul. Hetmańskiej - <i>dokumentacja</i>	-	75 000,00
Drogi publiczne gminne - roboty naprawcze i konserwacyjne obiektów mostowych wzdłuż dróg gminnych	-	242 056,89
Drogi publiczne gminne - remonty chodników na terenie Miasta Rybnika	-	505 763,45
Rozbudowa ul. Kardynała Kominka wraz z parkingami - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	-	86 500,00
Budowa łącznika ul. Kardynała Kominka z ul. Orzepowicką - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	-	35 000,00
Budowa parkingu przy Przedszkolu nr 41 oraz rozbudowa parkingu przy Przedszkolu nr 43 wraz z rozbudową ul. Broniewskiego - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	-	126 840,00
Rozbudowa skrzyżowania na ul. Poligonowa - Rycerska - <i>opracowanie dokumentacji projektowej</i>	-	45 750,00
Przebudowa ul. Niewiadomskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. Raciborską (DW 935) do granicy miasta		1 476,00
<i>Termomodernizacje, wymiany kotłów, OZE, wymiana oświetlenia</i>		
Wymiana oświetlenia sodowego na ledowe /2022-2023	2 000,00	2 192 815,61
Audyty energetyczne i charakterystyki energetyczne	12 800,00	19 800,00
OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - etap II /2017-2022/	1 118 070,25	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023**

<i>Wymiana kotła węglowego na instalację pomp ciepła w budynku Szkoły Podstawowej nr 19, dz. Kłokocin</i>		
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 19 w Rybniku /2017-2022/	430 500,00	-
Zmiana kotłowni węglowej na gazową w budynku Szkoły Podstawowej nr 23, dz. Niewiadom /2017-2022/	539 240,00	-
OSP i Przedszkole nr 21, dzielnica Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowych na gazowe i termomodernizacja budynków /2017-2022/*P21, dz. Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowej na gazową i termomodernizacja budynku	982 155,00	-
Termomodernizacja placówek edukacyjnych na terenie miasta Rybnika /2018-2023/, w tym: - Szkoła Podstawowa nr 24, dz. Radziejów – RFIL: 580 000,01 zł, - Szkoła Podstawowa nr 16 (w ZSz-P nr 6), dz. Boguszowice Stare: 2 445 503,45 zł, - Przedszkole nr 32, dz. Kamień: 853 637,67 zł, - Przedszkole nr 14, dz. Chwałowice: 551 165,88 zł, - Przedszkole nr 1, dz. Śródmieście - modernizacja węzła cieplnego i termomodernizacja budynku: 452 129,49 zł, - SP 21, dz. Niedobczyce - termomodernizacja budynku: 1 979 992,50 zł, - Szkoła Podstawowa nr 2 (ZSz-P nr 10) dz. Smolna - termomodernizacja budynku: 1 355 903,29 zł, - SP1, SP18, SP36 i P4 – dokumentacje: 73 963,00 zł.	8 292 295,29	-
Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych dla obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika /2020-2023/	54 735,00	1 297 006,00
Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna, dz. Śródmieście - termomodernizacja budynku /2021-2023/	2 800 090,00	714 846,52
Termomodernizacja siedziby Rybnickiego Koła Emerytów i Rencistów "Silesia" zlokalizowanej w budynku byłej biblioteki przy ul. Za Torem w Rybniku wraz z robotami ogólnobudowlanymi	149 594,37	-
Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta Rybnika (dokumentacje)	49 200,00	-
Modernizacja windy i pomp ciepła w budynku Hotelu Olimpia, dz. Kamień	43 862,22	-
Szkoła Podstawowa nr 4 - kocioł gazowy	85 927,80	-
Czyste powietrze = zdrowe dzieci, dz. Gotartowice	44 903,16	-
Oczyszczaj powietrze z klasą, dz. Ligota-Ligocka Kuźnia	14 976,00	-
Bezpieczeństwo, zdrowie, czyste powietrze, zabawa, rozrywka, integracja, dz. Smolna,	36 862,40	-
Bezpieczeństwo, zdrowie, czyste powietrze, zabawa, rozrywka, integracja, dz. Smolna - dofinansowanie do budżetu obywatelskiego	5 000,00	-
Budżet obywatelski - <i>Bezpieczeństwo, zdrowie, czyste powietrze, zabawa, rozrywka, integracja, dz. Smolna</i>	22 486,44	-
Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób ubiegających się o dofinansowanie w ramach programu "Czyste powietrze"	90 000,00	90 000,00
Przygotowanie dachu Domu Przedpogrzebowego pod fotowoltaikę	56 366,92	-
Termoizolacja dachu budynku techniczno-magazynowego - baza ZZM	114 380,00	-
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu – <i>opracowanie dokumentów dotyczących powołania klastra energii</i>	4 858,50	-
Realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych w gospodarstwach domowych w ramach Programu „STOP SMOG” /2021-2023/ - ogółem I+II	89 075,13	44 792,50
Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie miasta Rybnika - edycja I /2021-2023/	356 741,71	176 104,38
„Śląskie. Przywracamy błękit". Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego /2022-2027/ - bieżące	47 327,34	102 837,05
Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie miasta Rybnika - edycja II /2022-2023/	1 340 795,27	2 392 911,82
Ocena jakości powietrza na terenie Miasta Rybnika	35 269,05	11 756,35
Dotacje do wymiany systemów grzewczych (budżet miasta)	170 250,00	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Boisko, dz. Niedobczyce - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej /2021-2022/ - MOSiR	43 088,62	-
Modernizacja lokali mieszkalnych wraz ze zmianą sposobu ogrzewania będących w zasobach ZGM	467 448,25	-
Zmiana sposobu ogrzewania budynków przy ul. Hallera 9, 9a, 11 w Rybniku	1 055 387,48	-
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynku przy ul. Orzeszkowej 9 w Rybniku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania	23 700,00	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa termomodernizacji wraz ze zmianą sposobu ogrzewania budynków mieszkalnych przy ul. Mikołowskiej 27, 29, 31 w Rybniku	98 964,01	1 965 431,55
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa termomodernizacji budynków mieszkalnych przy ul. Janiego 57C i 57D w Rybniku	73 497,85	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa termomodernizacji budynku mieszkalnego w Rybniku-Boguszowicach przy ul. Plac Pokoju 3 wraz ze zmianą sposobu ogrzewania	37 630,00	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynków przy ul. Szyb Marcin 6 i ul. Okulickiego 14 w Rybniku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania	77 755,30	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa termomodernizacji budynku przy ul. Piasta 9 w Rybniku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania	32 349,00	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa termomodernizacji budynku żłobka SKRZAT, ul. Dąbrówki 9 w Rybniku	9 500,00	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa modernizacji lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobie ZGM (we wspólnotach mieszkaniowych) wraz ze zmianą sposobu ogrzewania z węglowego na gazowe etażowe	404 297,60	-
Dokumentacja projektowo-kosztorysowa na zmianę sposobu ogrzewania lokali mieszkalnych w budynku przy ul. Rzecznej 4/6, Zamkowej 4/2, Przemysłowej 2/10 oraz lokali użytkowych przy ul. Przemysłowej 2 i Zamkowej 2 w Rybniku	16 605,00	-
Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach oraz Niedobczycach wraz z wymianą źródła ciepła /2018-2023/	10 472 185,91	184 031,55
Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach oraz Śródmieściu /2018-2022/	1 630 530,05	-
Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z wymianą źródeł ciepła w 3 dzielnicach Miasta Rybnika /2018-2023/	17 124 983,59	2 837 473,15
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynków przy ul. Słonecznej 8, 10, 12 i 14 wraz ze zmianą sposobu ogrzewania /2021-2022/	26 272,56	-
Wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych przy ul. Gliwickiej 44, 48, 50 w Rybniku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania /2022-2023/	46 494,00	628 810,07
Zmiana sposobu ogrzewania mieszkań będących w zasobie ZGM w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych /2022-2023/	449 518,70	4 061 051,34
Termomodernizacja budynku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania przy ul. św. Wawrzyńca 6 w Rybniku /2019-2023/	1 578,43	1 012 931,66
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej zmiany sposobu ogrzewania, remontu oraz przebudowy budynków mieszkalnych przy ul. Mikołowskiej 31A, Długosza 4 w Rybniku w zakresie dostosowania ich do obowiązujących warunków technicznych /2022-2023/	33 599,91	58 286,92
Ośrodek BUSHIDO - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej	132 968,76	-
Sala gimnastyczna Niedobczyce - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej	61 148,56	-
Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w obiektach oświatowych i miejskich budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - <i>poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej zadanie nr 874</i>	2 902 113,83	13 175,15
SP 9, dz. Śródmieście - modernizacja instalacji centralnego ogrzewania	-	426 370,70

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej mikroinstalacji fotowoltaicznych dla obiektów użyteczności publicznej na terenie Miasta Rybnika	-	61 992,00
Program Zarządzania Energią i Mediami w obiektach użyteczności publicznej (dokumentacja)	-	39 975,00
Boisko, dz. Orzepowice - <i>wykonanie instalacji fotowoltaicznej</i>	-	40 680,00
Boisko, dz. Radziejów - <i>wykonanie instalacji fotowoltaicznej</i>	-	42 500,00
Zmiana ogrzewania na obiekcie miniżułowym w Chwałowicach	-	7 200,00
Modernizacja kotłowni w budynku socjalnym	-	89 533,73
Koncepcje i projekty parkingów kubaturowych na terenie miasta	-	262 800,00
Modernizacja oświetlenia na parkingach miejskich	-	98 000,00
Termomodernizacja dachu budynku przy ul. Jankowickiej 41	-	73 438,11
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej w zakresie przebudowy, remontu oraz zmiany sposobu ogrzewania mieszkań w zasobie ZGM	-	39 729,00
Zmiana sposobu ogrzewania mieszkań będących w zasobie ZGM w budynkach gminnych	-	32 439,37
Zmiana sposobu ogrzewania mieszkań przy ul. Zamkowej 4 w Rybniku	-	97 846,98
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej zmiany sposobu ogrzewania remontu oraz przebudowy budynku mieszkalnego przy ul. Mikołowskiej 130 w Rybniku w zakresie dostosowania go do obowiązujących warunków technicznych	-	34 317,00
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej zmiany sposobu ogrzewania, remontu oraz przebudowy budynku mieszkalnego przy ul. Mikołowskiej 134 w Rybniku w zakresie dostosowania go do obowiązujących warunków technicznych	-	42 804,00
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynku przy ul. Kolejowej 18 w Rybniku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania i rozbiórką budynku gospodarczego	-	41 662,35
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania przy ul. Rudzkiej 25 w Rybniku	-	41 205,00
Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na zmianę sposobu ogrzewania lokalu przy ul. Rzecznej 4 w Rybniku	-	4 450,00
Zakup taboru zeroemisyjnego wraz z niezbędną infrastrukturą	-	66 149 680,00
Przedszkole nr 42- <i>kocioł gazowy</i>	-	13 800,00
Wymiana pokrycia wraz z dociepleniem dachu budynku przy ul. Rzecznej	107 974,81	-
Termomodernizacja pomieszczeń biurowych oraz warsztatów - Ośrodek Kamień	-	388,50
Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Miasta Rybnika	-	146 000,00
Modernizacja sieci ciepłowniczej c.o. i c.w.u. oraz instalacji zimnej wody na terenie SPZOZ Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku wraz z sukcesywną wymianą dróg wewnętrznych - I etap	-	2 500 000,00
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu - dotacje	-	125 000,00
Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii – wykonanie dokumentacji aplikacyjnej niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie w konkursie ogłoszonym przez Zarząd Województwa Śląskiego w ramach działania: Rozwój energetyki rozproszonej	-	72 324,00
Ekspertyzy, opinie i analizy	-	92 557,50
Wykonanie badań termicznych zwałowiska stożkowego. Badania stożka „Rymer” zlokalizowanego na terenie Spółki Restrukturyzacji Kopalń. Obecnie teren ten jest przejęty przez Miasto.	-	13 232,49
Boisko, dz. Niedobczyce - wymiana skorodowanego rurociągu centralnego ogrzewania do budynku socjalno-szatniowego	-	18 919,51
Modernizacja zasobu mieszkaniowego ZGM w zakresie przebudowy remontu oraz zmiany sposobu ogrzewania	-	665 218,28
Termomodernizacja budynku wraz ze zmianą sposobu ogrzewania przy ul. Żurawiej 7 w Rybniku	37 000,00	2 365 573,09

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023**

Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej zmiany sposobu ogrzewania, remontu oraz przebudowy budynku mieszkalnego przy ul. Przemysłowej 18 i 22 w Rybniku w zakresie dostosowania ich do obowiązujących warunków technicznych	-	5 264,40
SP nr 20, dz. Gotartowice - modernizacja budynku w zakresie instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych- <i>poprawa infrastruktury edukacji zadanie nr 867</i>	-	941 554,00
Program "Ciepłe Mieszkanie"- <i>poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych</i>	-	187 795, 89

Powietrze atmosferyczne - dotacje do wymiany systemów grzewczych:

1. Dotacje miejskie (budżet miasta)

2022 – 47 szt. - 170 250,00 zł;

2. Program "Ciepłe Mieszkanie" (finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie)

2023 - 12 szt. - 187 795, 89 zł;

3. Projekt pn.: "Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie Miasta Rybnika" (dofinansowany z RPO WSL 2014-2021)

2022 - 32 szt. - 356 741,71 zł;

2023 - 26 szt. - 176 104,38 zł;

4. Projekt pn.: "Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie Miasta Rybnika - edycja II" (dofinansowany z RPO WSL 2014-2021)

2022 - 150 szt. - 1 340 795,27 zł;

2023 - 518 szt. - 2 392 911,82 zł.

5.2. Klimat akustyczny

W zakresie poprawy klimatu akustycznego Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym główne (poza zadaniami związanymi z remontami, modernizacją i przebudową dróg, zawartymi w tabeli powyżej):

Tabela 32. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – klimat akustyczny.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Projekt stałej organizacji ruchu na drogach zarządzanych przez PM	59 778,00	59 655,00
Wykonanie przeglądów organizacji ruchu	107 747,40	-
Dodatkowe ekrany akustyczne przy Regionalnej Drodze Racibórz-Pszczyna (węzeł Chwałowicki, Gotartowicki, Śródmiejski) /2022-2023/	1 000,00	972 000,00
Funkcjonowanie systemów rowerów publicznych (usługa wypożyczania rowerów miejskich)	99 449,62	-
Połączenie rowerowe dzielnicy Chwałowice ze Śródmieściem - dokumentacja projektowa /2020-2022/	239 850,00	-
Połączenie rowerowe dzielnicy Boguszowice - dokumentacja projektowa /2021-2022/	258 300,00	-
Bezkolizyjny przejazd rowerowy w ciągu bulwarów (pod ul. Reymonta i Obwiednia Południowa) - dokumentacja projektowa /2020-2022/	220 170,00	-
Rower elektryczny	11 789,00	-
Budowa wiaty rowerowej na terenie SP4 w Rybniku, dz. Ligota-Ligocka Kuźnia	29 998,25	-
Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla miasta Rybnika /2021-2022/ - wydatki bieżące	201 597,00	-
Zabezpieczenie akustyczne ul. Góreckiego- <i>poprawa infrastruktury drogowej zadanie nr 250</i>	503 685,00	-

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023**

Ekrany akustyczne przy Regionalnej Drodze Racibórz - Pszczyna- <i>poprawa infrastruktury zadanie nr 299</i>	568 080,00	-
Dostosowanie do obecnych przepisów prawa budowlanego projektu ścieżki rowerowej w tunelu Rybnik Towarowy	-	489 000,00
Aktualizacja projektu drogi dla rowerów w śladzie byłej kolei piaskowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	-	86 100,00
Opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego i dokumentacji technicznej dla realizacji systemu Informacji Miejskiej w dz. Śródmieście, Północ, Maroko-Nowiny	-	30 750,00
Budowa centrum przesiadkowego wraz z parkingiem P&R w Rybniku		159 000,00

5.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

Tabela 33. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – promieniowanie elektromagnetyczne.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Wykonanie kompensacji mocy biernej w obiektach miejskich	89 913,00	149 445,00
Usunięcie kolizji urządzeń elektroenergetycznych w Rybniku przy ul. Patriotów w dz. Boguszowice Osiedle	-	86 349,68

5.3. Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa

Realizacja zadania polega głównie na ograniczaniu ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska wraz z wodami opadowymi. Podstawową zasadą współczesnych metod jest lokalne retencjonowanie wód opadowych, powolny odpływ wód opadowych do odbiornika oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego).

Tereny zurbanizowane wymagają odpowiednio sprawnego odprowadzenia wód z dużych powierzchni niechłonnych bez możliwości szerokiego stosowania ww. zasad, stąd wdrażane są rozwiązania kierowania spływu np., do studni chłonnych, zbiorników odparowujących. Realizowane jest sukcesywnie likwidowanie kanalizacji ogólnospławnych. Przy nowych inwestycjach gospodarka wodno-ściekowa wodami opadowymi traktowana jest kompleksowo tj. planowanie inwestycji obejmuje równocześnie wiele zagadnień związanych z modernizacją, rozbudową i projektowaniem systemów kanalizacyjnych.

Działania kontrolne prowadzone są zgodnie z opracowanym planem kontroli jednostek przez Inspekcję Ochrony Środowiska, w efekcie czego w uzasadnionych przypadkach następuje zobowiązanie wytwórców do dostosowania warunków zrzutu ścieków do obowiązujących wymagań.

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym główne:

Tabela 34. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – zasoby i jakość wód, gospodarka wodno-ściekowa.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Dotacje do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków: <u>w 2022 r.:</u> - 24 wnioski, <u>w 2023 r.:</u> - 25 wniosków	142 478,00	149 721,00
Wykonanie okresowych przeglądów obiektów mostowych i przepustów	14 514,00	-
Rozbudowa ul. Rudzkiej poprzez budowę zbiornika retencyjnego wraz z zagospodarowaniem /2022-2023/	1 000,00	36 000,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Rozbudowa zbiornika retencyjnego przy ul. Świerkłańskiej /2021-2023	61 500,00	66 420,00
Operaty wodnoprawne	5 667,84	41 612,75
Inwentaryzacja kanalizacji deszczowej	359 160,00	-
Gospodarka wodno-ściekowa - zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	14 218,80	15 285,66
Opłaty na rzecz PGW Wody Polskie	1 170 299,75	1 084 120,50
Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z odcinka RDR-P (porozumienie z Miastem Żory)	56 784,07	62 140,52
Opracowanie koncepcji odprowadzenia wód opadowych i roztopowych z rejonu przylegającego do ul. Prostej i Żorskiej odprowadzanych rowem B-31 do Potoku Boguszowickiego (potok z Przegędzy)	73 819,68	-
Rewitalizacja stawów paciorkowych - rejon "Okrzeszyniec"	1 600,00	30 750,00
Ochrona wód i powierzchni ziemi przed ściekami sanitarnymi	142 478,00	149 721,00
Zaczarowane stawy - odkrywamy piękno naszej dzielnicy, dz. Kamień	49 020,42	-
Budowa kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki z budynku Stacji Żeglarskiej przy ul. Rudzkiej, dz. Chwałęcice- <i>poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej zadanie nr 865</i>	128 000,00	-
Przebudowa obiektu inżynierskiego - przepustu na rzece Nacyna pod ul. Wodzisławską i Śląską w Rybniku	57 270,00	166 079,00
Szkoła Podstawowa Specjalna z Oddziałami Przedszkolnymi nr 7, dz. Północ - przebudowa kanalizacji deszczowej	-	121 555,14
Budowa kanalizacji sanitarnej - park "Maja" przy ul. Góreckiego	-	495 764,44
Budowa kanalizacji deszczowej w ciągu ul. Parkowej - projektuj i buduj	-	509 122,45
Budowa kanalizacji deszczowej na koronie stadionu	-	18 000,00
Utrzymanie zbiorników retencyjnych	-	179 999,99
Zabudowa studni chłonnych przy ul. Stefana Batorego - Osiedle Leśne Zacisze, dz. Niewiadom	-	480 650,12
Remont kanalizacji deszczowej, ul. Reymonta	-	315 495,00
Przygotowanie dokumentacji powierzeniowej kanalizacji deszczowej do PWiK Sp. z o.o.	-	42 804,00
Udzielenie pomocy finansowej dla Gminy Radlin w celu partycypacji w kosztach przebudowy studni przy ul. Wypandów 22 w Radlinie	-	3 472,48
Remonty - konserwacja rowów odwadniających	-	243 500,00
Objęcie stałą kontrolą i bieżącą konserwacją wyznaczonych urządzeń odwadniających	-	184 008,00
Utrzymanie rzeki Rudy na odcinku od mostu kolejowego do km 34+700	-	54 400,00
Utrzymanie w należyтым stanie technicznym odcinka koryta rzeki Nacyny od stopnia w km 1+210 do km 3+795	-	46 900,00
Wykonanie aktualizacji dokumentacji projektowo-kosztorysowej kanalizacji deszczowej i przyłączy do budynków przy ul. Zebrzydowickiej 2, 6, 10, 14 i 18 w Rybniku	-	51 170,00
Budowa przyłącza kanalizacji sanitarnej do budynku MOSiR (WOPR przy ul. Rudzkiej)	12 000,00	-

Działania zrealizowane przez przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne w roku 2022:

Urządzenia wodociągowe:

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Zrealizowano prace budowlane związane z inwestycjami odtworzeniowymi na sieciach wodociągowych z przyłączami. Łączna długość zrealizowanych na terenie Miasta Rybnika inwestycji wyniosła 17 921,2 metrów bieżących (mb). Prace prowadzone były na następujących ulicach:

- 1) Kadetów – 576,5 mb,
- 2) Jaskółcza – 701,9 mb,
- 3) Skośna – 1 755 mb,
- 4) Przemysłowa/Księdza Henryka Groborza – 2 284 mb,
- 5) Jaśminowa/Pochyła/Spokojna – 2 071 mb,
- 6) Piastowska – 734 mb,
- 7) Partyzantów – 2 712,0 mb,
- 8) Żołędziowa/Topolowa/Św. Józefa – boczne – 1 598,3 mb,
- 9) Ogródki – 333 mb,
- 10) Jabłoniowa - końcówka do Władysława Orkana – 89 mb,
- 11) Szybowcowa etap I - od Gotartowickiej do Jutrzenki – 1 669 mb,
- 12) Szybowcowa etap II – od Jutrzenki do końca – 1 264,5 mb,
- 13) Wielopolska – 297 mb,
- 14) Rudzka - N186-237 – 1 266 mb,
- 15) Rajska – 548 mb,
- 16) Zygmunta Starego – studnia pomiarowa – 22 mb,

Zakupiono, na podstawie zawartych umów regulujących zasady budowy urządzeń przez inwestorów zewnętrznych i zasad ich nabywania, od prywatnych inwestorów urządzenia wodociągowe o łącznej długości 5 724,5 mb. Zawarto 374 umowy na zaopatrzenie w wodę.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. dostarczyło 5 186 002 m³ wody na terenie Rybnika. Całkowite nakłady na inwestycje - 9 603 132 zł,

HYDROINSTAL Sp. z o.o.

Wykonano:

1. Modernizację studni wodomierzowej przy ul. Błękitnej z wymianą odcinka 5 mb rurociągu stalowego na PE, wymiana zasuwy i wodomierza, wykonania systemu telemetrycznego (koszt: 27 072,23 zł).
2. Wykonanie studni, węzła wodomierzowego (w kierunku ul. Jastrzębskiej, Węglowej, Błękitnej, Patriotów, Rejewskiego) i systemu telemetrycznego (koszt: 22 282,75 zł).
3. Modernizację sieci na ogródkach działkowych (koszt: 10 820 zł).
4. Inwentaryzację geodezyjną sieci na odcinku od ul. Jastrzębskiej do ul. Patriotów do kładki (koszt 12 000 zł).

Spółka w 2022 r. poniosła nakłady w wysokości 72 174,98 zł., spółka dostarczyła 105 002,50 m³ wody na terenie Rybnika.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim.

Przedsiębiorstwo zajmuje się dostawą wody na teren Rybnika, gdzie PWiK Sp. z o.o. w Rybniku, nie posiada swoich sieci (tereny na styku granic administracyjnych). W 2022 r. dostarczono 279 m³ wody do 21 podmiotów.

Ekoenergia Silesia S.A. z siedzibą w Katowicach.

Spółka zajmuje się dostawą wody na teren Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku. W 2022 r. dostarczono – 42 560 m³ wody.

Urządzenia kanalizacyjne:

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Zrealizowano:

- 1) zakup sondy pomiarowej do zainstalowania w komorze osadu czynnego nr 34,
- 2) zakup zatapialnego mieszadła szybkoobrotowego do studni tłuszczu,
- 3) modernizację (rozbudowę) instalacji elektrycznej w budynku krat na oczyszczalni ścieków,
- 4) zakup pompy do ścieków pompowni II stopnia,

- 5) modernizację stacji zlewnej – zakup zewnętrznej szafy sterująco-identyfikującej,
- 6) zakup kosiarki z napędem,
- 7) zakup elektronarzędzi akumulatorowych do prac przy oczyszczalni.

Zakupiono, na podstawie zawartych umów regulujących zasady budowy urządzeń przez inwestorów zewnętrznych i zasad ich nabywania od prywatnych inwestorów, urządzenia kanalizacyjne o łącznej długości 2 422,70 mb. Zawarto 322 umowy na odprowadzanie ścieków.

Spółka w 2022 r. nie przeprowadzała inwestycji i remontów na sieci kanalizacji sanitarnej.

Całkowite nakłady na inwestycje - 1 391 247 zł.

Inwestycje realizowane są ze środków własnych przedsiębiorstwa.

BEST-EKO

Zrealizowano następujące prace modernizacyjne:

1. Rozbudowa hali nad kompostownią.
2. Zakup systemu napowietrzania pasywnego.
3. Budowa i rozbudowa placu kompostowego.
4. Modernizacja drogi wewnętrznej.
5. Zakup przerzucarki.
6. Zakup rozdrabniarki.
7. Zakup systemu przenośników taśmowych z separatorem.
8. Remont sieci kanalizacyjnych.
9. Zakup i montaż urządzeń AKP.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł 8 305 000 zł.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim.

Przedsiębiorstwo zajmuje się odbiorem ścieków z terenu Rybnika, tam gdzie PWiK Sp. z o.o. w Rybniku nie posiada swoich sieci – (tereny na styku granic administracyjnych).

Działania zrealizowane przez przedsiębiorstwa wodno-kanalizacyjne w roku 2023:

Urządzenia wodociągowe:

Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W 2023 r. spółka realizowała zadania związane z rozwojem oraz modernizacją sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej:

1) Wykonywała prace związane z inwestycjami odtworzeniowymi na sieciach wodociągowych z przyłączami. Łączna długość inwestycji, zrealizowanych na terenie Miasta Rybnika, wyniosła 11 842,80 mb. Prace przeprowadzono na ulicach: Zajęcza, Gliwicka, Stanisława Małachowskiego, Zapłocie, Wodzisławska, Byłych Więźniów Politycznych, Zakątek, Władysława Jagiełły, Piotra Kolonki, Wieżowa, Mała/Rudzka, Wincentego Witosa – boczna, Łączna, Woronicza, Hetmańska- boczna, Przyjaźni, Wrzosowa, Wiślana, Aleksandra Puszkina, Stawowa (nakłady inwestycyjne na budowę sieci wodociągowej wyniosły 7,56 mln zł).

2) Zakupiła od prywatnych inwestorów urządzenia wodociągowe o łącznej długości 4 206,5 mb. Wartość tych inwestycji wyniosła 1,08 mln zł.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim.

Przedsiębiorstwo zajmuje się dostawą wody na teren Rybnika i odbiorem ścieków tam, gdzie PWiK Sp. z o.o. w Rybniku nie posiada swoich sieci (tereny na styku granic administracyjnych).

W 2023 r. dostarczono 2 282 m³ wody do 22 podmiotów do odbiorców terenu miasta Rybnika.

Ekoenergia Silesia S.A. z siedzibą w Katowicach.

Spółka zajmuje się dostawą wody na teren Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku.

W 2022 r. dostarczono – 41 596 m³ wody.

Urządzenia kanalizacyjne:

Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

W 2023 r. spółka realizowała zadania związane z rozwojem oraz modernizacją sieci kanalizacyjnej:

1) Wykonywała prace budowlane związane z inwestycjami odtworzeniowymi na sieciach kanalizacyjnych z przyłączami. Łączna długość zrealizowanych na terenie Miasta Rybnika

inwestycji odtworzeniowych wyniosła 384,80 (mb). Prace prowadzone były na następujących ulicach: Strzelecka, Wyzwolenia, Sybiraków.

2) Rozpoczęła budowę kanalizacji sanitarnej w dzielnicy Chwałęcice – etap 1 zlewnia PC1. Łącznie w 2023 r. wydatkowano 7,63 mln zł.

3) Zakupiła od prywatnych inwestorów urządzenia kanalizacyjne o długości 2 169 mb za kwotę 1,05 mln zł.

4) Prowadziła inwestycje/modernizacje na terenie oczyszczalni ścieków za kwotę 9,98 mln zł.

HYDROINSTAL Sp. z o.o.:

W 2023 r. spółka realizowała następujące zadania: wykonanie studni wodomierzowej wraz z systemem telemetrycznym na ul. Oskara Kolberga, montaż zasuwy na rurociągu DN 150 przy ul. Błękitnej, modernizacja sieci na ogródkach działkowych o łącznej wartości 108 tys. zł.

W 2023 r. spółka dostarczyła 101 683,60 m³ wody na terenie Rybnika.

BEST-EKO:

W 2023 spółka realizowała następujące zadania: rozbudowa hali mieszania podłoża, rozbudowa biofiltra, zakup sita, remont sieci kanalizacyjnych, zakup zadaszenia nad boksy, zakup i montaż urządzeń AKP, budowa instalacji fotowoltaicznej, budowa stacji transformatorowej i rozdzielni SN/NN o łącznej wartości 7,95 mln zł.

Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim.

Przedsiębiorstwo zajmuje się dostawą wody na teren Rybnika i odbiorem ścieków tam, gdzie PWiK Sp. z o.o. w Rybniku nie posiada swoich sieci (tereny na styku granic administracyjnych). W 2023 r. odebrano 619 m³ ścieków komunalnych od 5 odbiorców z terenu miasta Rybnika.

5.4. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W zakresie gospodarki odpadami Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym główne:

Tabela 35. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Centrum Zrównoważonej Gospodarki Miejskiej udzieliło z budżetu miasta dotacji na dofinansowanie inwestycji polegających na demontażu, transporcie i utylizacji wyrobów zawierających azbest: <u>2022 r.:</u> - 5 dotacji. <u>2023 r.:</u> - 6 dotacji.	9 500,00	12 844 ,00
Gospodarka odpadami - gminny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz zakład odzysku gruzu	650 079,59	753 144,87
Gospodarka odpadami - Kompostownia	2 692 000,06	6 143 206,62
Przerzucarka pryzm	1 084 139,68	-
Rozdrabniarko-mieszarka	1 277 995,68	-
Gospodarka odpadami komunalnymi	42 955 014,70	40 570 584,62
Zakup zestawów higienicznych oraz pojemników ulicznych do sprzątania psich odchodów	11 645,64	-
Akcja deratyzacji	480,00	2 829,00
Zbiórka zużytych baterii oraz odczynników chemicznych	2 343,60	-
Dofinansowanie inwestycji ekologicznych w zakresie utylizacji azbestu dla osób fizycznych oraz wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych	9 500,00	12 844,00
Zakup wiat śmietnikowych (5 sztuk)	67 010,40	-

5.5. Zasoby przyrodnicze

5.5.1. Ochrona zasobów przyrodniczych

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych Miasto Rybnik realizowało szereg zadań, w tym głównie:

Tabela 36. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona zasobów przyrodniczych.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Odstrzał redukcyjny dzikiej zwierzyny na terenie Miasta	9 900,00	26 100,00
Zagospodarowanie terenu przy Zabytkowej Kopalni „Ignacy” na potrzeby rewitalizacji dzielnicy Niewiadom w Rybniku /2019-2022/	2 764 386,48	-
Rewitalizacja (analizy na potrzeby LPR/GPR, industriada, Centra Aktywności Lokalnej, materiały informacyjno-promocyjne o rewitalizacji)	44 895,00	-
Korzystanie z usług schroniska dla bezpiecznych zwierząt <u>2022 r.:</u> - zapewniono opiekę 366 zwierzętom <u>2023 r.:</u> - zapewniono opiekę 278 zwierzętom	383 760,00	604 908,00
Zapewnienie opieki weterynaryjnej dla zwierząt gospodarskich	1 800,00	1 800,00
Zapewnienie miejsca bezdomnym zwierzętom gospodarskim	3 324,00	1 800,00
Zapewnienie opieki weterynaryjnej dla kotów wolnożyjących	5 000,00	21 230,00
Sterylizacja kotów	21 213,00	49 356,00
Wylapywanie zwierząt dziko żyjących: <u>2022 r.:</u> - wylapano 232 bezdomne zwierzęta <u>2023 r.:</u> - wylapano 272 bezdomne zwierzęta	43 680,87	91 591,34
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Rybnika	44 895,00	45 535,00
Sport, rekreacja i ochrona przyrody - rozwój Dzielnicy Rybnik-Północ	-	25 500,00
Zakup karmy	-	32 982,00
Wykonanie budek dla kotów dziko żyjących	-	4 674,00
Przeprowadzenie kompleksowych konsultacji społecznych w ramach prac nad utworzeniem Parku Kulturowego w Rybniku	-	50 000,00
Opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obszarów o wartościach przyrodniczo-kulturowych	-	49 000,00

5.5.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Tabela 37. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona i zrównoważony rozwój lasów.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Nadzór nad gospodarką leśną	11 367,51	11 367,51

5.5.3. Ochrona zieleni

Zieleń miejska, zwłaszcza na terenach silnie zurbanizowanych, staje się coraz bardziej docenianym składnikiem układów urbanistycznych, zarówno planowanych, jak i istniejących, w których istnieje możliwość stworzenia czy też przywrócenia zieleni. Zieleń miejska to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni miejskiej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w miastach, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 38. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – ochrona zieleni.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	7 106 229,28	5 527 568,07
Bezpieczne i zielone Boguszowice, dz. Boguszowice Osiedle	20 000,00	-
Bezpiecznie, zielono i z sercem, dz. Boguszowice Stare	3 000,00	-
Bezpiecznie, zielono i z sercem, dz. Boguszowice Stare	1 000,00	-
Bezpieczne i zielone Boguszowice, dz. Boguszowice Osiedle	27 388,27	-
Nowy Park na Sybiraków, dz. Rybnik-Północ	29 500,00	-
Zwiększenie funkcjonalności zabytkowego parku im. Henryka Czempieła w kontekście procesu rewitalizacji dzielnicy Niedobczyce w Rybniku /2018-2022/	2 224 580,93	759 402,00
Zazielenianie miasta	19 995,63	13 621,10
Wskocz do parku!, dz. Boguszowice Osiedle	-	12 423,00
Sport, rekreacja i ochrona przyrody - rozwój Dzielnicy Rybnik-Północ	-	24 700,00
ZZM:		
Zagospodarowanie 4 wysp rond - droga Pszczyna - Racibórz	492 900,00	-
Przygotowanie terenu pod mini park miejski ul. Śródmiejska	98 319,93	-
Wykonanie projektu rewitalizacji zabytkowego Parku im. Jana Sarkandra wraz z inwentaryzacją dendrologiczną	129 583,00	-
Zintegrowane Wielopole 2022, dz. Wielopole - budżet obywatelski - obsada drzewami i krzewami	1 380,00	-
W zdrowej dzielnicy - zdrowy duch, dz. Maroko-Nowiny - budżet obywatelski	20 526,10	-
Nowy park na Sybiraków, dz. Rybnik-Północ - budżet obywatelski	29 500,00	-
Zakup systemów nawadniających	15 682,50	-
Zakup drzew do nasadzeń na terenie m. Rybnika (rejon Kopalni Ignacy)	16 088,92	-
przygotowanie i zagospodarowanie terenu ronda Zebrzydowskiego - Judoków	inwestycja wykonana siłami własnymi przez ZZM	-
Montaż ławki ozdobnej z drzewem w środku dz. Śródmieście skwer Espresso		-
Zakładanie łąki kwietnej - rondo Ulotność		-
Zakładanie łąki kwietnej - rondo Kozie Góry		-
Zagospodarowanie terenu ronda Paryż		-
Przygotowanie terenu i sadzenie drzew na Rynku		-
Zagospodarowanie terenu wokół drewnianych siedzisk na istniejących betonowych schodach na terenie Tężni (układanie trawnika z rolki, obsada bylinami) oraz zakładanie nowych rabat bylinowych		-
Renowacja byliniaka na Skwerze Farny		-
Zagospodarowanie pasa przydrożnego ul. Cmentarna		-
Renowacja terenu pod schodami na Parku Kozie Góry		-
Uzupełnianie nasadzeń na Torze rolowym		-
Renowacja Skweru naprzeciwko RCK przy współpracy z uczniami Technikum Architektury Krajobrazu		-
Renowacja Skweru przy Nacynie - zakładanie skupin		-
Wprowadzenie pasa maków wschodnich na Rondzie Karvina		-
Zagospodarowanie pasa pod ogrodzeniem na Parkingu Brudnioka		-
Renowacja rozjazdu na skrzyżowaniu ulic Zebrzydowskiej/ św/ Józefa/Raciborska		-
Renowacja rozjazdu na skrzyżowaniu ulic św. Józefa/Wierzbowa		-
Odtworzenie kolekcji traw ozdobnych na Parku tematycznym im. A. Fudalego		-
Uzupełnienie formowanymi cisami Skweru Mebex		-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Zagospodarowanie Pasażu przy ul. Kominka		-
Uzupełnianie nasadzeń na Rondzie Świerkłańskim		-
Uzupełnienie nasadzeń na Skarpie teatralnej (dereń kousa + obsada wokół)		-
Ustawienie i obsady donic pod schodami TZR (RYJEK)		-
Założenie pola nadziei na Parku Maja przy współpracy z Radą Dzielnicy Maroko-Nowiny		-
Zabezpieczenie nowych nasadzeń drzewnianym płótkiem - Skwer przy Nacynie, Zieleniec za teatrem		-
Założenie skweru za budynkiem RSK ul. Jankowicka		-
Wysadzenie cebul na tereny miejskie przy współpracy z uczniami Szkory Podstawowej Specjalnej nr 7 w Rybniku oraz Zespołem Szkół nr 6 w Rybniku		-
Współpraca z Fundacją Rechting Częstochowa przy sadzeniu brzoź na Bulwarach III		-
Zagospodarowanie terenu wokół zespołu szpitalnego Juliusz		-
Prace remontowe na terenie zbiornika Paruszowiec		-
Zagospodarowanie terenu pod mini park ul. Śródmiejska (budowa ścieżki, oprysk chemiczny, wykonanie polany z krokusów, nasadzenie Magnolii)		-
Współpraca z Polsatem oraz mieszkańcami Rybnika w Akcji „Czyste, Zielone Miasta” (sadzenie drzew i krzewów w Boguszowicach Osiedlu)		-
Zagospodarowanie przestrzeni obok Kapliczki w Rybnickiej Kuźni		-
Uzupełnienie nasadzeń na rabacie bylinowej przy Szkole Muzycznej		-
Dzielnica Północ- sport, rekreacja i ochrona przyrody dokumentacja przyrodnicza	-	20 910,00
Śródmieście: Plac Wolności - pas różanki pod drzewami, teren obok Hali Mięsnej, Centrum Edukacji Artystycznej, Edukatorium „Juliusz”	-	inwestycja wykonana siłami własnymi przez ZZM
Smolna: Centrum Usług Wspólnych, Park miejski ul. Młyńska	-	
Renowacje istniejących terenów:		
Chwałowice: Skwer Strupowskich, Skarpa ul. Kupiecka: zagospodarowanie skarpy krzewami okrywowymi	-	inwestycja wykonana siłami własnymi przez ZZM
Północ: Pas zieleni urządzonej ul. Mikołowska: lewa strona, Rondo Wawok	-	
Paruszowiec-Piaski: Skwer przy ul. Stawowej: kamienny staw	-	
Śródmieście: Skwer Biblioteka, Rozjazdy Dworcowa/Kościuszki, Skwer Farny: zagospodarowanie pasa pod klonami, Skwer przy Muzeum, ul. 3 Maja za przystankiem autobusowym, pas zieleni ul. Wysoka: zagospodarowanie krzewami pasa obok lokalu „Desperat”	-	
Ligota, Ligocka-Kuźnia: - Pas zieleni urządzonej ul. Pogodna	-	
Boguszowice Osiedle: - Plac Pokoju: tereny przy Domu Kultury	-	
Ochojec: plac zabaw ul. Cystersów	-	
Meksyk: Rondo Kozie Góry	-	
Kamień: Rondo Ukraińskie	-	
Uzupełnianie/zmiana nasadzeń na istniejących terenach:		
Kamień: pas zieleni ul. Robotnicza	-	inwestycja wykonana siłami własnymi przez ZZM
Śródmieście: park im. A. Fudalego: kolekcja traw ozdobnych, Pasaż Korfantego: okrywowe pasy runianki, Skwer Hallera: wymiana różanki na berberysy, Skarpa ul. Raciborska	-	
Boguszowice Stare: Zieleniec św. Wawrzyńca: zakładanie skupin	-	
Smolna: Skwer z różanką, Zieleniec Park Spełnionych Marzeń, Wierzbowe Zacisze: żółta różanka	-	
Gotartowice: ul. Żorska/ Sygnały: różanka	-	
Chwałowice: Pomnik rodziny Tkoczów	-	
Północ: Skwer św. Urbana: wymiana trawnika na barwinek	-	

5.6. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

System przeciwdziałania poważnym awariom składa się z szeregu uregulowanych prawnie procedur. Pierwszym elementem całego systemu jest sprawdzenie, czy dany zakład w ogóle stwarza zagrożenie wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. Do tego celu służy procedura zaliczenia zakładu do kategorii zakładów stwarzających ryzyko wystąpienia poważnej awarii. Taki zakład zobowiązany jest do przygotowania programu zapobiegania awariom, który następnie należy wprowadzić w życie za pomocą systemu bezpieczeństwa (system zarządzania bezpieczeństwem). Ostatnim elementem systemu są plany operacyjno-ratownicze wewnętrzne - przygotowywane przez zakład oraz zewnętrzne - opracowywane przez komendanta wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej. Prowadzący zakład o zwiększonym ryzyku lub zakład o dużym ryzyku przedkłada program zapobiegania poważnym awariom przemysłowym właściwemu organowi Państwowej Straży Pożarnej oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska.

Miasto Rybnik realizowało szereg zadań z zakresu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w tym głównie:

Tabela 39. Realizacja zadań w latach 2022-2023 nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Ochotnicze Straże Pożarne	1 812 963,72	1 541 769,55
Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Chwałęcicach o motopompę pożarniczą - budżet obywatelski	35 000,00	-
Doposażenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Chwałęcicach o motopompę pożarniczą - dopłata z budżetu miasta	6 328,00	-
Zakup i montaż 2 nowych elektronicznych syren alarmowych	59 901,00	79 704,00
Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Ochojec (w przypadku pozyskania środków zewnętrznych)	720 002,60	-
Zakup lekkiego samochodu do przewozu osób i sprzętu dla OSP dzielnica Kamień	-	248 620,00
Środki b.p. - konserwacja i utrzymanie urządzeń systemów alarmowych i łączności	4 500,00	4 500,00
Zarządzanie kryzysowe - Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego	294 477,83	362 755,91
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	11 749 985,55	12 190 315,80
Straż miejska, w tym samochód elektryczny dla ekopatrolu: 212 153,30 zł	4 893 461,34	-
Budżet obywatelski – Pomóż nam pomagać Tobie - Budowa remizy strażackiej, dz. Niewiadom	642 800,00	2 571 200,00
ZSE-U, dz. Maroko-Nowiny - budowa zewnętrznych urządzeń i sieci ppoż. (dokumentacja)	100 000,00	-
Woda zużyta przez PSP (cele gaśnicze)	3 208,73	3 036,57
Utrzymanie urządzeń wodnych w gotowości bojowej	546,24	593,58
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej - dofinansowanie budowy wiaty do celów garażowo-magazynowych	99 907,00	50 000,00
Zarządzanie kryzysowe - zakup i montaż elektronicznej syreny alarmowej	-	39 360,00
Lekki samochód do przewozu osób i sprzętu - OSP Kamień	-	248 620,00
Pomagając nam, pomagasz chronić swoją dzielnicę, dz. Niewiadom	-	17 183,10
Komendy powiatowe Państwowej Straży Pożarnej - dofinansowanie zakupu: - 2 samochodów operacyjnych: 438 590,00 zł, - 2 wentylatorów akumulatorowych: 61 410,00 zł.		500 000,00
Ochotnicze straże pożarne - remonty OSP	-	19 250,26

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023**

Bezpieczna Dzielnica - doposażenie jednostki OSP Grabownia	-	29 868,09
Pomagając nam, pomagasz chronić swoją dzielnicę, dz. Niewiadom	-	34 324,56
Sprzęt ratowniczy dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Rybniku Stodołach	-	15 042,90
Konserwacja, naprawa i remonty syren alarmowych, zakup energii, zakup zapór przeciwpowodziowych)	-	140 836,63
Dofinansowanie zakupu: - 2 samochodów operacyjnych: 438 590,00 zł, - 2 wentylatorów akumulatorowych: 61 410,00 zł	-	500 000,00
Zadania ratownictwa górskiego i wodnego - dotacje	-	30 000,00
Miejski Dom Pomocy Społecznej, ul. Żużłowa, dz. Północ: wykonanie sygnalizacji pożarowej	-	344 403,00
Zarządzanie kryzysowe - agregaty prądotwórcze		50 000,00

5.7. Zagadnienia horyzontalne

W skład zagadnień horyzontalnych wchodzi:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Miasto Rybnik realizowało szereg zadań z zakresu zagadnień horyzontalnych, w tym głównie:

Tabela 40. Realizacja zadań w latach 2022-2023 – zagadnienia horyzontalne.

Zadanie	Poniesione nakłady [zł]	
	2022	2023
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego - składka celowa na działania edukacyjno-szkoleniowe Członków Związku	11 000,00	-
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego - składka celowa na potrzeby promocji Członków Związku podczas II edycji Festiwalu Krainy Górnej Odry	27 075,00	-
Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego - składka celowa na potrzeby opracowania Planu Zrównoważonej Mobilności Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego	152 201,00	-
Raport z wykonania Programu Ochrona Środowiska	5 412,00	-
Raport z wdrożenia Planu adaptacji Miasta Rybnika do zmian klimatu do roku 2030	4 305,00	-
Składki członkowskie: Stowarzyszenie Gmin Górniczych	15 483,00	16 257,00
Składki członkowskie: Związek Gmin i Powiatów Subregionu Zachodniego Województwa Śląskiego	106 200,00	313 720,00
Składki członkowskie: Stowarzyszenie Biznes-Nauka-Samorząd "Pro Silesia"	5 000,00	5 000,00
Składki członkowskie: na klastery energii	3 690,00	5 000,00
Plany zagospodarowania przestrzennego, w tym operaty szacunkowe, opracowania niestanowiące operatów szacunkowych i ogłoszenia prasowe	43 241,96	35 063,91
Plany zagospodarowania przestrzennego	169 125,16	152 525,13
Śląski Związek Gmin i Powiatów – składka członkowska	60 336,32	67 790,73
Związek Miast Polskich - składka członkowska	36 445,71	39 873,71
Hosting oficjalnej strony Miasta	15 085,95	16 229,85
Aplikacja halo!Rybnik - bezpłatna aplikacja mobilna przeznaczona dla mieszkańców Miasta Rybnika, w której otrzymuje się informacje o najważniejszych sprawach miasta, w 2022 r. została rozbudowana o kolejne dwa elementy: budżet obywatelski oraz moduł pozwalający na publikację wydawnictwa Fishka.	20 642,96	20 233,13

5.8. Realizacja zadań umieszczonych w planie operacyjnym Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2029

W tabeli umieszczono zadania z planu operacyjnego, które zaplanowane były do realizacji w Programie ochrony środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.

Tabela 41. Realizacja zadań własnych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych/docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Realizacja przedsięwzięć niskoemisyjnych w gospodarstwach domowych w ramach Programu "STOP SMOG"	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Realizacja dotacji do wymiany/modernizacji systemów grzewczych w budynkach wielorodzinnych	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Szkoła Podstawowa nr 18, dz. Boguszowice Osiedle - przebudowa kotłowni węglowej na gazową	zrealizowane	zrealizowane w latach 2020-2021
	Wymiana źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie miasta Rybnika	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 31
A,1, Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. B.1. Minimalizacja uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym.	Budowa łącznika ulic Górnośląska-Śląska	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Budowa łącznika ulic Sportowa - Górnośląska	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Rozbudowa ul. Zebrzydowickiej	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Rozbudowa ul. Za Komendą, dz. Śródmieście	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Rozbudowa ul. Sportowej na odcinku od przejazdu kolejowego do ul. Morcinka	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Budowa układu drogowego na Strefie Przemysłowej w rejonie ul. Sportowej	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Rozbudowa ul. Śniadeckiego	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Przebudowa ul. Komisji Edukacji Narodowej w Rybniku	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Kierunek	Działania	Realizacja	Szczegóły
	Zabezpieczenie akustyczne ul. Góreckiego	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 32
A.2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.	Lokalny transport zbiorowy	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 31
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.	Termomodernizacja placówek edukacyjnych na terenie miasta Rybnika	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła w obiektach oświatowych i miejskich budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 31
	OSP, Przedszkole nr 21, dz. Kłokocin - przebudowa kotłowni węglowych na gazowe i termomodernizacja budynków	zrealizowane	opis i koszty podane w tabeli nr 31
A.5. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Rybnik.	OZE w budynkach użyteczności publicznej na terenie miasta Rybnika - etap II- poprawa jakości powietrza i efektywności energetyczne	w trakcie realizacji	opis i koszty podane w tabeli nr 31
B.2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska.	Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla miasta Rybnika	zadanie zrealizowane w 2022 r.	
G.1. Minimalizacja składowanych odpadów poprzez: rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest na terenie Miasta Rybnika- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko	zrealizowane – zadanie ciągłe	opis i koszty podane w tabeli nr 35

Tabela 42. Realizacja zadań monitorowanych z planu operacyjnego z Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika.

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2022	2023
A.1. Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych /docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno-bytowego	Ciepłownia Rymer w Rybniku	Modernizacja układu odpylania	Odstąpiono od realizacji zadania	
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej – budżet miasta	Termomodernizacja budynków mieszkalnych w Rybniku - Boguszowicach oraz Niedobczycach wraz z wymianą źródeł ciepła	opis i koszty podane w tabeli nr 31	
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej – budżet miasta	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wraz z wymianą źródeł ciepła w 3 dzielnicach Miasta Rybnika	opis i koszty podane w tabeli nr 31	
A.4. Wsparcie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej – budżet miasta	Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej termomodernizacji budynków przy ul. Słonecznej 8, 10, 12, 14 wraz ze zmianą sposobu ogrzewania	opis i koszty podane w tabeli nr 31	
A.5. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Miasta Rybnik.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Urząd Miasta - Wydział Inwestycji – budżet miasta	OZE w budynkach MOSiR w Rybniku- poprawa jakości powietrza i efektywności energetycznej	Boisko Boguszowice – wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 74 473,17 zł, Stadion miniżużlowy, dz. Chwałowice - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 17 860,16 zł, Sala gimnastyczna Niedobczyce - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 61 148,56 zł,	Boisko Orzepowice – wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 40 680,00 zł, Boisko Radziejów – wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 42 500,00 zł

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2022	2023
			Ośrodek Bushido - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 132 968,76 zł, Boisko Niedobczyce - wykonanie miniinstalacji fotowoltaicznej: 43 088,62 zł, Stadion Miejski ul. Gliwicka – modernizacja instalacji elektrycznej wieży wraz z modernizacją oświetlenia na energooszczędne: 99 507,00 zł	
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. siedzibą w Rybniku	Wymiana sieci wodociągowej	8 743 661,97 zł	7 096 008,11 zł
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. siedzibą w Rybniku	Modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej	398 942,97 zł	6 335 927,38 zł
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla	BEST-EKO Sp. z o.o. w Żorach	Remont sieci kanalizacyjnych	ok. 100 000 zł	ok. 300 000 zł

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2022	2023
dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.				
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Zakup i montaż urządzeń AKP	ok. 100 000 zł	ok. 200 000 zł
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Rozbudowa hali nad kompostownią	2 480 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Zakup i montaż systemu napowietrzania pasywnego przyz	870 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Modernizacja i rozbudowa placu kompostowego	980 000 zł	-

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

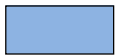
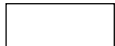
Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2022	2023
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Modernizacja drogi wewnętrznej	390 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Zakup przegrzewarki	1 740 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Zakup rozdrabniarki	1 170 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.	BEST-EKO w Żorach Sp. z o.o.	Zakup systemów przenośników taśmowych z separatorem	475 000 zł	-
D.1. Poprawa jakości Jednolitych Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych zgodnie z	Hydroinstal Rybniku sp. z o.o. w	Modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	72 174,98 zł (wymiana z częściową modernizacją sieci)	70 113,35 zł (modernizacja sieci przy ul. Błękitnej)

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Kierunek	Podmiot realizujący	Działania	Realizacja	
			2022	2023
obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły, Odry i Dunaju.			wodociągowej przy ul. Błękitnej)	
H.1. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Rybnik	Nadzór nad gospodarką leśną	opis i koszty podane w tabeli nr 37	

6. MONITORING SKUTKÓW REALIZACJI PROGRAMU I JEGO AKTUALIZACJI

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika zostały określone wskaźniki postępów i skutków realizacji programu. Poniżej w tabeli określono zestaw wskaźników w latach raportowania, tj. 2022-2023, obejmujący wszystkie obszary interwencji, w oparciu o dane aktualnie dostępne, co pozwala na obrazowanie kategorii ilościowych i jakościowych, powszechnych w ocenianiu stanu środowiska. Pozyskanie danych wskaźnikowych opiera się głównie na standardowo dostępnych źródłach: danych regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych GIOŚ-RWMS w Katowicach. Na podstawie tak przygotowanego zestawu wskaźników możliwe jest określenie tendencji zmian w poszczególnych obszarach interwencji. Zastosowano następujące oznaczenia w tabeli ze wskaźnikami monitoringu:

- - poprawa wskaźnika,
- - pogorszenie wskaźnika,
- - brak wyraźnej tendencji/istotnych zmian lub brak danych.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 43. Wskaźniki monitoringu dla Miasta Rybnika w roku bazowym i w 2023 roku.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika		Uwagi, tendencje zmian
			w roku bazowym (2020)	w roku 2023*	
Klimat i powietrze atmosferyczne					
1.	Zanieczyszczenia z przekroczeniem wartości docelowych substancji w powietrzu	klasa jakości	Klasa C: PM10, B(a)P Klasa C1: PM2,5	Klasa C: B(a)P	W odniesieniu do roku bazowego w strefie nie odnotowuje się w klasie C pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5
2.	Zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych (pyłu PM10) na stanowisku pomiarowym w Rybniku w stosunku do roku poprzedniego	%	zmniejszyły się na stanowisku w Rybniku o 25 %	zmniejszyły się na stanowisku w Rybniku o 16,6 %	W stosunku do roku 2022 wartość stężenia średniorocznego uległa zmniejszeniu o 16,6 %
3.	Emisja zanieczyszczeń gazowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	2 986 696	2 853 819	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zmniejszeniu o 132 877 Mg/rok
4.	Emisja zanieczyszczeń pyłowych [Mg/rok] z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	341	192	Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych uległa zmniejszeniu o 149 Mg/rok
5.	Zużycie energii elektrycznej w roku w sektorach w mieście: - przemysł - gospodarstwa domowe - transport - rolnictwo	MWh	b.d. 115 665,31 b.d. b.d.	b.d. 109 963,68* b.d. b.d.	Zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe uległo zmniejszeniu o 5 701,63 MWh
6.	Sprzedaż energii cieplnej dla budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie	GJ	578 429	570 235*	Sprzedaż energii cieplnej dla budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie uległa zmniejszeniu o 8 194 GJ
Zasoby wodne					
7.	% JCWP o wykazanim co najmniej dobrym stanie wód, stan/potencjał ekologiczny w badanych punktach pomiarowych	%	28,6 % Dopływ spod Ochojca – dobry, Gzel – umiarkowany, Potok z Kamienia – dobry, Potok z Przegędzy – słaby,	W latach 2022-2023 nie wykonywano oceny stanu/potencjału ekologicznego wód powierzchniowych	Brak możliwości porównania

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika		Uwagi, tendencje zmian
			w roku bazowym (2020)	w roku 2023*	
			Ruda – do zbiornika Rybnik – umiarkowany, Ruda od zbiornika Rybnik - słaby, Ruda w obrębie zbiornika Rybnik– umiarkowany		
8.	% punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód , klasa wód w badanych punktach pomiarowych	%	brak pomiarów	brak pomiarów	-
9.	Stosunek objętości ścieków oczyszczanych biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	%	61,2	57,5	Wskaźnik uległ zmniejszeniu o 3,7 punktu procentowego
10.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków	%	91,2	98,7	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków wzrósł o 7,5 punktu procentowego
11.	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów	%	91,2	98,7	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wzrósł o 7,5 punktu procentowego
12.	Zużycie wody w przeliczeniu na mieszkańca	m ³ /rok	30,5	30,2	Nastąpił spadek średniego zużycia wody na 1 mieszkańca o 0,3 m ³ /rok
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
13.	Masa odebranych odpadów komunalnych - ogółem	[tys. Mg]	60 032,61 (rok 2022)	56 615,76	Masa odebranych odpadów komunalnych - ogółem w odniesieniu do roku 2022 uległa zmniejszeniu o 3 416,85 Mg
14.	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie	[tys. Mg]	33 815,54 (rok 2022)	30 954,80	Masa odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odniesieniu do roku 2022 uległa zmniejszeniu o 2 860,74 Mg
15.	Liczba czynnych składowisk odpadów, na których są składowane odpady komunalne	szt.	1	1	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika		Uwagi, tendencje zmian
			w roku bazowym (2020)	w roku 2023*	
16.	Liczba instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	szt.	1	1	
Ochrona przyrody					
18.	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych	szt., ha	4 szt. 6 614,44	4 szt. 6 614,44	Liczba i powierzchnia obszarów chronionych nie uległa zmianie
19.	Powierzchnia lasów	ha	4 473,24	4 476,03	Powierzchnia lasów zwiększyła się o 2,79 ha
20.	Powierzchnia terenów zieleni miejskiej	ha	200,4321 zieleni urządzona: 100,6515 ha	210,9337 zieleni urządzona: 101,5536 ha	Powierzchnia terenów zieleni miejskiej oraz powierzchnia zieleni urządzonej uległy wzrostowi
Zasoby surowców naturalnych					
21.	Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie Rybnika [% zasobów krajowych] ***: - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podsadzkowe, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - kruszywa naturalne, - sole kamienne	tys. Mg, [%] **mln m ³	wyszczególnione w tabeli nr 24	wyszczególnione w tabeli nr 24	-
Gleby					
22.	Powierzchnia gruntów rolnych	ha	2 656	2 593	Powierzchnia gruntów rolnych uległa zmniejszeniu o 63 ha
23.	Powierzchnia upraw wieloletnich	ha	b.d.	b.d.	-
24.	Powierzchnia łąk i pastwisk	ha	1 343	1 327	Powierzchnia łąk i pastwisk uległa zmniejszeniu o 16 ha
25.	Łączna powierzchnia użytków rolnych	ha	4 458	4 266	Łączna powierzchnia użytków rolnych uległa zmniejszeniu o 192 ha

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika		Uwagi, tendencje zmian
			w roku bazowym (2020)	w roku 2023*	
Tereny przemysłowe					
26.	Grunty zrekultywowane - powierzchnia	ha	0,25	17,4	Coroczna rekultywacja gruntów wymagających rekultywacji uważana jest za wartość pozytywną
27.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji - ilość - powierzchnia	szt. ha	6 74,46	69,22	Powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji uległa zmniejszeniu o 5,24 ha
28.	Grunty wymagające rekultywacji	ha	74,46	69,22	
Hałas					
29.	Liczba punktów monitoringu hałasu, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych	szt.	wg strategicznej mapy hałasu 2022		SMH i POŚpH wykonywane są co 5 lat
30.	Drogi o nawierzchniach „cichych”	km	92,9	99,9	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej wzrosła o 7,0 km
Promieniowanie elektromagnetyczne					
31.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Rybnika uzyskane na podstawie badań wykonywanych w ramach PMŚ	[V/m]	0,78 (Rybnik, ul. Poloczka)	ul. Rynkowa: 0,9 V/m. ul. Różańskiego: 1,0 V/m	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Rybnika mieszczą się znacznie poniżej wartości dopuszczalnych
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska					
32.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	szt.	ZDR: 0 ZZR: 3	ZDR: 0 ZZR: 3	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii nie uległa zmianie
33.	Liczba miejscowych zagrożeń w podziale na wielkość zagrożenia na terenie miasta: - małe, - lokalne, - średnie, - duże	szt.	103 725 11 2	171 765 2 0	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość wskaźnika		Uwagi, tendencje zmian
			w roku bazowym (2020)	w roku 2023*	

Źródła: www.stat.gov.pl, GIOŚ-RWMŚ Katowice, KG PSP

Objaśnienia: *brak danych za 2023 r.

6.1 Analiza wskaźników monitoringu POŚ

Analizując tendencję zmian wskaźników w tabeli monitorowania:

- stan środowiska dla 14 wskaźników określony został jako bez zmian w odniesieniu do roku bazowego,
- dla 15 wskaźników zanotowano zmianę wskaźnika na (+) w odniesieniu do roku bazowego,
- dla 4 wskaźników zanotowano zmianę wskaźnika na (-) stanu w odniesieniu do roku bazowego.

Obecnie Miasto Rybnik posiada aktualny Program Ochrony Środowiska (do roku 2024), którego realizacja jest przedmiotem systematycznego procesu monitorowania i oceny. Zgodnie z wymogiem ustawowym co dwa lata Prezydent sporządza raport z jego realizacji. Dla efektywnego wdrażania Programu konieczne jest regularne zbieranie, analiza i ocena danych. System monitoringu skupia się przede wszystkim na efektywności wdrażanych działań i zadań oraz opiera się na obiektywnych i dostępnych wskaźnikach monitorowania, których porównanie w kolejnych raportach daje obraz gradientu zachodzących zmian w środowisku Miasta Rybnika.

7. OCENA ROZBIEŻNOŚCI POMIĘDZY PRZYJĘTYMI CELAMI A ICH WYKONANIEM, WERYFIKACJA PRZYJĘTYCH ZADAŃ, OCENA WYKONANIA

Przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika priorytety, cele i działania zgodne były z kierunkami obowiązującej w czasie przygotowania Programu Ochrony Środowiska – Polityki Ekologicznej Państwa 2030. Skonkretyzowanie zadań dotyczy miasta, jednak obejmuje także tematycznie funkcjonowanie innych jednostek terytorialnych oraz sąsiednich gmin. Akceptacja przez Miasto Rybnik celów i zadań w przyjętym Programie Ochrony Środowiska nie oznacza powstania budżetu inwestycyjnego na potrzeby Programu Ochrony Środowiska. System budżetowy samorządów obejmuje 1 rok działania, a więc planowanie odbywa się w krótkim cyklu i dostosowywane jest do doraźnych ram i sytuacji. Realizacja Programu w miarę jego wdrażania stwarza więc problemy, tak natury finansowej (trudność w pozyskaniu środków finansowych dysponując niewielkim udziałem własnym) jak i innej natury (np. nadrabianie niedoinwestowania z lat poprzednich, zmieniające się potrzeby bieżące mieszkańców, czynniki zewnętrzne, zmiana ustawodawstwa etc.)

W Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika dla każdego obszaru interwencji określono cel główny oraz miarę dla każdego celu. Stopień realizacji celów głównych i wielkości miary celu dla okresu raportowania (2022-2023) przedstawiono w tabeli poniżej:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

Tabela 44. Wartości mierników celów głównych dla poszczególnych obszarów interwencji.

L.p.	Obszar interwencji	Miara celu	Wartość miernika		Uwagi
			w roku bazowym	w roku 2023	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (według klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C PM2,5: C1	B(a)P: C	W odniesieniu do roku bazowego w strefie nie odnotowuje się w klasie C pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5
2.	Zagrożenia hałasem	Maksymalna wartość wskaźnika M dla zidentyfikowanego obszaru na którym występują przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu drogowego według POŚ przed hałasem	Wartość M: - dla wskaźnika L _{DWN} : 70,3 dB - dla wskaźnika L _N : 68,1 dB	W obecnej SMH i POŚpH określone są wskaźniki: N _{HA} drogowy: 5 208 N _{HA} kolejowy: 391 N _{HA} lotniczy: 0 N _{HSD} drogowy: 1 182 N _{HSD} kolejowy: 152 N _{IHD} : 0	Brak możliwości porównania, w poprzednim POŚpH zdefiniowane były inne wskaźniki
3.	Pola elektromagnetyczne	Liczba punktów z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych PEM na terenie miasta	0	0	Brak przekroczeń poziomu dopuszczalnego PEM
4.	Zasoby i jakość wód. Gospodarka wodno-ściekowa	Liczba JCWP o stanie/potencjale ekologicznym dobrym i powyżej dobrego	2 (na 7 zbadanych)	W roku 2022 nie została dokonana klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a wyłącznie klasyfikacja wskaźników jakości wód, zgodnie z § 14 i § 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji	Brak możliwości porównania, w chwili opracowania brak wyników pomiarów za 2023 rok

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA RYBNIKA ZA LATA 2022-2023

				stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. poz. 1475).	
5.	Zasoby geologiczne	<p>Udokumentowane zasoby bilansowe ważniejszych surowców występujących na terenie miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> - węgle kamienne, - metan pokładów węgla, - piaski podsadzkowe, - surowce ilaste ceramiki budowlanej, - kruszywa naturalne, - sole kamienne 	wyszczególnione w tabeli nr 24	wyszczególnione w tabeli nr 24	-
6.	Gleby	Opracowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	opracowany wykaz	opracowany wykaz	Aktualizowany wykaz potencjalnych historycznych zanieczyszczeń ziemi
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg]	60 320,61	56 615,76	Z terenu miasta Rybnika w 2023 r. odebrano/zebrano o 3 416,85 Mg mniej odpadów komunalnych niż w roku bazowym
8.	Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie miasta w ha	6 614,44	6 614,44	Powierzchnia obszarów prawnie chronionych nie uległa zmianie.
9.	Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<p>Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - małe: - lokalne: - średnie: - duże: 	<ul style="list-style-type: none"> - małe: 103 - lokalne: 725 - średnie: 11 - duże: 2 	<ul style="list-style-type: none"> - małe: 114 - lokalne: 765 - średnie: 2 - duże: 0 	Liczba miejscowych zagrożeń według informacji podawanej przez Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej i charakteryzuje się coroczną zmiennością. Trudno jest na tej podstawie rozstrzygać o poprawie czy pogorszeniu wskaźnika.

Wartości mierników celów głównych, analizując tendencję mierników celów w latach 2022-2023:

- dla 7 mierników określono stan jako bez zmian w odniesieniu do roku bazowego,
- dla 2 mierników zanotowano zmianę na (+) w odniesieniu do roku bazowego,
- dla żadnego miernika nie zanotowano zmiany na (-) stanu w odniesieniu do roku bazowego.

Duża część zadań zawartych w Programie wpisuje się w pożądane przez ogół mieszkańców miasta kierunki - np. poprawę stanu powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego, wód powierzchniowych i podziemnych. Analizując przyjęte w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika zadania należy stwierdzić:

- zrealizowane zostały najważniejsze zadania w zakresie ochrony powietrza, ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody oraz gospodarki odpadami,
- dodatkowo w różnych obszarach interwencji zrealizowano szereg zadań, nie ujętych w Programie, jednakże wpisujących się w ramy ogólnie pojętej ochrony środowiska.

Powodem braku realizacji niektórych zadań było:

- braki środków finansowych na realizację niektórych zadań,
- przesunięcie terminu realizacji zadania na kolejne lata,
- zmiana priorytetów wykonawczych w realizacji zadań na terenie miasta,
- bieżąca ocena sytuacji i potrzeb na terenie miasta.

8. DIAGNOZA, PROPOZYCJE NOWYCH PRIORYTETÓW I KRYTERIÓW ICH WYŁONIEŃ.

Przeprowadzona analiza zakresu i stopnia realizacji zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika odbywała się w czasie obowiązywania Polityki Ekologicznej Państwa 2030.

Obecnie polityka w zakresie ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych oraz za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ powinny stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego.

Kolejny Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika powinien być oparty na zapisach następujących, aktualnych dokumentów:

- *Prawo ochrony środowiska z 27 kwietnia 2001 roku* (Dz.U. 2024 poz. 54 tekst jedn. ze zm.) definiuje ono ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- *Wytyczne Ministra Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, które podają sposób i zakres dokumentu oraz wskazówki, co do zawartości programów; do podstawowych zasad tworzenia programów ochrony środowiska należą:
 - zwięzłość i prostota,
 - spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi,
 - konsekwentne i świadome stosowanie terminów,
 - oparcie na wiarygodnych danych,
 - prawidłowe określenie celów,
 - przygotowanie założeń do POŚ,
 - włączenie interesariuszy w proces opracowania POŚ,
 - przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wytycznych określono następujące obszary interwencji:

1. ochrona klimatu i jakości powietrza,
2. zagrożenia hałasem,
3. pola elektromagnetyczne,

4. gospodarowanie wodami,
5. gospodarka wodno-ściekowa,
6. zasoby geologiczne,
7. gleby,
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
9. zasoby przyrodnicze,
10. zagrożenia poważnymi awariami.

Wymienione powyżej obszary interwencji powinny uwzględniać zagadnienia horyzontalne (przekrojowe, dotyczące wszystkich dziedzin), tj.:

- adaptację do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- działania edukacyjne,
- monitoring środowiska.

9. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028 stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej w mieście. Podstawowym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach - od krajowego do gminnego - jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Analizując realizację programu na poziomie miasta na prawach powiatu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd miasta oraz mieszkańców i podmiotów gospodarczych. Charakter zadań z zakresu ochrony środowiska wykonywany przez samorząd miasta wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie miasta.

W niniejszym opracowaniu przedstawiono zadania, które były realizowane w latach 2022-2023 - do najważniejszych z nich można zaliczyć zadania w zakresie:

- ochrony powietrza:
 - opracowania dokumentacji projektowych dla planowanych przedsięwzięć związanych z przebudową i modernizacją dróg, działaniami termomodernizacyjnymi, wymianą kotłów etc.,
 - działań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego,
 - realizacji zadań przebudowy i modernizacji dróg na terenie miasta,
 - wykonywania termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej,
 - realizacji działań termomodernizacyjnych przez mieszkańców,
 - wymiany pieców c.o., zmiany sposobu ogrzewania,
 - zrównoważonej mobilności miejskiej,
 - prowadzenia dofinansowań dla mieszkańców,
 - wprowadzenie OZE w budynkach użyteczności publicznej
- klimatu akustycznego:
 - redukcji hałasu, przede wszystkim dzięki działaniom w zakresie poprawy stanu technicznego dróg oraz usprawnienia ruchu drogowego miasta,
 - budowy dróg rowerowych,
 - opracowania Strategicznej Mapy Hałasu
- ochrony wód:
 - budowy odcinków kanalizacji deszczowej,
 - budowy odcinków sieci kanalizacyjnej,
 - dofinansowania inwestycji ekologicznych – przedsięwzięć związanych z ochroną wód,
 - konserwacji odcinków potoków i rzek,
 - konserwacji rowów odwadniających,
- zasobów geologicznych i gleb:

- wykonania rekultywacji gruntów wymagających rekultywacji: w 2022 roku zrekultywowano 1,02 ha, w 2023 roku 17,4 ha.
- gospodarki odpadami:
 - odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu miasta,
 - utrzymania punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK),
 - dofinansowań dla mieszkańców do usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - oczyszczania miasta,
- ochrony przyrody,
 - nadzoru nad gospodarką leśną,
 - zadrzewiania miasta,
 - kontynuacji rewitalizacji zieleni urządzonej,
 - prowadzenia nasadzeń,
- nadzwyczajnych zagrożeń środowiska:
 - dofinansowania Straży Pożarnych,
- edukacji ekologicznej:
 - kontynuacji działań edukacji ekologicznej,
 - zakupu nagród w konkursach ekologicznych.

Podsumowując należy zauważyć, iż większość zadań została zrealizowana lub jest w trakcie realizacji (zadania ciągłe).

10. ŹRÓDŁA DANYCH.

1. Program Ochrony Środowiska dla Miasta Rybnika na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2028.
2. Sprawozdania z realizacji budżetu Miasta Rybnika za lata 2022 i 2023.
3. Rejestr form ochrony przyrody publikowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska.
4. Mapa akustyczna Miasta Rybnika.
5. Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, 2022 i 2023 rok, GIOŚ-RWMS Katowice.
6. Ocena jakości wód powierzchniowych w województwie śląskim.
7. www.stat.gov.pl, Bank Danych Lokalnych.
8. Materiały i dane UM w Rybniku.